

Remete FARKAS LÁSZLÓ

MAGYAR NÉPIES KALENDÁRIUM

Verses köszöntők, kántálók, rigmusok, fohászok, jósolók, rontásűzők és regölések...
Nagy-magyarországi feljegyzések, gyűjtések, nyelvi emlékek felhasználásával...

Népköltések, töredékek, babonák, szólások alapján...

Régies-népies stílusra és nyelvezetre törekedve...

Korabeli jellegzetes névnapok jelölésével...

Profán hagyományok felelevenítésére...

Ósi emlékek fennmaradásáért...

Szokások megőrzéséért...

Múltunk tiszteletért!

Magyarságunkért!

Magunkért!

KÉZIRAT

Budapest, 2013.

Állandó jeles napok:

1. TÉL HAVA	3
2. TÉLUTÓ HAVA	11
3. TAVASZELŐ HAVA	19
4. TAVASZ HAVA	26
5. TAVASZUTÓ	33
6. NYÁRELŐ HAVA	40
7. NYÁR HAVA	48
8. NYÁRUTÓ HAVA	54
9. ŐSZELŐ HAVA	60
10. ŐSZ HAVA	66
11. ŐSZUTÓ HAVA	73
12. TÉLELŐ HAVA	79
KARÁCSONY	88
HÉT NAPJAI	89
REGÖLŐ IDŐ	91

Mozgó jeles napok:

FARSANG	102
NAGYBŐJT IDEJE	105
HÚSVÉTI IDŐ	109

1. TÉL HAVA

FORDULAT – BOLDOGASSZONY HAVA – FERGETEG – KOPOGÓ – BAK HAVA

1. fertály 1. hava

December 26. – Január 25.

31 nap

1. nap. DECEMBER 26. Karácsony másodja

Névnap: **István**, Stefán, Dénes, Krunoslav **Zombor** (bölény)
Hagyomány: Karácsony (fekete vég) utáni nap. XVII. századig: magyar újév kezdete.
Népszokás: Regös-járás, vendégjárás. Kisöprés. Egészség- és termésvarázslás. Lójáratás. Süítés, mosás, vasalás és fonás tiltása. Termés- és időjósoló nap.

Köszöntő: Tartson Isten mindnyájunkat – életben!
Boldogságos ünnepléssel – örömben!
Hogy tölthessük újesztendőt – erőben,
És megérjük legvégét is – békében!

Ég harmatja cseperegjen – bőségben,
Jó vetésünk mind beérjen – időben!
Kaszálókön rengő széna – végtében,
Nagy boglyákkal koszorúzva – széltében!

Szőlő leve legyen mézes – ízében,
Aszalt gyümölcs, egészséges – színében!
Sódar, kolbász felaggatva – füstjében!
Kívánunk ily sok szerencsét – újévben!

Áldáskérő: Dicsértessék neve Égi Teremtőnek!
Aki felvirraszt majd szép-új esztendőnek.
Négy szakasza léssen, ennek az újévnek,
Tél, tavasz és nyár, ősz, rendre eljövének.
Teremtő rendelte, így évnek folyását,
Megadva minékünk isteni áldását.

Tél vége hozzon el szép Tavasz napokat,
Nyár is beérleljen kalászos magokat.
Ősz bőséggel hozza szőlejét, gyümölcsét,
Fagyig megengedve jószág legelését!
Éltesse Teremtő, hű gazduramékat!
Adjon kend házára, bőven áldásokat!

Kívánó: Jön az újesztendő, fagyos szakállával.
Ne kergess el gazda, göcsörtös botoddal!
Hozz inkább kenyeret, kínálj barátsággal,
Tégy bort asztalodra, füstült szalonnával!
Ha még pánkót is ád, Teremtő megáldja!
Újesztendő során bőven meghálálja.

Búzahintő: Eljövendő újév nagy bőségben folyjon,
Baj és szomorúság házukra ne szálljon,
Hanem a Teremtő, áldja meg sok jóval,
Földjét virágozza égnek harmatjával!

Miként szétszóródik az elhintett búza,
Teremtő áldása úgy hulljon házunkra.
Bort, búzát, jószágot és szerencsét hozzon,
Hogy az újesztendő nagy bőségben folyjon!

Fohász: Ünnepe végén tüzet gyűjtsünk – régi szokás, hogy maradjon,
István napján foháskodjunk – nagy királyunk áldást hozzon!

Regölés, koledálás: Karácsony estétől Vízkeresztig.
Regösének-változatok: a Regös idők fejezetben.

2. nap DECEMBER 27.

Névnap: **János**, Teodor, Fabiola, Iván **Boga** (szarvas)
Népszokás: Regös-járás. Komajárás és bormustra. Bor- és alma megáldása.
Sütést, fonást-szövést, mosást-szárítást tiltó, boszorkányos nap.

Áldáskérő: Jánosnak áldása szálljon a fejünkre,
Bor, búza és gyümölcs, legyen a kedvünkre.

Intelem: Szürke János borát, aki nem kóstolja,
Annak borpincéjét – gonosz megronthatja.

3. nap DECEMBER 28.

Névnap: **Kamilla**, Teofila, Bohumila, Ivan **Apor** (atyácska)
Népszokás: Regös-járás. Lányok, gyermekek vesszőzése. Gyerek ajándékozása.
Termékenységvarázslás. Dologtiltó és egészségvarázsló nap.

Vesszőző: Gyermekeket így köszöntjük – hogyha felnőtt, 's úgy tegyen,
Termő ággal veregetjük – hogy keléses ne legyen!

Okító: Szófogadó legyél gyerek! Hallgatózz, ha kiküldenek!
Felmenjél, ha leküldenek, lemenjél, ha felküldenek!
Vizet adjál, ha bort kérnek! De bort hozzál, ha ÉN kérlek!

4. nap DECEMBER 29.

Névnap: **Tamás**, Tamara, Jonatán, Milada **Bökény** (erdős)
Népszokás: Regös-járás. Disznóvágás. Dec. 21.-i Tamás „tükörnapja”. Kenyér sütés napja.
Fonást-szövést, mosást és szárítást tiltó nap.

Csízó: Ha csikorgó Tamás napja, vízkeresztig úgy is tartja.
De ha langyos lesz hajnalra, enyhét hozhat áprilisra.

Iker-Tamás: Iker-Tamás disznót vágja, Kiskarácsonyt így ellátja.
Újév napra hurkát adja, Januáré kocsonyája.
Farsangidő húsát kapja, Böjtidőre csontját hagyja.
Márciusé szalonnája – de Húsvété, a sonkája!

5. nap DECEMBER 30.

Névnap: **Dávid**, Libériusz, Szabin, Hermina **Hunor** (hun-magyar)
Népszokás: Regös-járás. Kiskarácsonyra készülés. Takarítás, rituális esti tűzgyújtás. Kenyérsütést, fonást-szövést, mosást és szárítást tiltó, időjelző nap.

Időjósóló: Dávidkor, ha Hold kerek – enyhére jön szél s' hideg.
De, ha ege borongós – megenyhülhet, ha fagyos.

6. nap DECEMBER 31.

Névnap: **Szilveszter**, Donáta, Melania, Katharina **Dára** (ajándék)
Népszokás: Regös-járás. Kenyérsütés. Délutántól ünnepi készülődés. Éjfél-től napkeltéig: mulatozás. Nagymosás és takarítás tiltása. Termékenység-varázsló, időjelző nap.

Csízó: Szilveszternek vidám napja, éves vágás zárónapja.
Disznótorát, 'ki megüli, szerencsáját is meglesi.
Napos reggel, szeles éjjel, jó bor híret rontja széjjel.

7. nap JANUÁR 1. Kiskarácsony Anyaasszony

Névnap: **Mária**, Bazil, Eufrozina, Mieszko **Vazul** (királyi)
Hagyomány: 1588-tól Magyarországon az év kezdőnapja, 1590-től Erdélyben is.
Népszokás: Regös-járás. Boldogasszony „anyaságának” ünnepe. Nagykarácsony „tükörnapja”. Szerelmi varázsló, szerencsejósóló, időjelző nap.

Beköszönő: Szerencsét kívánunk ez újesztendőben!
Új kenyér dagadjon nyárfa tekenőben!
Sódar és szalonna, érjen füstölőben,
Bab, bor és pálinka legyen özönében!
Betegség felejtse, éljen egészségben,
Szerencse kísérje az újesztendőben!

Kántáló: Szép újévet a háznak...
Ég adjon a gazdának!
Bort, búzát és barackot! Kurta farkú malacot!
Szekerébe kereket, köcsögjébe feneket!
Fejszéjébe jó nyelet, kaszájához új követ!
Tányérjába kenyeret, poharába friss vizet!
Abból igyon eleget...
Amit kínált Teneked!

Újév-jósló: Ahogy kezdődik Újéve, olyan lesz majd esztendeje!
És, ha eső csepereg, Áprilisa se meleg.

Időjósóló: Nem lesz baj a rövid téllal – ha csillagos újév-éje.
De ha piros napkeltéje – szeles lesz az esztendője.
Hogyha fényes, szép nappala – hálót kíván rengő hala.
De, ha napján olvadozik – bor is bőven csorgadozik.

Regula: Ügyelj arra, mit eszel – tányérodba mit teszel!
Disznót – okos választja, mert szerencsét, kitúrja.
Szárnyast – dőre ‘ki eszi, szerencsét elrepteti.
Nyulat – okos nem falja, mert sikerét szalajtja.
Kását – dőre ‘ki falja, mert ragyáját hizlalja.
Lencsét – okos választja, pénzbőséget az hozza.

Napjelző: Legkésőbbi napkelte, fény jöttének hírnöke.

8. nap JANUÁR 2.

Névnap: **Makár**, Gergely, Ábel, Karina **Ákos** (fehér sólyom)
Népszokás: Regös-járás. Nagyvásár hete. Ünnepe utáni nagytakarítás és mosás. Szemét elégetése.
Őszelőre mutató nap.

Csízó: Makár napja, ha hideg – szeptember sem lesz meleg.
De ha kisüt téli napja – nyári juhot felhizlalja.

9. nap JANUÁR 3.

Névnap: **Benjámín**, Genovéva, Daniel, Radmila **Kardos** (vívó)
Népszokás: Regös-járás. Komák és jó szomszédok vendéglése. Ünnepe utáni kerttakarítás.
Tavaszi-őszi időjóslo nap.

Időjóslo: Csillaghullás, ha látható – hónap fagya már várható.
De ha meleg az idő – első vihar korán jó.

10. nap JANUÁR 4.

Névnap: **Titusz**, Leona, Angéla, Drahoslav **Nemtő** (égi védő)
Népszokás: Regös-járás. Kalákások, szolgálók megvendéglése. Kamrák takarítása.
Őszutóra mutató nap.

Időjóslo: Titusz ege, ha felhős – tavasz és nyár tüszögős.
De ha Napja verőfényes – ősz vége is kellemetes.

11. nap JANUÁR 5.

Névnap: **Simon**, Emília, Andrea, Edvárd **Karolt** (fekete menyét)
Népszokás: Regös-járás. Farsangi készülődés. Istállók, ólak takarítása. Hajnyírás, tisztálkodás.
Tél-elő havára mutató, előjóslo, termésjelző nap.

Csízó: Amilyen most Simon napja, olyan lesz Télelő hava.
Bő termést hoz napfénye, gyümölcsöt visz nagy szele.

12. nap JANUÁR 6. Farsangkezdő

Névnap: **Gáspár**, Menyhért, Boldizsár, Epifánia **Ősbő** (ős úr)
Népszokás: Farsangkezdés. Karácsonyi „tizenketted” zárónapja. Dec. 13.-i Luca „tükörnapja”.
Regös-járás vége. Gonoszűző, varázsló és időjelző nap.

Jósló: Vízkeresztkor csillagos ég, farsang napját jól indítja...
Tél zimankós, 's hosszú lesz még; ünnep nyomát takarítja.

Farsangkezdő: Hej, Konc vajda, sódar ura! Farsangolás tukmálója!
Vízkeresztől királykodó, Húshagyóig uralkodó!
Cibere bánt kiszorítja, tisztességet megcsúfolja.
Maskarázást elrendeli, pajzánkodást megengedi.

Aki éhes, húst zabálhat; sódart, kolbászt elcsámcsoghat.
Falhat hájast, túrós rétest; tikmonyt, vaját, húsos bélest.
Aki szomjas, igya borát, gyümölcsökből főtt pálinkát.
Vagy jó méhsert, ízesítve – mint nagyurak, úgy vedelve!

Köszöntő: Itt a farsang, beköszöntött, készüljél hát hamarjában!
Vígán várjuk a Vízöntőt, dallal, tánccal, maskarában!
Vígság hossza már kimérve, míg farsangot el nem űzik,
Hamvazóra annak vége, mulassunk hát húshagyóig!

13. nap JANUÁR 7.

Névnap: **Attila**, Lucián, Rajmund, Valentin **Etil** (folyam)
Népszokás: Nagyvásárhét. Farsangolás. Leánykérés, eljegyzés és lakodalom időszaka.
Báli és menyegzős vasárnapi készülődés. Idő- és termésjósló nap.

Mondás: Atilla a jegét hozza, Lucián a ködét adja.
Niketás, ha hóval áldja, Péter-Pál azt meghálálja.

Hírvivő: Alakosok nagy kedvence: bika, disznó, kos és kecske.
Farsang hírért játszva hordják, bort és torost meghálálják.

14. nap JANUÁR 8.

Névnap: **Szeverin**, Erhard, Apollinár, Cestmir **Jutocsa** (megszerző)
Népszokás: Farsangolás. Élelem, gabona, bor számbavétele, beosztása húsvétig. Állatvágás.
Áldomás az ősök emlékére. Időjelző és dolognap.

Intelem: Hátra van még tél neheze, tegyél még húst füstölődre!
Gabonádat jól beosszad, tüzelődöt porciózzad!
Állatokat vegyed számba, legyen gondod takarmányra!

Emlékező: Őseidről ne feledkezz! Elmentekről megemlékezz!
Nevüket jól föbe véssed, fontos helyre feljegyezzed!
Holmijukból megőrizzed, rátekintve emlékezzél!

15. nap JANUÁR 9.

Névnap: **Marcell**, Julián, Alexej, Vladan **Hont** (száznagy)
Népszokás: Farsangolás. Lakodalmas. Pásztorok fél-ünnepe. Számadás, vendéglátás.
Takarító és rontásűző nap.

Rontásűző: Szemmel veretéstől – megóvjad házadat,
Szobád négy sarkába – tégy nyárfa karókat!
Etető villákat – érintsd lángos tűzzel,
Lovaidat itasd – ezüstöt ért vízzel!

16. nap JANUÁR 10.

Névnap: **Pál**, Melánia, Agaton, Dobroslav **Agád** (ága, ivadéka)
Népszokás: Farsangolás. Vasárnapi legény- és leányjárásra (batyus bálra) készülés.
Termésmutató és időjelző nap.

Termésjósóló: Ha felderül Napnak arca, bőséggel lesz bor és búza.
De ha jég is olvadozik, jó reménység foszladozik.

17. nap JANUÁR 11.

Névnap: **Ágota**, Honoráta, Tézeusz, Tasziló **Vászoly** (királyhú)
Népszokás: Farsangolás. Leányfelkészítő, bemutató a fonóban. Dec. 8.-i Marina „tükörnapja”.
Szerelmi jósló, varázsló, termésjelző nap.

Termésjósóló: Ha meghozza tél erejét, Föld megadja jó termését.
De ha nedves, havát hordja, Nyara csak a szénát adja.

18. nap JANUÁR 12.

Névnap: **Ernő**, Tatjana, Árkád, Pravoslav **Ketel** (terelő)
Népszokás: Farsangolás. Vendégvárás. Leánykérés, hozomány kialakítása, eljegyzés.
Hajvágó, fürdő és időjós nap.

Időjósóló: Meleg napnál hideg nyár – igazi tél még kivár.

19. nap JANUÁR 13.

Névnap: **Veronika**, Gotfrid, Bogumir, Rastislav **Zonga** (sólyom)
Népszokás: Farsangolás. Legényavatás, bandázás. Dec. 6.-i Miklós „tükörnapja”.
Gonosz-, rontásűző, termésjelző nap.

Csízó: Eme napnak könnyes arca – nyár termését jól mutatja.
De ha arca hűvös, tiszta – örvendez, ‘ki boromissza.

Rontásűző: Kakukkfű és fokhagyma – szenes víz, só és gyertya!
Gonosz lelket riasztja – ártót, rontót hárítja.

20. nap JANUÁR 14.

Névnap: **Félix**, Hilár, Radován, Makrina **Bódog** (gazdag)
Népszokás: Farsangolás. Disznótoros. Leánykérő, eljegyző, lakodalmás. Alamizsnaosztás.
Idő- és termésjelző nap.

Előrejelző: Ha vidám lesz fényes napja – örvendezhet minden gazda.
Mert, 'ki dolgát jól végzi – Ősz jutalmát elnyeri.

21. nap JANUÁR 15.

Névnap: **Lóránt**, Makár, Mikeás, Domoslav **Uzor** (nyíl)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, eljegyző, lakodalmas. Esti gyertyagyújtás, Párszerző, varázsló és időjelző nap.

Időjósló: Szép nap – jó év. Szeles nap – nedves év.
Hideg tél – meleg nyár. Száraz téltől nedves nyár.

22. nap JANUÁR 16.

Névnap: **Gusztáv**, Marcel, Honor, Vladimir **Kara** (fekete)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, eljegyző, lakodalmas. Leány- és legény-bandázások. Szerelemvarázsló és időjósló nap.

Csízó: Marcel, ha jó, erejével – csontig hatol hidegével.
De ha Honor gyenge, lanyha – elkel még a vastag dunyha.

23. nap JANUÁR 17.

Névnap: **Antal**, Antónia, Anton, Rozalinda **Uros** (kisúr)
Népszokás: Farsangolás. Szegények megvendéglése. Gyógyítás füvekkel, füstölés. Lakodalom és bál tiltása. Rontásűző, üres nap.

Rontásűző: Aki Antalt kérleli – azt gonosztól megvédi.
Ossz almát a családnak – hintsél sót a jószágnak!
Fokhagymát az ajtóra! Égő gyertyát asztalra!

24. nap JANUÁR 18.

Névnap: **Piroska**, Margita, Regina, Bogdana **Szinta** (széparcú)
Népszokás: Farsangolás. Nagyvásár hete. Háztűznéző, leánykérés, eljegyzés, lakodalom. Időjósló „negyvenes” nap.

Időjósló: Ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy!
De ha sara nyomot hagy, Vincéig még jöhet fagy.

25. nap JANUÁR 19.

Névnap: **Sára**, Máriusz, Marta, Henryk **Kenéz** (vezér)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, lakodalmas. Áldomás elhunyt ősök, rokonok emlékére. Idő- és termésjósló nap.

Időjósló: Sárának, ha napos heve, kalászkodnak szép lesz szeme.
De ha fagyos 's metsző szele, messze van még télnek vége.

26. nap JANUÁR 20.

Névnap: **Fábián**, Sebestyén, Fabiána, Dalibor **Sebős** (gyors)
Népszokás: Farsangolás. Háztűznéző, leánykérés, eljegyzés, lakodalom. Pince, bor ellenőrzése. Favágási időszak vége. Időjelző nap.

Napi csízjó: Fábián-Sebestyén tavaszát elhozza,
Fákban az életet Újholdkor indítja.
Ki őket dicséri – nyavalyát elűzi.

27. nap JANUÁR 21.

Névnap: **János**, Ágnes, Inez, Epifánia **Baranka** (báránka)
Népszokás: Középkorban János-nap is. Farsangolás, lakodalmas. Lányok, asszonyok köszöntése. Lányos álomfejtő, idő- és termésjósló nap.

Időjósló: Ha kiderül Ágnes arca, sok termés jő a kamrába.
De ha Jánost hideg leli, Vince napig kell még várni.

28. nap JANUÁR 22.

Névnap: **Vince**, Ince, Artúr, Anastazy, Zora **Surány** (sógor)
Népszokás: Farsangolás. Hordótisztítás, borfejtés és mustra. Vince-vessző hajtatas, borjólás. Leánykérő, idő- és termésjósló nap.

Termésjósló: Ha megcsordul Vince – megtelik a pince.
És ha fényes napja – édes is lesz mustja.
De ha recseg-ropog – kevés lesz a borod.

29. nap JANUÁR 23.

Névnap: **Zelma**, Rajmund, Emerencia, Mária **Emese** (tejanya)
Népszokás: Farsangolás. Boldogasszony „menyegzőjének” ünnepe. Eljegyzés és lakodalom ideje. Rontásűző, vígalmi nap.

Csízjó: Fáknak ága, ha deres – nyár borús lesz, és vizes.
De ha ropog, jég recseg – tél vége már közeleg.

Fohász: Boldogasszony!
Segíts rajta!
Hozzad küldjük nyavalyáját,
Neked adjuk lázkórságát!
Felajánljuk betegségét,
Erősítsd meg egészségét!

30. nap JANUÁR 24.

Névnap: **Timót**, Ferenc, Vera, Szaléz **Balár** (fióka)
Népszokás: Farsangolás. Tavasz munkára készülődés kezdete. Száritott növényekkel füstölés. Vetésjelző, tavaszváró nap.

Időmutató: Ha már olvad és meleg – kora tavasz csepereg.
De ne örvend, bajt hozhat – ekéd sárban ragadhat.

Ajánló: Készülődjél enyhülésre – kerti munkák kezdésére.
Szerszámokat javítgassad – jó magokat válogassad.
Palántákat elvetheted – dugtatáshoz növelheted.

31. nap JANUÁR 25. Forduló

Névnap: **Pál**, Henrik, Milos, Ananias **Bottyán** (farkósbot)
Népszokás: Farsangolás, maskarázás. Kötélverők, szíjgyártók fél-ünnepe, vására. Cégggyűlés, lakoma. Pogácsasütés, vendéglés. Termés- és életjóslo nap.

Időjóslo: Pálfordulás, ha szép, tiszta – bőven terem mező, puszta.
De ha szeles, vizályt hozza – ha meg ködös, új sírt ássa.
Esős idő, az sem kedves – kenyér híja lesz keserves.

Csízio: Pál fordítja rostáját – jól felmérjed kamráját.
Fele kenyér, fele bor – ha meg van még, nem lesz tor.
Fele széna, fele fa – ha megmaradt, jöhet fagy.

Hónapjelző: Tél hava, ha dörgött: Teremtő áldása.
Ha meleget hozott: Teremtő csapása.

Rontásűző: Újhold, Új Hó, új király! Távozzon el baj, vizály!
Amit látok – újuljon; amit nem – az gyógyuljon!
Ami lobos – lohadjon; amit nyomok – elmúljon!

2. TÉLUTÓ HAVA

JÉGTÖRŐ HAVA – BÖJTELŐ HAVA – ROPPANÓ – KANTA HAVA

1. fertály 2. hava

Január 26. – Február 24.

30 nap

1. nap JANUÁR 26.

Névnap: **Paula**, Polikárp, Timót, Slaviboj **Bátony** (báty)
Népszokás: Farsangolás. Leánynézők, kérők, háztűznézők fogadása. Hozomány megbeszélése.
Időjelző és jósló nap.

Időjóslo: Polikárp, ha havát hozza, mezőt, hegyet beborítja.
Paulina, ha hevíti, Pálfordulást megsegíti.

Hónapjelző: Ha enyhe volt tél hava, télutó majd pótolja.
Tavaszelő hideggel, Tavasz hó meg esővel.
Tavasutó zivatarral, Nyáreleje forrósággal.

2. nap JANUÁR 27.

Névnap: **Angelika**, János, Pribislav, Bohus **Botár** (botos)
Népszokás: Farsangolás. Női vendégjárás. Kérők kibeszélése. Leánynézők, kérők fogadása. Asszonyi dologtiltó, időjelző nap.

Tavaszeljő: Fehér felhő fagyra mutat, deres faág enyhet jósol.
Varjú-kárlás hóra várat, tyúk-kárica tavaszról szól.

3. nap JANUÁR 28.

Névnap: **Károly**, Karola, Tamás, Manfréd **Könyed** (könnyű)
Népszokás: Farsangolás, lakodalmak. Gyermek-maskarázás, királyfuttatás, jutalomkérés. Háncs- és vesszőfonók fél-ünnepe. Időjósító nap.

Előrejelzés: Károly jege, ha törött, Február még reá tölt.
Tiszta napja – forró nyár. Szeles, hideg – esős nyár.

4. nap JANUÁR 29.

Névnap: **Adél**, Valér, Valerije, Zdislava **Szalók** (sós)
Népszokás: Farsangolás. Leánybeavató, lánybandázó nap. Férfiak otthoni munkát végeznek. Női dologtiltó, üres nap.

Rémítgető: Fehéraszony estét járja – hallatszik már bűvös hangja.
Ha férfit lel, elcsábítja – megkísérti, majd megnyomja.

5. nap JANUÁR 30.

Névnap: **Martina**, Hiacinta, Gerhard, Ema **Barsz** (párduc)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, eljegyző, lakodalmas időszak. Szerszámok javítása. Idő- és termésjelző nap.

Termésjelző: Tél, ha földet jól takarja, Tavasz fűvét magasítja.
Nyár gombáját felhizlalja, Ősz gyümölcsét sokasítja.

6. nap JANUÁR 31.

Névnap: **Marcella**, János, Ludwika, Cyrus **Csörsz** (ördög)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, eljegyző, lakodalmas időszak. Vetőmagok válogatása. Időjósító és dolognap.

Időjósító: Januárvég, hogyha fénylik, tavaszidő közeledik.
És, ha meleg szele olvaszt, hamarosan vizet áraszt.

Fertályoló: Enyhe Január,
Hideg Február,
Március hűvös,
Április ködös.

7. nap FEBRUÁR 1.

Névnap: **Breda**, Ignác, Brigitta, Hynek **Kincsu** (érték)
Népszokás: Farsangolás. Fánk sütés. Esti gyertyagyújtás. Gyógyítók, tudók, látók ünnepe. Nagytakarítás, mosás napja.

Figyelmező: Amilyen lesz Breda napja – amolyan lesz a hónapja.
Napnyugtával gyűjtsd meg tüzét – égessed el múlt szemetét!

Hónapjelző: Ha esős volt Január – hamar ürül a hombár.
Hó, ha vetést nem óvta – gabonádat eladta.

8. nap FEBRUÁR 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony

Névnap: Mária, Karolina, Johanna, Mirolava **Aporka** (anyácska)
Hagyomány: Régi tavaszkezdő. Gyertyaszentelő Boldogasszony, Perun és gromnicák napja.
Népszokás: Farsangolás. Búcsújárás. Nagyvásár. Farsangi palacsinta (leppencs, blin) sütése. Varázsló-, tisztító nap.

Szentelő: Gyertyaszentelő, ha fényes, nyár termése lesz szegényes.
De ha esik és fúj szele, hamarosan itt hagy tele.
Régi tüzet mind kioltsad, kemencéket takarítsad!
Vidd ki házból szemetedet, gyűjtsál-szítsál új tüzeket!

Ügyeljél az eleségre, télről maradt terményekre!
Férgest, üszköst elégessed; kamrát, pincét kifüstöljed!
Ruháidat tisztítsad meg, napnyugtával fürödjél meg!
Új tűz mellett melegedjél, gyertyafénynél elmélkedjél!

Viharhárító: Dörgés jósol szeles évet, zöldág ménkűtől megvédhet.
Égzengéskor fohászt mondjál, villámláskor gyertyát gyűjtsál!

9. nap FEBRUÁR 3.

Névnap: **Balázs**, Celerina, Oszkár, Tripun **Oszlár** (keleti jász)
Népszokás: Farsangolás. Maskarás gyermekjárás. Balázsolás. Almasütés. Kút megáldása. Torokgyógyító és gyermekrontás-űző nap.

Betérő: Ma van Balázs napja, házakat kerülni,
Nékünk megadatva, adományt kikérni.

Könyörgő: Balázs segíts rajtunk, bajtól óvj meg minket!
Torokgyík, nyavalya; vidd el tőlünk, mindet!

10. nap FEBRUÁR 4.

Névnap: **Veronika**, András, Gilbert, Izidor **Rabán** (hős)
Népszokás: Farsangolás. Leánykérő, eljegyző, lakodalmas. Házassági mulatozása (vő-itató). Egészségvédő, vígalmi nap.

Csízó: Vironnak napja, hideget tartja.
Gyerekek arcát hamuval mossa.
Újszülöttet jól védi, váltottra nem cseréli.

11. nap FEBRUÁR 5.

Névnap: **Ágota**, Ingrid, Léda, Modest **Kada** (karó)
Népszokás: Asszonyfarsang (este). Éhező és rászoruló gyermekek segítése. Kenyéráldás.
Tisztító-féregűző és időjóslo nap.

Csízó: Ha Ágota szorítja – Dorottya majd tágítja.
Házat, ólat kiséperd – jól vigyázzad a tüzet!

12. nap FEBRUÁR 6. Húshagyó

Névnap: **Dorottya**, Pál, Bogdan Titusz **Korvin** (holló)
Hagyomány: XVIII. századig a farsang utolsó napja. Majd kitolódott Húshagyó keddig.
Népszokás: Farsangolás. Előkelők, céhek bálja. Húsvétig a nagylakodalmak vége.
Szerelmi varázsló, utolsó párkereső nap.

Csízók: Ha Dorottya szorítja, Zsuzsanna majd tágítja.
De ha meleg 's fényes nap, csibékkal lesz teli kas.
Szél, ha ruhát szárítja, tavasz enyhét is hozza.

Csúfolódó: Hej, Dorottya húshagyó! Leányokat itt hagyó!
Aki nincsen párjával, tuskót húzzon magával!
Aki párját nem lelte, majd Mihálykor keresse!
Legény öltse maskarát, úgy kutassa a párját.

Tavaszwáró: Dorottyának napestéje, családoknak estebédje.
Hol farsangot kibeszélik, maradt étkét még föleszik.
Kimért borát még megisszák, tavasz gondját megvitatják.
Farsang lomját összehordják, ház piszkával mind kihordják.
Szalmabábot állítanak, minden lomot neki adnak.
Zajjal, lánggal felköszöntik, tüztáncukkal füstbe küldik.

13. nap FEBRUÁR 7.

Névnap: **Apalina**, Tódor, Richard, Romuald **Aba** (apa)
Hagyomány: XVII. században a magyar-népi farsang vége.
Népszokás: Készülődés a tavaszi mezei munkákra. Komposzthordás. Pangó víz elvezetése.
Idő- és téljóslo nap.

Csízó: Mezőkön, ha minden rendben, nem lesz hiány terményekben.
De ha mégis jönne fagy, nemsokára itt is hagy.

Téljóslo: Amilyen a délelőtti, olyan lesz majd téleleje.
Amilyen a napestéje, olyan lesz majd télnek vége.

14. nap FEBRUÁR 8.

Névnap: **Aranka**, Jeromos, Salamon, Josefina **Szülemér** (sarj)
Népszokás: Tavaszi munkálatokra felkészülés, kerti munka kezdete. Fohász jó termésért. Tavasz- és nyárjelző, időjósító nap.

Időjelző: Amilyen lesz ez a nap – olyan lesz majd a tavasz.
Enyhe szellős éjjele – forró, száraz nyár jele.
Ha ködös lesz reggele – esős lesz a nyár dele.

Fohász: Segíts meg Teremtő – hogy telelhessünk!
Segíts meg Teremtő – hogy elvethessünk!
Segíts meg Teremtő – hogy legeltessünk!
Segíts meg Teremtő – hogy begyűjthessünk!
Segíts meg Teremtő – hogy szüreteljünk!
Segíts meg Teremtő – hogy megbékéljünk!

15. nap FEBRUÁR 9.

Névnap: **Apollónia**, Cirill, Szabin, Erik **Erős** (tetre kész)
Népszokás: Tavaszi munkálatokra felkészülés, vetőmagok válogatása. Kerti munkák kezdete. Fohász jó termésért, esti tűzgyújtás. Időjósító nap.

Időjósító: Köd, ha leszál reggelre, kitisztulhat még délre.
De ha ködje megmarad, hűvös-lucskos lesz nyarad.

16. nap FEBRUÁR 10.

Névnap: **Kolozs**, Skolasztika, Vilmos, Pósa **Virág** (virág)
Népszokás: Tavaszi felkészülés. Fagymentes időben oltóágak vágása. Fák metszése oltáshoz. Termésvarázsló nap.

Csízó: Oltóágot most levágjad, gyümölcsoltót azzal várjad!
Tiszteljed meg házszellemét, takaríts ki tüze fészket!

17. nap FEBRUÁR 11.

Névnap: **Bertold**, Mária, Bozsena, Dezider **Elek** (védő)
Népszokás: Tavaszkezdő pásztornap. Kígyók „előbújására” miatt otthoni munka (kígyóünnep). Pásztoroknak dologtiltó. Rontáselhárító nap.

Rontásűző: Boszorkány, ha háznál mászkál, bejöhet a kulcs lyukánál.
Rakj bogáncsot sarkokra! Így ijessz a gonoszra!

18. nap FEBRUÁR 12.

Névnap: **Lívia**, Eulália, Benedikt, Damjan **Bán** (helytartó)
Tapasztalat: Újhold idején az időjárás megváltozhat.
Népszokás: Tavaszi felkészülés. Kert takarítása. Hulladék komposztálása, lomok égetése. Időjárásjelző nap.

Időjelző: Vörös holdja hirdeti szelet, erős szele száraz hetet.
Északi szél felhő híján, fagyot hozhat éjszakáján.

19. nap FEBRUÁR 13.

Névnap: **Jordán**, Gergely, Katarina, Maura **Levente** (kis lélek)
Népszokás: Tavaszi felkészülés. Ház kitakarítása, rendrakás. Hulladék összegyűjtése, elégetése.
Időjárásjelző nap.

Időjelző: Ha kemence huzatja, fát nehezen gyullasztja,
Enyhe idő közeleg, hamarosan csepereg.

20. nap FEBRUÁR 14.

Névnap: **Bálint**, Valentin, Kirill, Metód **Kürt** (zúduló)
Népszokás: Faültetés (ha a föld már nem fagyos). Gyógyító, tudó hívása beteghez. Madarak etetése.
Rontásúzó, termésjósító és időjelző nap.

Csízó: Hideg Bálint napja,
Bő termést mutatja.
Kotlót, fát ültessed,
Rügyeket ügyeljed.

Ajánló: Frászkereszt és frászkarika, gonosz erőt megakasztja.
Macskagyökér, levendula, zavart lelket megnyugtatja.
Üröm, bakfű és pimpolya, hogy ne törjön rossznyavalya.

Párosító: Vadgalambok visszatérnek, verebek is párt keresnek.
Lány és legény – ha nem lelte – sorshúzással azt keresse.
Leány, húzza legény nevét – legény kártyán vesse lányét.
Sors, kiket így összehozta, annak próba jogát adta.
De, 'ki párját így sem leli, azt faluja szájra veszi.
Leányt, férfi vesszőzheti – legényt, asszony seprűzheti.

21. nap FEBRUÁR 15.

Névnap: **Györgyi**, Szigfrid, Faust, Pravoslav **Kolos** (kerek)
Népszokás: Tavaszi búza, árpa és zab vetésének előkészítése. Tyúkültetés és termésvarázslás.
Időjelző dolog- és vetőnap.

Csízó: Fáknak törzsét kopogtassad,
Minden ágát rázogassad!
Üszkös ágát, hogy hullassa,
És gyümölcsét meg is tartsa.

Emlékeztető: Februárnak közepe, répavetés kezdete.
Sárga 's fehér, zellerrel, vetésre vár – retekkel.
Duggass hagymát köziben, több terem így egy helyben.

22. nap FEBRUÁR 16.

Névnap: **Julia**, Sámuel, Dániel, Liana **Zámor** (záró)
Népszokás: Nagyvásár. Vendégeskedés. Tavaszi vetéshez készülődés. Búbáj fagy ellen. Időjelző nap.

Kívánó: Ha ragyog, tündöklük, Julianna arca,
Úgy ragyogjon élted gyönyörű virága.

23. nap FEBRUÁR 17.

Névnap: **Donát**, Alex, Benedikt, Miloslava **Emőd** (csecsemő)
Népszokás: Nagyvásár. Tavaszi szőlővizsgálás (aug. 7.-i Donát-szőlő tükörnapja). Bormustra. Termésjósító és dolognap.

Emlékeztető: Ha rügyező Donát napja, őszre terem sok-szép alma.
Ha felszaradt, borsód vesd! Foghagymával védelmezd!

24. nap FEBRUÁR 18.

Névnap: **Bernadett**, Simon, Konstancia, Jaromír **Kolomp** (kolomp)
Népszokás: Tehenek, kecskék csutakolása, gyógyítása. Gyümölcsfák metszése, sebek lekezelése. Tavaszi időjósító nap.

Emlékeztető: Gyümölcsfáknak jó hete – ha száraz az ideje.
Halott ágat lenyessed – élő gallyat megmetszed!
Fák sebére rezes kence! Ami beteg, dobjad tűzre!

25. nap FEBRUÁR 19.

Névnap: **Zsuzsanna**, Eliza, Konrád, Vlasta **Kaba** (kabasólyom)
Népszokás: Zsuzsanna-napi gyermekjárás. Komposztaszórás, vetés-előkészítés. Kerti vetésidő. Névnapi körbejárása. Időjósító nap.

Csízó: Zsuzsanna, ha olvad már, szántás-vetés reád vár.
Ha havát is elviszi – legelődet zöldíti.

26. nap FEBRUÁR 20.

Névnap: **Aladár**, Leo, Eleutery, Lubomír **Álmos** (megváltott)
Népszokás: Kerti takarítás, fák gondozása, veteményezés. Tavaszi gabonavetésre készülődés. Termés- és időjósító nap.

Csízó: Ha szél támad délidőben,
Nyarat sejtet, bő termésben.
Föld, ha jegét elengedte,
Bölcs fáját már elültette.
Gondosabbja ezt megtoldja,
Tűzrevalót már most hordja.

27. nap FEBRUÁR 21.

Névnap: **Eleonóra**, Leona, Petar, Kiejstut **Patony** (tisztás)
Népszokás: Tavaszi munkálatok. Szerszámok, felszerelések javítása. Zsákok, kosarak tisztítása. Sarlók, kaszák, kések élezését tiltó nap. Termés- és időjóslo, zárt dolognap.

Csízio: Ha böjt száraz – jól termő év. De ha már zöld – nyáron kiég.

28. nap FEBRUÁR 22.

Névnap: **Péter**, Gerzson, Margit, Etela **Kövec**s (kavics)
Népszokás: József napra mutató. Szerencsétlenség elhárítása. Hordók, kádak, zsákok tisztítása. Tyúkültetést és kenyérsütést tiltó. Idő- és termésjóslo. nap.

Csízio: Péter napja, ha ködös, gabona lesz üszögös.
Víznek jege már gyenge, emberfia kerülje!

29. nap FEBRUÁR 23.

Névnap: **Alfréd**, Polikárp, Lázár, Romana **Szemere** (szemecske)
Népszokás: Halfogáshoz kedvező próba. Napnyugta után szépség és termékenység-varázslás. Termés- időjóslo vetőnap.

Csízio: Hamarosan itt a tavasz, de lehet még hóra panasz.
Vethető a spenót, hagyma. Duggatható már a torma.

30. nap FEBRUÁR 24. Jégtörő

Névnap: **Mátyás**, Luciusz, Montan, Boguslav **Edömér** (egyedüli)
Népszokás: Zöldségvetés és halfogás. Tojások megjelölése. Korai zöldségek, borsó vetése. Idő-, termés- és életjóslo nap.

Időjóslo: Mátyás jeget tör – ha talál.
Ha nem talál – akkor csinál.
Mátyás, Gergely – két rossz ember.
Haragvásuk hideggel ver.

Csízio: Ki csukáját ma kifogja, szerencsését is megfogja.
Most kell vetni borsót, répát! Féreg, hogy ne egye magját.

Szökőévenként beillesztett szökőnap

Szökőnap FEBRUÁR 25.

Hagyomány: Népi időszámításban ez a szökőnap ideje (második febr. 24.-e).
Népszokás: Távoli rokonok meglátogatása, fogadása. Leánybandázás, „legénykérés”.
Dologtiltó, vendégjáró, borkóstoló nap.

Számoló: Szökőévnék fölös napja, rendes évet föl hizlalja.
Mert, mikor e nap beszökken, év kereke is megdöccen.
Mikor ugrik be a napja? Számlálás, azt jól kiadja.
Év, ha négygyel elosztható – szökőnap, úgy sorolható!
Nem szökik be százévente – de jut minden négyszáz évre.
Kalendárt így rendben tartja – Eget ‘s Földet összehozza.

Vendégjáró: Szökőnap – jó vendéglátó!
Messzi rokont megláttató.
Aki soros, keljen útra,
Kóstolóval böjtasztalra.
Aki nem, az majd fogadja,
Éttel-borral, ággyal várja.
De bármilyen kedves vendég,
Három napig untig elég.

3. TAVASZELŐ HAVA

GYÜMÖLCSOLTÓ HAVA – BÖJTMÁS HAVA – LOCSOGÓ – HALAK HAVA

1. fertály 3. hava Február 24. (26.) – Március 26. 30 nap

1. nap FEBRUÁR 25. (26.)

Névnap: **Géza**, Cézár, Taráz, Frederik **Tarcsa** (kopár)
Népszokás: Tavaszi vetés ideje. Gazdák mezei ünnepe. Rituális mezei kínálgatás, áldomás.
Időjósító, „negyvenes” nap.

Időjósító: Amilyen az éjszakája, olyan lesz majd negyven napra.
Ahány nap volt már ködös, Nyárhón annyi lesz esős.

2. nap FEBRUÁR 26. (27.)

Névnap: **Edina**, Alexander, Miroslav, Viktor **Gejza** (herceg)
Népszokás: Legénybandázó. Próbák, beavatás. Leányhívogatók, bor- és táncmesterek választása.
Nyárjelző dolognap.

Időjósító: Február minél hidegebb – Június annál melegebb.

Ajánló: Ha nem jeges, nem sáros – és, ha lovad nem várós,
Hajtassad ki száraz rétre! Hagy vágtazzon jókedvére!

3. nap FEBRUÁR 27. (28.)

Névnap: **Ákos**, Gábor, Leander, Baldomér **Bátor** (hős)
Népszokás: Közös utak és árkok tisztítása kalákában, rokonokkal. Segítők megvendéglése.
Kenyér- és lángos-sütés. Termés- és időjelző nap.

Időjelző: Ha fagyos a farakás, vidám lesz az aratás.

4. nap FEBRUÁR 28. (29.)

Névnap: **Elemér**, Antonia, Roman, Zlata **Ilemer** (légius)
Népszokás: Takarítás, szemétegetés, illatos füstölés. Gyógyításra kedvező időszak.
Nagymosás, fürdés. Termés- és időjóslo, zárt nap.

Időjelző: Februárt, ha hó borítja, búza nyáron meghálálja.
Égtiszta nappala – bő termést jósola.

5. nap MÁRCIUS 1.

Névnap: **Albin**, Eudoxia, Leontina, Dávid **Szecső** (kiválasztott)
Népszokás: Gyógyításra kedvező. Hajnali rontás- és betegség-elhárítás. Takarítás, rovarirtás.
Újtűz-gyújtás. Asszonyi dologtiltó, zárt nap.

Időkitaláló: Senki azt nem tudhatja, e napot mi uralja.
Eudoxia sara? Netán, Albinnak hava?

6. nap MÁRCIUS 2.

Névnap: **Lujza**, Ágnes, Hendrik, Halszka **Lél** (lélek)
Népszokás: Pince, padlás takarítása. Tüzelő számbavétele, mert holdtöltekor hidegre fordulhat.
Idő- és termésjóslo nap.

Csízio: Hogyha játszik Holdnak fénye, felhőt bújva váltá színe...
Jó termésnek hírét adja, esője dús búzát hozza.

7. nap MÁRCIUS 3.

Névnap: **Kornélia**, Kamilla, Kunigunda, Frigyes **Mirkó** (békés)
Népszokás: Trágyahordás és komposzt terítés ideje. Hulladék elégetése. Salétromszérű hamuzása.
Asszonyi dologtiltó, zárt nap.

Ajánló: Ha még fagyos, ne nyiss szőlőt!
Takarítsál inkább erdőt!
Vágd szárazát, szedjed gallyát!
Gyűjts tüzelőt, tisztítsd útját!

8. nap MÁRCIUS 4.

Névnap: **Kázmér**, Lúcius, Zorán, Árkádus **Bajok** (bajnok)
Népszokás: Maradék termények válogatása. Romlott, penészes élelem és takarmány elégetése.
Rontás- és féregűző zárt nap.

Patkányűző: Kázmér napja patkányt hajtja,
Foghagyma még lódfit rajta.

9. nap MÁRCIUS 5.

Névnap: **Adrián**, Fridrich, Teofil, Virgil **Adorján** (dalmát ember)
Népszokás: Nagymosás, szárítás és kenyérsütés kedvező időszaka. Korai veteményezés.
Vető- és dolognap.

Vetésidő: Hagymát most jó duggatni; borsót, kaprot elvetni.
Spenóthoz jó a napja, saláta is meghálálja.

10. nap MÁRCIUS 6.

Névnap: **Koletta**, Felicita, Fridolin, Radislav **Mirko** (békés)
Népszokás: Tavaszi mezei munkálatok. Láz és fejfájás gyógyítása. Korai veteményezés.
Idő- és termésjósló dolognap.

Időjóslás: Ha északon zeng az ég – hideg tavasz jó felénk.
Ha keleten zeng az ég – száraz lesz a tavaszvég.
Ha dél felől zeng az ég – forró nyárban fű kiég.
Ha nyugatról zeng az ég – eső okoz gondot még...

11. nap MÁRCIUS 7.

Névnap: **Tamás**, Felicitász, Perpétua, Eubul **Ubul** (furfangos)
Népszokás: Írástudók, tanítók fél-ünnepe. Vendéglátás. Jó idő esetén kerti és mezei vetésidő.
Időjósló és termésjelző, dolognap.

Időjósló: Tamás hava, mint a kása – telik abból egy rakásra.
De ha fénylő, száraz napja – vetésed azt meghálálja.

12. nap MÁRCIUS 8.

Névnap: **János**, Filemon, Apolló, Beata **Zoltán** (uralkodó)
Népszokás: Kelengyék, hozományok, jussok számbavétele. Menyasszonyi láda összekészítése.
Időjelző, zárt nap.

Időjósló: Ha madár a fészket, napos helyre rakja,
Úgy nyarunk lesz hűvös – ezzel ezt jósolja.

13. nap MÁRCIUS 9.

Névnap: **Franciska**, Dominika, Katarina, Mstislav **Ajád** (száj)
Népszokás: Özvegyek látogatása. Legény- és leányjárás, batyus erdőkerülés, közös bandázás.
Leányoknál dologtöltő. Vető- és időjelzőnap.

Párkereső: Úgy köszönt a tavaszelő – hogy ég dörög, hull az eső.
Kinek cseppje testét veri – ha nem mulya, párját leli.
Lány és legény egybe gyűljön – táncot járva összejöjjen.
Kik párt lettek, erdőt járják – hogy szívüket jól kitarják.
Aki fázik, tűzhöz menjen – párjával, hogy melegedjen.
Aki így sem lel kedvére – költözködjön más vidékre.

Időjósló: Ha Hold szarva éles-fényes, fagyos idő esedékes.

14. nap MÁRCIUS 10.

Névnap: **Idikó**, Emil, Gusztáv, Bronislav **Kán** (kagán)
Népszokás: Szőlőhegy bejárása. Szőlőhely négy sarkán álló tőkék rituális metszése.
Asszonyi dologtöltő. Gonosz- és rontásűző nap.

Jótanács: Aki korán lefekszik, gonosz arra telepszik.
Rémálmokkal, lázzal gyötri, görcssel lábát tekergeti.
Álmatlan lesz éjszakája, forgolódhat az ágyában.
Újgy védekezz ellene, ne hagyj munkát reggelre!

15. nap MÁRCIUS 11.

Névnap: **Teréza**, Konstantin, Kandid, Andela **Kadocsa** (csámborgó)
Népszokás: Szőlőmunkák kezdete, rügyek vizsgálata. Napnyugtától rontás-, betegség-elhárítás.
Gyógyító, időjósló dolognap.

Időjelző: Ha hidege hozott jeget, negyven napig újra jöhet.
De ha itt van már a gólya, eltérülhet jég hozója.

16. nap MÁRCIUS 12.

Névnap: **Gergely**, Maximilián, Teofánia, Bernard **Györe** (György)
Hagyomány: XV. században a tavaszi napéjegyenlőség ideje.
Népszokás: Nagyvásár. Gyermekjáró, maskarázó. Fél-ünnep. Borsóvetés, palántázás.
Időjósló vetőnap.

Csízó: Mátyás, Gergely két rossz beteg. Egyik fázik, másik remeg.
Ha fagyos még ideje, szőlőt ne nyisd Józsefre!
Okos – ganét kiszórta; elmés – már beszántotta.
Bolond – késik csak szántással; nem lesz gondja – aratással.

17. nap MÁRCIUS 13.

Névnap: **Krisztián**, Patrícia, Kristina, Rozina, **Ajtony** (arany)
Népszokás: Kenyérsütésre és borfejtésre kedvező. Készülődés fogat-szemlére.
Időjósló, zárt nap.

Időjelző: Fecske röptét meglátni – tavasz jöttét jelenti.
Ha az eső csepereg – szép nyár híre közeleg.

18. nap MÁRCIUS 14.

Névnap: **Matild**, Paulina, Eutychiusz, Leo, **Jara** (meleg)
Népszokás: Lovasfogat-szemle és határjárás. Viseltes nők hajnali áldozása.
Asszonyi dologtöltő és komajáró nap.

Készülődő: Szekeredet javíttassad, gyenge fáját kipótoljad!
Hámot, gyepelőt igazítsad, szíjat, nyerget takarítsad!
Lószerszámot viaszkoljad, lovad lábát jól ellássad!
Fogatodat csinosítsad, büszkeséggel mutogassad!

Áldozó: Viselős nő dombra menjen, kelő napba ott tekintsen!
Szálljon reá Nap ereje, áldassék meg így gyermeke!
Legyen erős, egészséges, munkájához tehetséges!

19. nap MÁRCIUS 15.

Névnep: **Kristóf**, Kelemen, Zakariás, Svetlana **Keled** (göndör)
Népszokás: Tavaszi munkák legfőbb ideje. Újhold idején az időjárás ellenkezőjére változhat.
Idő- és termésjósló vetőnap.

Vetésjelző: Márciusnak közepe, ismét vetés ideje.
Zabot jó lesz befejezni, árpát és lent – elkezdni!
Lóbab, borsó meghálálja; hagyma, répa megszolgálja.
És, ha esik az eső, vetett kender nagyra nő.

20. nap MÁRCIUS 16.

Névnep: **Herbert**, Hilár, Euzébia, Boleslav **Zádor** (indulatos)
Népszokás: Tavaszi munkák legfőbb ideje. Eső esetén istálló munkák. Trágyázás befejezése.
Vetésjósló nap.

Vetésjósló: Nincsen mindig tél! Vetés is kikél!
Kora vetés megcsalhat, késedelmes elhalhat.

21. nap MÁRCIUS 17.

Névnep: **Gertrúd**, Patrik, Lubica, Zbignev **Petur** (Péter)
Népszokás: Tavaszi munkák legfőbb ideje. Készülődés a tavaszköszöntő hetére.
Borkezelés és kóstolás. Vetőnap.

Időjelző: Hogyha deres Gertrúd napja, egy hónapig fagyhat újra.
Lencsét most már elvetheted, Száraz borsó vele mehet.

22. nap MÁRCIUS 18.

Névnep: **Sándor**, Eduárd, Nárcisz, Szalvátor **Falibog** (istenítő)
Népszokás: Tavaszünnep elő-napja. Mezei munka tiltása Gyümölcsoltó napjáig.
Takarítás, sütés-főzés. Időjósló, dolognap.

Csízó: Sándor napja ma vagyon, átbillegtet a fagyon.
De ha jege nem olvad, egy hónapig itt ragad.
Répát, borsót vessed el, József napra készülj fel!

23. nap MÁRCIUS 19.

Névnap: **József**, Sibyla, Bogdan, Daria **Bánk** (helytartó)
Népszokás: Tavaszköszöntő kezdőnapja. Nagyvásár.
Időjósító dolognap. Zárt, kölcsöntiltó nap.

Emlékeztető: József napját köszöntsd borral! Ne találkozz ekeszarvval!
Járjad be a szőleidet, nyissad ki a tőkéiket!
Telepítsél csonka helyre, készülődjél a metszésre!

Csízó: Józsefnek, ha fénylik arca, meleg lesz a tavasz napja.
Szép ideje hoz bőséget – de ha esik, csak ínséget.
Amilyen lesz mai nappal, olyan lesz majd Péter-Pállal.

24. nap MÁRCIUS 20.

Névnap: **Hubert**, Klaudia, Wolfram, Vitazoslav **Csák** (ütő)
Hagyomány: Napéjegyenlőség. Ősi (ó-római, iráni) naptár évkezdő napja.
Népszokás: Tavaszköszöntő másodnap. Napköszöntés. Vadászok, vadfogók fél-ünnepe.
Időjósító dolognap.

Csízó: Hubert napján, ha fagy vége, jó gazdánál kert már vetve.
Metszést illő befejezni, ünnepekre készülődni.
Halfogásnak jó kezdete, dúvadfogás – épp ideje.

Napjelző: Nappalnak ideje – éjjellel egyezik,
Öntöző tavasznap immár közeledik.
Gyűjtsünk este gyertyát, Napnak segíteni,
Tavasz jövetelét, ekképp siettetni.

Világtájékoló: Balra – Napunk felkél, szemünk előtt délszak.
Jobbra – Napunk nyugszik, hátunk mögött észak.
Alattunk – sárga föld, mélységet takarva;
Felettünk – kék égbolt, égi fényben úszva.

25. nap MÁRCIUS 21.

Névnap: **Benedek**, Nikola, Serapion, Blahoslav **Beke** (meddő)
Népszokás: Tavaszköszöntő harmadnap. Földművesek fél-ünnepe. Tejelők gyógyítása.
Időjósító, gyógyító, rontásűző nap.

Időjósító: Sándor, József és Benedek, zsákban hozzák a meleget.
Böjti szelet, ha engedik, háztetőt is megtépdésik.
Ha gyorsan száll égi felhő, beköszönt a napos idő.

Rontásűző: Benedek szól: vess fokhagymát!
Elüldöz az rontást, banyát!
Sebre só, zsír és fokhagyma!
Lobot, üszköt jól lohasztja.
Takaríts ki most portádat,
Meszeljed ki a házadat!

26. nap MÁRCIUS 22.

Névnap: **Beáta**, Lea, Oktávián, Boguslav **Huny** (csillag)
Népszokás: Tavaszköszöntő negyednap. Gyógyításhoz kedvező, Benedek-napi szerekkel.
Nem vendégjáró dolognap.

Termésjósító: Márciusnak pora – vetésnek aranya.
Márciusnak nagy vize – gabonának vesztője.

27. nap MÁRCIUS 23.

Névnap: **Emő**, Appia, Otto, Turybius **Kartal** (sas)
Népszokás: Tavaszköszöntő ötödnap. Kenyérsütéshez kedvező. Tejes étel készítése.
Gyógyfűvek és tojások gyűjtése. Ünnepi készülődés napja.

Bejáró: Járd körül a legelődet, erezd ki a méheidet!
Tereld ki a jószágokat, füstöld ki az akolokat!

28. nap MÁRCIUS 24.

Névnap: **Gábor**, Karina, Katarina, Simon **Kapocs** (kun férfi)
Népszokás: Tavaszköszöntő hatodnap. Korai káposzta vetése. Gyógyítók, tudók estéje.
Határbejáró és mezsgye-kimérő, közösségi nap.

Határjáró: Keljetek fel jó szomszédok! Tarisznyázva induljatok!
Határokat bejárjátok, jelkarókat vizsgáljátok!
Dűlők helyét kimérjétek, vetéseket szemléljétek!
Szőlőtökét megnézzétek – mindezt borral köszöntsétek!

29. nap MÁRCIUS 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony

Névnap: **Mária**, Irén, Lucia, Humbert **Ernák** (ember)
Népszokás: Tavaszköszöntő hetednap. Gyümölcsoltó (testfogadó) boldogasszony ünnepe.
Termékenység-varázsló „negyvenes” nap.

Csízító: Gyümölcsoltó békéje – földnek, fáknak szerencse!
Vége van a fonásnak, ideje az oltásnak.
Gyümölcsoltó hidege – téli hónap öljője!
Csillag, hold, ha látható, gazdag termés várható.

Fohász: Segíts Boldogasszony, hogy virágozzanak!
Segíts Boldogasszony, hogy megfogjanak!
Segíts Boldogasszony, hogy termést adjanak!
Segíts Boldogasszony, hogy szaporodjanak!

Ima: Dicsértessél, ó áldott Fa!
Engedd ölelni törzsedet, pihentesd meg testemet!
Csendesítsd le lelkemet, erősítsd meg hitemet!

30. nap MÁRCIUS 26. Gyümölcsöző

Névnap: **Emánuel**, Larissza, Teodor, Dusan **Turul** (héja)
Népszokás: Szőlők és gyümölcsösök művelésének időszaka. Nyitás, metszés.
Boldogasszony másnapja. Időjelző, üres nap.

Csízó: Ha fecskék már itt vannak, állj neki az oltásnak!
De ha varjak repkednek, hagy békét a tőkéknek!

4. TAVASZ HAVA

KIHAJTÁS HAVA – ZÖLD GYÖRGY HAVA – VIRULÓ – KOS HAVA

2. fertály 1. hava

Március 27. – Április 26.

31 nap

1. nap MÁRCIUS 27. Fűnövesztő Tavaszközép

Névnap: **Augusztá**, Rupert, Lídia, Ernest **Marót** (morva férfi)
Népszokás: Szőlők és gyümölcsösök művelésének időszaka. Tőkék, csemeték pótlása.
Időjós nap.

Időjelző: Ha Augusztá nem lesz bús, fényes lesz az Augusztus.

2. nap MÁRCIUS 28.

Névnap: **Gedeon**, Guntram, Johanna, Sona **Katapán** (kapitány)
Népszokás: Szőlők és gyümölcsösök művelése. Nyitás, metszés. Beteg venyigék égetése.
Vetés- és dolognap.

Vetésjelző: Borsóvetést befejezzük, répákat se erőltetjük...

3. nap MÁRCIUS 29.

Névnap: **Augusztá**, Bertold, Eusztáciusz, Miroslav **Bercel** (bércen túli)
Népszokás: Munkálatok veteményesben. Szőlők és gyümölcsösök művelésének befejezése.
Zárt dolognap.

Vetésjelző: Spenót, sóska kaporral, nem várhat a sorával.

4. nap MÁRCIUS 30.

Névnap: **Amadé**, Kvirin, Zosim, Vieroslav **Zalán** (sós kő)
Népszokás: Jóság-gondozók fél-ünnepe, mulatsága. Állatok gyógyítása, rontás elhárítása.
Gyógyfügyűjtés. Időjós nap.

Időjelző: Ha Március ködös párás, Júniusban zöldáradás.

5. nap MÁRCIUS 31.

Névnap: **Balbina**, Benjámin, Kornélia, Kvido **Árpád** (árpás)
Népszokás: Fagybúcsúztató. Szerencsehozó patkó szegelése az istálló ajtófélfára. Istálló takarítása. Rontásűző és jósló nap.

Gonoszűző: Füst szemibe, por szájába!
Kő fülibe, só markába!
Tüsketövis derekába!
Csípős csihán a likába!
Távozz gonosz a házból!
Takarodj az álmomból!

Időjelző: Márciusnak vastag hava, gabonának jó dunyhája.

6. nap ÁPRILIS 1.

Névnap: **Hugó**, Irena, Teodora, Grazina **Agád** (ágas)
Hagyomány: XVI. századig itáliai és frank-földi évkezdő nap.
Népszokás: Szerencsétlenség elhárítása. Gonosz erő félrevezetése bolondozással. Vetéstiltó, időjelző, vigadozó nap.

Csízio: Hugó nap – bolond nap! Tök, uborka vetőnap.
Nem jó kotlót ültetni, építésbe kezdeni.
Ha eső is elered, Májusban is csepereg.

Bolondozó: Áprilisnak bolondja, fölnézett a toronyba,
Megkérdezték milyen nap: azt mondta, hogy – újév!
Csiribiri kanveréb, a bolondot üzd odébb!

Időjelző: Ha száraz volt Március, kenyeret hoz Július.

7. nap ÁPRILIS 2.

Névnap: **Áron**, Teodózia, Ferenc, Maria **Vila** (tündér)
Népszokás: Női vendéglátás, kibeszélések. Nagymosás, vasalás, varrás tiltása. Kenyér sütés. Időjelző, üres nap.

Mondás: Jószerencse gyorsan száll, 'ki megfogja, az jól jár.

Időjelző: Ha Április szeszélyes, Május lesz majd bőséges.

8. nap ÁPRILIS 3.

Névnap: **Richárd**, Irén, Uko, Budimir **Buda** (megbékélt)
Népszokás: Bognárok, kocsigyártók, szerelések fél-ünnepe. Szekerek, taligák javítása. Esti áldomásívás. Vetőnap.

Vetésjelző: Spenót, sóska még mehet, saláta már nem jöhet.

9. nap ÁPRILIS 4.

Névnap: **Ambrus**, Izidor, Platon, Benedikt **Kerény** (lándzsás)
Népszokás: Méhészek és gyertyaöntők fél-ünnep. Kaptárok takarítása. Mézpróba.
Termésjelző vetőnap.

Vetésjelző: Tökvetésnek ideje,
Sütőtőknek jó hete.

10. nap ÁPRILIS 5.

Névnap: **Vince**, Irén, Kreszcencia, Miroslava **Mira** (nyugodt)
Népszokás: Szántóvetők fél-ünnep. Kalákák szervezése. Közös vacsora és áldomás.
Idő- és termésjelző nap.

Időjósító: Ha erősen süt a napja, szőlőt nyara felhizlalja.
Ki óborát kínálgatja, bő termés majd kárpótolja.

Vetésünnep: Szántás-vetés ünneplése, Ég urának tisztelete!
Ukko-pohár őt köszönti, fogadalmat szentesíti.
Aki cseppjét földre önti, Űk-ős hitét tovább őrzi!

11. nap ÁPRILIS 6.

Névnap: **Vilmos**, Celesztin, Marcelin, Prudentius **Csát** (összefog)
Népszokás: Ágyások kapálásának kezdete. Ritkítás-pótlás, szétültetés. Palántagyűjtés.
Termésjósító dolognap.

Termésjósító: Ha megdördül fenn az ég,
Jó termés lesz, úgymint rég.

12. nap ÁPRILIS 7.

Névnap: **Herman**, Armand, Mária, Epiphanius **Jelek** (kormányzó)
Népszokás: Korai vetemények gondozása. Új ágyások készítése, vetőmag válogatás.
Asszonyi dologtöltő, termésjósító nap.

Termésjósító: Ha az eső cseperegne,
Apró lesz a meggy, cseresznye.

13. nap ÁPRILIS 8.

Névnap: **Dienes**, Júlia, Valter, Ema **Radvány** (mocsaras)
Népszokás: Kerti és szántóföldi vetési munkálatok. Palánták vetése védett, meleg helyre.
Tyúkültető és vetőnap.

Vetésjelző: Dinnyevetés ideje, tökvetésnek szép hete.
Kettőjüket jó távolra, mert az ízük fanyalodna.

14. nap ÁPRILIS 9.

Névnap: **Erhard**, Dusán, Milena, Dimitry **Csoma** (csomó)
Népszokás: Kerti és mezei vetési munkálatok. Sorközök takarítása, vizek elvezetése. Vető- és dolognap.

Vetésjelző: Uborkát is most jó vetni, de dinnyétől távol tenni.
Tökkel, hogyha összejönne, az uborkád nagyra nőne.

15. nap ÁPRILIS 10.

Névnap: **Ezékiel**, Mihael, Apolonius, Igor **Zsolt** (uralkodó)
Népszokás: Gyógyítás, tavalyi gyógyfüvek használatával. Fűves fürdőzés, kenés. Rontásűző, otthoni zárt dolognap.

Ajánló: Köss gyógyfűből koszorút – had vigye el az a bút.
Ezen forrald beteg vizét – borral, mézzel javítsd ízét.

16. nap ÁPRILIS 11.

Névnap: **Leó**, Szaniszló, Gemma, Stanislav **Szatmár** (kereskedő)
Népszokás: Kerti és mezei vetési munkálatok. Gyomtalanítás, új ágyások kialakítása. Idő- és termésjósító vetőnap.

Vetésjelző: Ha meleg már az idő, amerikás vethető.
Kolompér és pityóka, paradicsom, paprika,
Veres bab és törökbúza, földed hasznát sokszorozza.

17. nap ÁPRILIS 12.

Névnap: **Zénó**, Damjan, Julius, Estera **Gyula** (fénylő)
Népszokás: Kerti és mezei vetési munkálatok. Társnövények kiválasztása, vetése. Időjelző és vetőnap.

Háromhetes: Ha Gyulára kiderül, Tiborra már kizsendül,
György napjára kizöldül, Katalinra színesül.
Május éjszakájára... Májfa ekképp ékesül.

18. nap ÁPRILIS 13.

Névnap: **Ida**, Martin, Hermenegild, Ales **Béla** (belső)
Népszokás: Korai tavasz esetén az első kaszálás ideje. Zsengék és gyógyfüvek gyűjtése. Gyógyító és védekező nap.

Figyelmező: Dús füvet már lehet vágni – de ha ritkás, kell még várni.

Rontásűző: Vetést rontás, hogy ne érjen – küldőjéhez visszamenjen!
Ahonnan jött oda menjen – mindörökre ott rekedjen!
Földanyánkhhoz ima zengjen – gonosz erő elrettegjen.

19. nap ÁPRILIS 14.

Névnap: **Tiborc**, Maxim, Justina, Lidvina **Tibor** (tivoli származású)
Népszokás: Mezsgyehatárok, jelzőkarók, dülök ellenőrzése. Szőlőhegy és pince bejárása. Határkerülés. Rontásűző nap.

Átkozó: Aki gyepűt átformálta, sújtsa azt a falu átka!
Apadjon ki a kútja! Száradjon ki a fája!
Gyulladjon ki a háza! Égjen le a portája!
Gabonája elhamvadjon! Jóságáa mind szétszaladjon!

20. nap ÁPRILIS 15.

Névnap: **Anasztázia**, Petar, Fedor, Ludwina **Nyeste** (lány-nyest)
Népszokás: Halvásárok. Halászsok és varsázók fél-ünnep. Tavaszi halásziidény utolsó hete. Gátak, rekesztékek javítása. Dolognap.

Időjósító: Tavasz szele vizet száraszt – ha nem száraszt, vizet áraszt.
Mezőn, ha víz nem apad – földnek haszna elmarad.

21. nap ÁPRILIS 16.

Névnap: **Bernadett**, Danica, Cecilián, Benedict **Csongor** (sólyom)
Népszokás: Pásztorok fél-ünnep, pásztrolányok vására. Alamizsnaosztás gyerekeknek. Szerelemvarázsló, időjósító nap.

Időjósító: Bernadettnek ereje, havat már mind elvitte.
De 'hol jege megmaradt, gazda ott még búsulhat.

22. nap ÁPRILIS 17.

Névnap: **Rudolf**, Klára, Izidóra, Eberhard **Megyer** (magyar)
Népszokás: Szőlő pótlásának, oltásának befejezése. Beteg venyigék elégetése. Vetéstiltó, időjósító nap.

Ajánló: Élővíz, ahol jeges – varsa, háló ott üres.
Fodros vízen hálót húzni – így lehet csak halat fogni.

23. nap ÁPRILIS 18.

Névnap: **Apolló**, Verner, Valerij, Bogusla **Aladár** (tekintélyes)
Népszokás: Lábasjóságok kihajtás előtti nagyvására. Palánták kiültetése, locsolás. Idő- és termésvarázsló nap.

Fohász: Süss föl Nap! Fényes Nap!
Legelőt kivirítsd! Jóságot melegítsd!
Párát, ködöt üzzed el – hullott esőt szívjad el.
Szántó vizét apaszd el – mező vizét szárítsd fel.

24. nap ÁPRILIS 19.

Névnap: **Emma**, Timon, Leó, Jela **Kocsárd** (disznókömény)
Népszokás: Határjáró nap. Tiborc-naptól kezdődő munkálatok közös megsejmlélése. Áldomás.
Asszonyoknak zárt nap.

Fohász: Isten áldd meg határunkat! Ne tetézzed bánatunkat...
Ha megáldod, lesz mit ennünk. Ha nem áldod, el kell mennünk.

25. nap ÁPRILIS 20.

Névnap: **Tivadar**, Teodor, Marcijan, Agnesa **Töhötöm** (herceg)
Népszokás: Tavaszi veteményezés fő-idénye. Kemencék és tűzrakó helyek takarítása.
Tisztító és vetésnap.

Vetésjelző: Babvetésnek jó ideje – káposztának üdvös hete.
Répa, cékla jól csírázik – borsfű, kapor is burjánzik.
Szomszédságot jól kedvelik – mondják, egymást megsejmlítik.

26. nap ÁPRILIS 21.

Névnap: **Konrád**, Alexandra, Anzelm, Zelma **Zsombor** (bölény)
Népszokás: Kenyérütéshez kedvező idő. Nagytakarítás és mosás. Napnyugtával fürdés.
Zárt, tisztító nap.

Jótanács: Konrád napján megpihenjél, tiszta fejjel elmélkedjél.
Fontold meg a teendőket, keress tisztos sejtőket.

27. nap ÁPRILIS 22.

Névnap: **Noémi**, Kájusz, Soter, Slavomir **Kelen** (kiszögelés)
Népszokás: Készülődés az állatok kihajtására. Gyógyfüvek gyűjtése. Állatok gyógyítása.
Dolognap.

Ráolvasó: Dicsértessél, áldott Víz!
Megnyitom eredet! Tisztítsd le testemet!
Nyugtasd meg lelkemet! Élénkítsd az elmémet!

Pásztornap: Jó pásztorok, készüjtek, közeleg az ünnepek!
Állatokat gyógyítsátok – áldozatit válasszátok!
Friss füvekkel etessétek – virágokkal díszítsétek!
Ünnepi bort kóstoljátok – jókedvet ne titkoljátok!

28. nap ÁPRILIS 23.

Névnap: **Béla**, Adalbert, Gerhard, Vojtech **Bojla** (hadúr)
Népszokás: Lomtalanítás, esti tűzgyújtás. Lányok-asszonyok kikiabálása. Látók estéje.
Gyógyító, rontásűző, tisztító nap.

Nőkilövés:

- Pukk! Szent György, meglőlek!
- Jó vitéz, ne lőjj meg!
- Mit ígérsz? Mit kapok?
- Szép leányt, jóasszonyt!
- Kit kínálsz, soroljad!
- Ezekből válasszad!

Az egyszeri kislány, egymaga ment kútra,
De azt még nagy titok, hányan tértek vissza.
Az egyszeri mátká, dolgát már jól tudja,
Jövendő sógorát, mindenben ellátja.
Az egyszeri asszony, kolbászt füstre rakta,
De azt csak sejdítjük, hogy azt kitől kapta.
Az egyszeri anyós, lányát védte, óvta,
Ezért a vejének, magát feláldozta.
Az egyszeri papné, kazlat megrakatta,
Hol a legényeket, maga beavatta.
Az egyszeri özvegy, kertjét rendben tartja,
Ágyását minden nap, más legény kapálja.
Aki tetszik, azt vigyed... Legyen mindegyik... tied!

29. nap ÁPRILIS 24.

Névnap: **György**, Fidél, Juraj, Gaszton **Baján** (gazdag úr)
Népszokás: Nagyvásár. Gulyások, lovászok ünnepe. Állatok kihajtása. Fialatok határjárása.
Rontás-elhárítás, termékenység-varázslás. Asszonyi dologtöltő, gonoszjáró nap.

Harmatszedő: Hasznot szedek, bővet szedek – viszek is, hagyok is.
Szedem felit, hagyom felit – viszek is, hagyok is.
Hogy tej jöjjön, vaja gyűjjön – viszem az egészset!

Igéző: Süss föl nap! Szép György nap!
Kertek alatt jószágaim – megfagynak.
Terítsél le köpönyeget – adjál rétnak jó meleget – sarjadjon!
Adjál nekünk jó füveket – védjed rontástól a tejet – gyógyítson!
Úgy zsendüljön a jószágom – ahogy levél a zöld ágon – kihajtszon!

Rontásűző: Só a ház köré, zöldág az ereszre,
Seprű az ajtóba, patkó a küszöbre!
Madzag a kilincse, fokhagyma ablakba,
Koszorú a falra, sós víz az asztalra!
Most próbálkozz, Szépasszony!

Időjelző: Áprilisi hó és fagy, nyárra kevés fűvet hagy.

30. nap ÁPRILIS 25. Csordás

Névnap: **Márk**, Ervin, Jarosław, Kalista **Ajsa** (ajak)
Népszokás: Csordások ünnepe. Csordakihajtás. Közös határjárás. Búzaáldás-kérés.
Vetés és termésjelző dolognap.

Vetésjelző: Bazsalikom és tárkony, menta, zsálya és csombor;
Jó időben, ha veted, őszre ízét élvezed.

Termésjelző: Ha megszólal a pacsirta, és – kuruttyol már a béka,
Jó termést ígér az ég – de ha csend van, fagy lesz még!

31. nap **ÁPRILIS 26.** **Zöld kihajtó**

Névnap: **Marcell**, Klétus, Pashazij, Jaroslava **Jarila** (tavaszhirdető)
Népszokás: Kiürült istállók takarítása, javítása. Zöldág-feltűzés. Meszelés, füstölés.
Vetésjelző dolognap.

Vetésjelző: Karalábé, virágkel, káposzta és bimbóskel,
Marharépa, nyárretek – vetőhelyért kesereg.

5. TAVASZUTÓ

VIRÁGZÁS HAVA – SZELES ORBÁN HAVA – ZENDÜLŐ – BIKA HAVA

2. fertály 2. hava

Április 27. – Május 26.

30 nap

1. nap **ÁPRILIS 27.** **Legeltető**

Névnap: **Zita**, Anasztáz, Ozanna, Jaroslav **Tas** (kő)
Népszokás: Kihajtott állatok számbavétele, kezelése, jelölése. Gyógyfüvek szedése.
Gyógyító, üres nap.

Fohász: Dicsértessél, ó áldott Szél!
Szárítsd fel a vizeket! Járd át beteg testemet.
Vidítsad fel lelkemet, lelkesítsd elmémet!

2. nap **ÁPRILIS 28.**

Névnap: **Valéria**, Jarmila, Ludvig, Péter **Nimród** (nemzetségös)
Népszokás: Kerti munkák végzése. Veteményezés. Kora tavaszi termények szedése.
Termésjelző, zárt nap.

Előrejelzés: Pereszke és kucsmagomba, Április két ajándéka.
Ha elaszott, májeső lesz – de ha kövér, aszályt jelez.

3. nap **ÁPRILIS 29.**

Névnap: **Péter**, Katarina, Robert, Lea **Mislemér** (elmélkedő)
Népszokás: Takarítás, ünnepi készülődés. Rontás-elhárítás, szerelmi varázslás.
Zárt nap.

Figyelmező: Takarítsd ki a házadat, seperd fel az udvarodat!
Hagyjál helyet a májfának, adjál módot állításnak!

4. nap ÁPRILIS 30.

Névnap: **Katalin**, Mariann, Anastazia, Blahomil **Buzád** (búzás)
Népszokás: Ünnepi készülődés. Gyógyítók ünnepe. Bűbájos és boszorkányos éjjel.
Női dologtiltó, zárt nap.

Időjósóló: Széna-Kata, ha esős – fű lesz dús és jó növéns.
De ha eső elmarad – széna télen elfogyhat.

Májfa-állító: Menjél legény az erdőbe, éjszakai sötétjébe!
Keress ott egy helyre fácskát, abból faragd ki a májfát!
Vidd le vállon a faluba, kedvesednek udvarába!
Szalagokkal díszítsd fel, így ékesen állítsad fel!

5. nap MÁJUS 1.

Névnap: **Fülöp**, Jakab, Amarilla, Jeremiás **Zobor** (gyülekező)
Hagyomány: Májfa-állítás (néhol Szent-György napján, Húsvétkor vagy Pünkösdkor).
Népszokás: Nagyvásár. Leányok-legények határjárása, batyuzása, vígassága.
Dologtiltó és vendégjáró nap.

Ébresztő: Ébredj leány itt a májfa! Már a tiéd, vigyázz rája!
Tojásokkal díszítgessed, kendőddel is megjelöljed!
Vigyázz legény, ne aludjál! Napkeltéig fenn maradjál!
Mert májfádat, ha letörik, kedvesedet elszeretik.

Időjelző: Ha esős volt Április, olyan lesz majd Május is.

6. nap MÁJUS 2.

Névnap: **Zsigmond**, Atanáz, Zoé, Borisz **Borizs** (harcos)
Népszokás: Halvásár. Tavaszi halászdény vége. Halászok, pákászok fél-ünnepe.
Fogási tilalom Vid napjáig. Üres nap.

Esőváró: Máji eső sokat ér,
Nem adnám én, aranyér'.
Meleg eső – nagy termés,
Hideg eső – zöldülés.

7. nap MÁJUS 3.

Névnap: **Irma**, Fülöp, Alekszej, Galina **Ugor** (erdei magyar)
Népszokás: Nemez és posztókészítők, díszítők fél-ünnepe. Betegek, idősek meglátogatása.
Vető- és termőnap.

Vetésjelző: 'Mit vetettél Áprilisban, elvetheted még Májusban.
Februári már felmagzik, márciusi rágósodik.

8. nap MÁJUS 4.

Névnap: **Flórián**, Mónika, Pelagia, Cvetko **Strázsa** (őr)
Népszokás: Kovácsoknak, fazekasoknak dologtöltő. Árkok takarítása, vizek elvezetése. Szerelmi varázslónap.

Fohász: Dicséertessél, ó áldott Tűz!
Melegítsd fel testemet! Élénkítsd meg elmémet!
Lobbants bennem szerelmet! Töltsd örömmel lelkemet!

9. nap MÁJUS 5.

Névnap: **Gothárd**, Iréna, Lesana, Stanislav **Nyék** (rekeszték)
Népszokás: Nagyvásár. Szerszámok, felszerelések beszerzése. Áldomás, vígasság. Termő- és vásárnap.

Fohász: Égi Isten! Adj bőséget!
Öntözd meg a földeinket! Töltsd meg a vizeinket!
Telítsd meg a kútjainkat! Hallal telítsd tavainkat!

Szállásoló: Nyári szállást megtekintsed, nyáridőre felkészítsed!
Nyéket, tetőt, igazítsd, szakadt falat betapasszad!
Hajlékodat takarítsd, falat mésszel lemázoljad!
Kemencét, 'ki rendben tartja, tüze annak meghálálja.

10. nap MÁJUS 6.

Névnap: **János**, Judit, Hermina, Radivoj **Jarovit** (hadúr)
Népszokás: Májfát állító legény meghívása. Májusfa kimuzsikálása, kiéneklése (bontása). Családi, termőnap.

Fohász: Új Nap, fényes Nap!
Adjál nekünk szép időt, száraz földnek jó esőt!
Gyümölcsökre meleget, gabonából eleget!
Úgy legyen!

11. nap MÁJUS 7.

Névnap: **Gizella**, Dujam, Domicián, Stanimir **Bendegúz** (áldott úr)
Népszokás: Májfa elégetése. Ha a legény nem tetszett, akkor szemétre dobása. Tisztító, vető- és termőnap.

Vetésjelző: Május hónap eleje, palántázás ideje.
Babot most jó helyre vetni, virágokat átültetni.

12. nap MÁJUS 8.

Névnap: **Mihály**, Ingrida, Stanislav, Marija **Acsád** (rokon)
Népszokás: Kondások felvétele, megvendéglése. Állatok számbavétele, kihajtása. Gyógyító- és termékenységvarázsló nap.

Begyűjtő: Kökényvirág, ibolya, tüdőfű és kamilla!
Árnyékban jól szárítva, gyógyítóknak aranya!
Beteg belsőt kúrálja, gyenge tüdőt gyógyítja.

13. nap MÁJUS 9.

Névnap: **Gergely**, Karolina, Roland, Bozydar **Fehéra** (világos)
Népszokás: Kerti munka. Gazolás, kapálás, vetés, palántázás. Komposztálás.
Időjósító, zárt nap.

Időjelző: Szivárványnak kapuja, időjárást jósolja.
Jó idő lesz, ha magos – de elromlik, ha lapos.

14. nap MÁJUS 10.

Névnap: **Ármin**, Antónia, Izidor, Viktoria **Ajna** (vízmenti)
Népszokás: Baromfi, tojás, nyúl nagyvására. Családi vacsora, emlékezés ősről.
Vetés- és termőnap.

Vetésjelző: Pohán, köles – vetést várja, elkel télen a konyhára.
Cirok is most vethető, jól jön még az új seprő.

Emlékező: Vetés után, estebédnél, eleidre emlékezzél!
Asztalfőre nékik rakjál, húst és lepényt nékik hagyjál!
Segítségül tőlük kérjed, hogy eredjen a vetésed!
Estebédnek végeztével, küld el őket békességgel!
Tányérjukat éjszakára, tedd ki házad udvarára!
Asztalfőjén gyűjtsál gyertyát, hogy elvigye lelkek nyomát!

15. nap MÁJUS 11.

Névnap: **Ferenc**, Blazena, Miranda, Mamert **Majlád** (májusi)
Népszokás: Talaj menti fagyra felkészülés. Füstölők, tűzrakások telepítése. Őrzés.
Zárt, felkészülő dolognap.

Fohász: Teremtő, adj esőt!
Lovamnak legelőt, nyájamnak ehető!
Családnak betevőt, magamnak szeretőt!

16. nap MÁJUS 12. Lehülő

Névnap: **Pongrác**, Domicia, Johanna, Achilles **Böngér** (fűrkésző)
Népszokás: Fagy esetén füstölés. Másnapi éjszakai fagyra felkészülés. Őrzés.
Zárt, veszélyelhárító, időjósító nap.

Időjósító: Pongrác, Szervác, Bonifác – ha eljönnek, hideg ráz.
Zsófia még lehet gyász – Orbán fagya se vigyáz.
De ha három „ác” fagyos – nyári gyümölcs lesz bajos.

17. nap MÁJUS 13.

Névnap: **Szervác**, Imola, Chraniboj, Glória **Cseszmer** (békeszerető)
Népszokás: Fagy esetén füstölés. Éjszakai fagyra felkészülés, füstölők telepítése. Őrzés.
Borjósító nap.

Természsósló: Szerváctól, ha nem hoz fagyot – nem kell féltetni a borod.

18. nap MÁJUS 14.

Névnap: **Bonifác**, Kora, Dobieslav, Matko **Násfa** (függő ékszer)
Népszokás: Bocsanatkérők és vezeklők segítése. Éjszakai fagyra felkészülés. Őrzés.
Békülő és időjelző nap.

Hármasjósló: Pongrác, Szervác, Bonifác – sok bort hozhat három „ác”!
Ha nincs felhő az égen – füstöljete az éjjel!
De ha eső csepereg – közeleg már a meleg.

19. nap MÁJUS 15.

Névnap: **Zsófia**, Izidor, Brenda, Szonja **Upor** (apu)
Népszokás: Készülődés nyári munkára. Gyógyfüvek szedése. Lelki bajok kezelése.
Tisztálkodás. Zárt dolognap.

Fohász: Adj Teremtő meleget, fűnek-fának levelet!
Ég kapuját nyissad ki, melegedet ereszd ki!
Zárjad be a hideget! Fáztunk mi már eleget...

20. nap MÁJUS 16.

Névnap: **János**, Svetozár, Pellegrin, Jędrzej **Botond** (buzogány)
Népszokás: Halászok, pákászok, vízi-molnárok, révészek ünnepe. Közös javítás, áldomás.
Gyógyító nap.

Javallat: Friss csalánból főtt leves – vízkórt, lobot helyre tesz.
János csalán csípése – köszvény jó enyhítője.

21. nap MÁJUS 17.

Névnap: **Paszvál**, Brúnó, Ditmár, Nenad **Szlavón** (híres)
Népszokás: Kerti munka. Gazolás, kapálás, vetés, palántázás. Komposztálás.
Termésjelző nap.

Fohász: Adj Ég – esőt eleget!
Termésünknek életet!
Hogy, mezőink nőjenek,
Hogy, barmaink éljenek!

22. nap MÁJUS 18.

Névnap: **Alexandra**, Erik, Félix, Venantius **Szeret** (befogadott)
Népszokás: Kerti munka. Gazolás, kapálás, vetés, palántázás. Virágok ültetése. Másodvető nap.

Ráolvasó: Ne nyúlánk légy – hanem kövér!
Ne puha légy – hanem kemény!
Ne szép legyél – de zamatos!
Ne légy rágós – hanem omlós!
Ne légy kicsi – hanem nagy!
Növekedjél, míg nem fagy!

23. nap MÁJUS 19.

Névnap: **Ivó**, Milán, Gertruda, Celesztin **Bleda** (fehéres)
Népszokás: Kovácsok, lakatosok, fémművesek kirakodó vására és fél-ünnepe. Időjós nap.

Időjelző: Hogyha szomjas Ivó hete – száraz, fényes Ősz szürete.

24. nap MÁJUS 20.

Névnap: **Bernát**, Bernarda, Felicia, Aleksandr **Balabán** (hatalmas)
Népszokás: Szőlő kapálása, karózása, kötözése. Hiányzó tőkék pótlása, bujtatás. Időjelző nap.

Időjelző: Gomba, hogyha férges,
Telünk lesz ínséges.

25. nap MÁJUS 21.

Névnap: **Konstantin**, Teobald, Dobromír, Serapion **Tibád** (népvezér)
Népszokás: Száraz időben széna kaszálása. Esőben bor kezelése (második fejtés) Zárt, üres dolognap.

Csízó: Málna, piszke, szamóca, új gyümölcs a hasunkba!
Pálinkája torkunkba, betegség a pokolba!

26. nap MÁJUS 22.

Névnap: **Júlia**, Román, Wiesław, Milan **Ugron** (magyar)
Népszokás: Kerti munka. Gazolás, kapálás, vetés, palántázás. Termékek szedése. Vetés- és termésjelző nap.

Vetésjelző: Édeskömény, lestyán, zsálya – rozmaring és majoránna.
Jó időben, 'ki most veti – Őszre étvét izesíti.

Időjelző: Ha estéje hűvös-ködös, zöldségeknek igen üdvös.

27. nap MÁJUS 23.

Névnap: **Dezső**, Vilmos, Dezider, Zelimir **Zelemér** (zöldelő)
Népszokás: Lovas-szemle és versengés. Legénybandázás, próbák, beavatás, áldomások.
Időjósoló nap.

Időjelző: Eső, ha port elveri, Orbán fagyát gyengíti.
De ha száraz az idő, kell a kerti füstölő.

Szemle: Ősi mustra emlékére, tülök szólít versengésre.
Aki legény oda gyűljék, erőt 's fortélyt összemérjék.
Fokosával párbajt vívni, karikással célra ütni.
Pányvát dobva szilajt fogni, majd szőrijén lovagolni.
Aki próbákat kiállta, bocsájtatik a kocsmában.
Hol kártyáznak, ujjat húznak, legénybírókat választanak.

28. nap MÁJUS 24.

Névnap: **Eliza**, Eszter, Joanna, Suzana **Csepel** (csenevész)
Népszokás: Éjszakai fagyra felkészülés. Füstölők, tűzrakások telepítése. Őrzés.
Időjelző, veszélyre készülők, dolognap.

Időjelző: Ha huny fénye nyugtalan – Orbán fagya útban van.

Fohász: Dicsértessél, ó áldott Föld!
Kövéritsed legelőnket! Édesítsed gyümölcsünket!
Kényeztessed palántánkat! Megérleljed gabonánkat!

29. nap MÁJUS 25.

Névnap: **Orbán**, Gergely, Vselovod, Boryslaw **Csatád** (csatolt)
Népszokás: Nagyvásár. Szőlőjárás. Kalendárium esti felolvasása. Éjszakai fagyra felkészülés.
Terményvarázsló nap.

Időjósoló: Orbán, hogyha fagyot hoz, szőlőben nagy kárt okoz.
Gyümölcsfákat kopasztja, méhek mézét meglopja.

30. nap MÁJUS 26. Enyhülő

Névnap: **Fülöp**, Evelin, Dusan, Wiecemil **Szemlő** (megfigyelő)
Népszokás: Gyümölcsösök, szőlők bejárása. Rügyek, virágok szemléje. Fagykár felmérése.
Gazdák áldomása. Termőnap.

Fohász: Új hód, új király!
Adjál nekünk sok ünnepet – sok ünnep közt jó heteket!
Jó hetekben jó napokat – jó napokban jó órákat!
Jó órákban jó szerencsét – ehhez jöjjön jó egészség!

Termésjelző: Szamóca, ha máris ér, gabona is többet ér.

6. NYÁRELŐ HAVA

ÉRLELÉS HAVA – FÜRDETŐ IVÁN HAVA – PIRULÓ – IKREK HAVA

2. fertály 3. hava

Május 27. – Június 25.

30 nap

1. nap MÁJUS 27.

Névnap: **Ágoston**, Julian, Valdemár, Augustyn **Szörénke** (szerető)
Népszokás: Szőlők kacsolása, karózása, kötözése. Elfagyott tőkék újrametszése.
Időjósító nap.

Időjelző: Ha reggelnek nincs harmatja, napi eső azt pótolja.
De ha mégsem öntözi, veteményed megsínyli!

2. nap MÁJUS 28.

Névnap: **Vilmos**, Emil, Jaromir, Justyna **Csanád** (merítő)
Népszokás: Gyümölcsfák kezelése. Elfagyás esetén újrametszés. Kérgék kezelése.
Időjósító nap.

Időjelző: Portölcser, ha karikázik – idő gyorsan megváltozik.

3. nap MÁJUS 29.

Névnap: **Magdolna**, Maxim, Elmar, Bogumila **Kund** (előkelő fajta)
Népszokás: Kert gyomlálása, takarítása. Túlérett vetemények feletetése állatokkal.
Üres nap.

Időjelző: Fecske röpte, ha magos, szép idő lesz és napos.

Intelem: Szállásodat bejárjad, áldozattal megáldjad!
Lakni, enni, élni kell, mindenkinek jár egy hely!
'Ki elveszi népétől, átok sújtsa véréből!'

4. nap MÁJUS 30.

Névnap: **Jana**, Johanna, Ferdinánd, Vaszília **Vázsony** (uradalmi)
Népszokás: Istállók, ólak takarítása, trágyázása. Kerti hulladékkal komposztálás.
Időjósító nap.

Időjelző: Porban fürdő verebek, közel esőt jeleznek.

5. nap MÁJUS 31.

Névnap: **Petrónia**, Angéla, Blahoslav, Aniela **Zöngő** (csengő)
Népszokás: Kitermelt, eltávolított vetemények helyére másodvetés. Utópalántázás.
Bizonytalan, zárt nap.

Intelem: Legye helye eszednek, együgyűket rászednek!
Vizsgálj minden lakatot, zárat, kulcsot és kapcsot!
'Ki nem vigyáz házára, bajt úgy vonja magára!

6. nap JÚNIUS 1.

Névnap: **Fortuna**, Jusztin, Simeon, Gracián **Torda** (helyén áll)
Népszokás: Gazolás. Állatokkal feletetés. Gyógynövények tisztítása, szárítása.
Termés- és időjelző nap.

Begyűjtő: Bodzavirág és hársfa – kakukkfű és eperfa.
Belek baját enyhíti, tüdő gondját csökkenti.

Termésjelző: Júniusnak száraz napja – újbor tüzét jól fokozza.
De nem száraz Június, ha nedves volt a Május,

7. nap JÚNIUS 2.

Névnap: **Ármin**, Eugén, Erazmus, Jaromil **Etre** (határjel)
Népszokás: Görcsös, belső betegségek gyógyítására kedvező nap. Házi gyógyítás.
Tisztálkodó, termés- és időjósító nap.

Termésjelző: Ha holdszíne élénksárga – eső jöhet, vethetsz sárba.
Ha szélirány északi – gabonát jól érleli.

8. nap JÚNIUS 3.

Névnap: **Klotild**, Karola, Cecilián, Tamara **Berec** (magaslat)
Népszokás: Gazolás. Állatokkal feletetés. Alom, permetlé és komposzt készítése.
Időjósító nap.

Időjelző: Ha messziség, közel tűnik,
Esős idő közeledik.

9. nap JÚNIUS 4.

Névnap: **Ferenc**, Lenka, Franciszka, Predrag **Bulcsú** (bölcse)
Népszokás: Állatvásárok. Első öregfű nagykaszásának ideje. Szénaterítés, szárítás.
Üres nap.

Időjelző: Ha kelő nap fátyolos, idő leszén változós.
Fátyol mögött nyugvó nap – nemsokára borús nap.

10. nap JÚNIUS 5.

Névnap: **Fátima**, Bonifác, Laurencia, Valerija **Reme** (remélés)
Népszokás: Juhok fejésének és a birkanyírás időszakának kezdete. Juhok újrajelölése.
Időjósító nap.

Időjelző: Napnyugta után – ha kapingál csirke,
Másnapra az idő – esős lesz és szürke.

11. nap JÚNIUS 6.

Névnap: **Norbert**, Cintia, Artemisz, Klaudije **Kolosa** (sziget)
Népszokás: Gyomlálás, kapálás. Káposzta és paprikapalánták, másodnövények kiültetése.
Időjósó nap.

Időjelző: Ha alacsony fecskék repte – eső jöhet, de még este.

12. nap JÚNIUS 7.

Névnap: **Róbert**, Jeremiás, Borislav, Oriána **Viszlav** (mester)
Népszokás: Gyomlálás, kapálás. Tök, borsó, bab, kelkáposzta vetésének befejezése.
Üres nap.

Intelem: Határodát bejárjad, áldozattal megáldjad!
Folyó, forrás – mind közös; erdő, hal, vad – sem önös.
‘Ki nem adja népének, ellensége vérenek.

Ajánlás: Napkeltével gyújts tüzet, égesd el a szemetet!
Ha levág a tűzfüstje, esős lesz az estje.

13. nap JÚNIUS 8.

Névnap: **Medárd**, Helga, Viliam, Maksym **Zaránd** (mérgeskedő)
Népszokás: Nagyvásár. Szőlősgazdák fél-ünnepe. Szőlőhegyek bejárása, kacsolás, kötözés.
Időjósó, „negyvenes” nap.

Időjósó: Medárd napján, ha esik – nedves lesz még negyvenig.
Eső szőlőd elrontja, de meződet virítja.

Fohász: Ég szülte vizünket, Víz szülte földünket.
Föld szülte ékes fát, Fa szülte ágasát.
Ág szülte dús lombját, levele bimbáját.
Bimbaja virágját, virágja almáját.
Almája jó magját – népünknek írmagját.
Teremtő, adj erőt! Vetésre jó esőt!

14. nap JÚNIUS 9.

Névnap: **Felicián**, Anna, Vojeslav, Ranko **Elő** (első)
Népszokás: Készülődés őszi árpa betakarítására. Aratószerszámok előkészítése.
Időjelző és molnár-nap.

Időjelző: Napköze, ha gomolyfelhős – idő jön majd, csendes, esős.

Ajánló: Molnároknak ünnepe, kenyérsütés ideje.
Régi magból jó lisztet, óborhoz friss kenyeret.

Esőmese: Nap ezt mondja: legfényesebb én vagyok,
Hegynek, völgynek, áldott helynek fényt adok.
Hold válaszol: legfontosabb én vagyok,
Sötét éjjel biztos utat mutatok.

Szél ezt súgja: legerősebb én vagyok,
Hajót vonok, malmot hajtok, rombolok.
Eső szólal: legkedvesebb én vagyok,
Gabonának életvizet én adok.

15. nap JÚNIUS 10.

Névnap: **Margit**, Diana, Heinrick, Bogumil **Bacsó** (kis úr)
Népszokás: Pinceszemle. Üres hordók, edények, szűrők tisztítása, kénezése.
Idő- és termésjelző nap.

Csízio: Margit napján, ha csepereg – szőlő szeme könnyen pereg.
Tiket monyra mostan ültess – háztól legyet elhesseget.

16. nap JÚNIUS 11.

Névnap: **Barabás**, Dobroslava, Radomil, Borna **Radomér** (örömteli)
Népszokás: Cserépfazekak, szilkék, bögrék tisztítása, előkészítésük befőzéshez.
Időjelző nap.

Időjelző: Távol zaja, ha hallható, csendes eső várható.

17. nap JÚNIUS 12.

Névnap: **Leó**, Svetoslav, Zlatko, Janina **Lele** (tündér)
Népszokás: Faeper szüretének kezdete. Befőtt, lekvár, bor készítése. Cefrőzés.
Időjelző és üres nap.

Időjelző: Madárének az esőben, jó fordulat jó időben.

18. nap JÚNIUS 13.

Névnap: **Antal**, Tóbiás, Lucjan, Genadij **Lublo** (kellemetes)
Népszokás: Aratási alamizsnaosztás. Vonóállatok megáldása. Meddő asszonyok áldozása.
Szerelemvarázslás. Tisztító, nap.

Bűbájoló: Kenyér-vízen böjtöltem, hideg vízben fürödtem.
Kérlek Antal, nyíljál meg, új szeretőt mutass meg.

19. nap JÚNIUS 14.

Névnap: **Vazul**, Elizeus, Herta, Rufin **Vaszar** (uradalom)
Népszokás: Meggy, cseresznye szedésének kezdete. Befőtt, lekvár, bor készítése. Cefrőzés.
Időjelző nap.

Időjelző: Szivárvány eljött – esővégnak hírnöke.
Szivárványnak kettőse – szép időnek eljött.

20. nap JÚNIUS 15.

Névnap: **Vid**, Jolanta, Modest, Kreszcencia **Bod** (békességes)
Népszokás: Búza beérésének ideje. Aratási készülődés, szerszámok előkészítése.
Idő- és termésjelző nap.

Csízó: Vidkor szakad búza töve, aratásnak jó kezdete.
Napos idő – gyors beérés; hideg idő – késlekedés.

21. nap JÚNIUS 16.

Névnap: **Jusztin**, Alina, Benon, Bozetch **Aranyos** (elragadó)
Népszokás: Ribizli és málna szedése. Befőtt, lekvár és bor készítése. Cefrőzés.
Időjelző nap.

Csízó: Sárkány feje égmagasban – Nap mostan kél legkorábban.
Forrósága érlel, száraszt – esőjével magnak árthat.

22. nap JÚNIUS 17.

Névnap: **Alina**, Laura, Adolf, Ignacy **Batu** (erőteljes)
Népszokás: Aratási készülődés. Kaszálók, marokszedők, kötözők toborzása.
Dolognap.

Leánydal: Ha kimegyek a mezőre, gabonát gyűjteni.
Ez a legény eljön velem, sor rendjét levágni.
Vizet hordok, abból főzök, ami itten terem,
Mire a Nap kétszer felkél, szeretőmmé teszem.

23. nap JÚNIUS 18.

Névnap: **Arnold**, Márk, Milovan, Ljubomir **Sudár** (karcsú)
Népszokás: Aratópárok alakítása. Főzés, kenyérsütés, víz- és borhordás megosztása.
Dolognap.

Legénydal: Ha kimegyek a mezőre, gabonát aratni.
Ez a leány eljön velem, kalászt gyűjtögetni.
Kunyhót fedek, ágyat vetek, abból, ami terem,
Mire a Hold kétszer felkél, kedvesemmé teszem.

24. nap JÚNIUS 19.

Névnap: **Gyárfás**, Romuald, Juliána, Ruslan **Jávor** (juhar)
Népszokás: Szembetegségek gyógyítására kedvező nap. Gyógyfűgyűjtés, borogatás.
Időjelző nap.

Időjelző: Szelek, hogyha forgolódnak, délutánra időt rontnak.

25. nap JÚNIUS 20.

Névnap: **Rafael**, Florentin, Dina, Bogna **Szelemér** (ivadék)
Népszokás: Napünnepi készülődés. Boza, cibere, méhser, gyümölcsbor készítése.
Időjelző nap.

Időjelző: Reggel szivárványa, napi záport vonzza.
Este szivárványa, jó holnapot hozza.

26. nap JÚNIUS 21.

Névnap: **Alajos**, Demetria, Alicja, Lejla **Domamér** (lakályos)
Népszokás: Napünnepi készülődés. Kiütések, szembetegségek kezelése. Tudók köszöntése.
Időjelző nap.

Napjelző: Hosszú nappal, rövid éjjel, égen Göncöl tekint széjjel.
Napnak heve legmelegebb, fa árnyéka legrövidebb.

27. nap JÚNIUS 22.

Névnap: **Paulina**, Tamás, Rozvita, Zaira **Akács** (achát)
Hagyomány: Nap gyengülését segítő tűz gyújtása. Beteg családtagok látogatása. Megbékélés.
Időjelző nap.

Fohász: Nap legfennen immáron, égi fénnel, határon.
Köszöntelek Teremtő! Házunk népét segítő!

Hálaadás: Hála néked Teremtő!
Köszönöm arany Nap, ami ételt adtál.
Köszönöm ezüst Hold, ami italt adtál.
Köszönöm csillagok, sorsunk jobbulását.

28. nap JÚNIUS 23.

Névnap: **Szidónia**, Wanda, Zdenka, Zenon **Zoltána** (fejedelem felesége)
Népszokás: Ünnepi készülődés. Kenyérsütés, gyümölcsszedés. Virág- és gyógyfűszedés.
Gonoszűző, jósló nap.

Fohász: Új Nap, fényes Nap!
Adjál nekünk meleget – gabonából eleget.
Gyümölcsökre szép időt – száraz rétnek kis esőt.

Felkészülő: Vandának estéje, rontásnak ideje!
Gyógyfüveket szedni, kedvező éjjele.
Hajnalban szokásos harmatját gyűjteni,
Napfelkelte után kozsinát hordani.

Névnap: **Iván**, János, Jukk, Danuta **Levéd** (oroszlános)
Hagyomány: Ősi nyárünnep. János-nap. Szentiván. Virágos János. Füredető, Tündérváró, Ukko-ünnep.
Népszokás: Közösségi vigasság. Tűzugrás, fürdőzés. Gyógyítók, tudók, látók ünnepi éjjele.
 Rontás-elhárító, termékenységvarázsló, gyógyító és vígalmi nap.

Tűzgyújtó: Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
 Fényével, hevével, Napnak erőt nyújtunk
 Éjszakában fénye, sötétet taszítja,
 Illatozó füstje, gonoszt elriasztja,
 Parazsát taposva, termést szaporítja,
 Általa sült étek, beteget gyógyítja.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
 Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
 Melegét fogadva, bajunkat kúrálja,
 Körtáncba befogva, lelkünket gyógyítja,
 Lángját átugorva, jövődőt mutatja,
 Hús vízbe mártózva, testüket szárítja.

Tűzhöz kérünk rózsét, adjanak hát rózsét!
 Ha nem adnak rózsét, elvisszük a tőkét!

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
 Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
 Kinek van családja, maradjon házával.
 Velük vigadozzék, meg a szomszédjával.
 Aki próbált legény, jöjjön tüzet rakni.
 Aki hajadon lány, szép koszorút fenni.

Tüzet jól megrakjuk, négyszögűre rakjuk.
 Ki nem oda való, az onnan elhajtjuk.
 Egyik szögén ülnek szép öregasszonyok,
 A másikon ülnek szép hajadon lányok.
 Harmadikon ülnek szép ifjú legények.
 Negyediken ülnek szép öregemberek.

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
 Fényével, hevével, mi is erőt kapunk.
 Szikrája villogjon, melegen, izzasztón.
 Láb el ne botoljon, csont el ne roppanjon,
 Mindenki táncoljon, lelkében vigadjon.
 Aki éhes, egyen – szomjasa meg igyon,

„Tűz mellé bort, almát, túrót, lepényt kérünk
 Ha nem adnak semmit, majd egymásét esszük.”

Mikor lemegy a Nap, este tüzet gyújtunk.
 Fényével, hevével, Napnak erőt adunk.
 Addig világíts tűz, amíg veled vagyunk.
 Aztán aludjál el, ha téged elhagyunk.
 A vízhez lemegyünk, magunkat bemártjuk.
 Hajnalkelő Napot, tisztulva fogadjuk.

Naprítás: Nyáriünnepen rakjunk tüzet – Fürösztőnek estéjén!
Kéz a kézben örvendezzünk – tüzes körnek mezején!

Gyertek lányok ki a rétre – koszorúkat megfenni!
Lombos ágból sátrat rakni – szagos füvet gyűjteni.

Gyertek lányok le a vízhez – koszorúkat úsztatni!
Megismerni a jövődőt – kívánatosot találni.

Gyertek lányok vacsorázni – ünnepi tűz fényében!
Bélest eszünk, almát sütünk – bor és parázs hevében.

Gyertek lányok a tűz köré – körtáncunkat eljárnak!
Tiszta lángot átugorjuk – parázsát szétapossuk.

Gyertek lányok fel a dombra – tűzkereket forgatunk!
Tüzes üszköt megreptetünk – hűvös fűben bucskázunk.

Gyertek lányok az erdőbe – kincses növényt kutatni!
Nektek, termő zöld ágacsokát – nekünk, bimbót találni.

Gyertek lányok be a vízbe – port magunkról lemosni!
Bimbó szirmát olvasgatni – kicsi ágat növelni.

Gyertek lányok lombsátorba – ‘kiket fogtok, tiétek!
Fejükön a koszorútok – legyen a ti jeletek.

Gyűljünk lányok a mezőre – köszönteni új napot!
Tüzes nyílnak röpte után – vessük el az új magot.

Menjünk lányok hazafelé – kezdjük meg egy új napot!
Aki pedig okát látja – keresse fel a papot...

Napforduló éjszakáján – bimbó és ág összenő!
‘Ki párját is megtalálta – megáldja a Teremtő.

30. nap	JÚNIUS 25.	Napköszöntő	Nyárközép
----------------	-------------------	--------------------	------------------

<i>Névnap:</i>	Vilmos , Olivia, Prosper, Nora	Bocsárd (pohárnok)	
<i>Népszokás:</i>	Takarítás, rendrakás, aratási készülődés. Aratószerszámok előkészítése. Zárt nap.		

Fohász: Szép Nap! Új Nap! Új király!
Vidd el az én nyavalyám!
Ami fakó kipiruljon!
Ami nedves felszáradjon!
Ami sebes varasodjon!
Ami beteg meggyógyuljon!

7. NYÁR HAVA

ARATÁS HAVA – SZELES JAKAB HAVA – MÉZADÓ – RÁK HAVA

3. fertály 1. hava

Június 26. – Július 26.

1. nap JÚNIUS 26.

Névnap: **János**, Pál, Stojan, Adriana **Adony** (adomány)
Népszokás: Aratási készülődés. Gyertyák, tűzszerszámok beszerzése. Gyertyák megáldása. Üres nap.

Időjelző: Ha tücsök szól éjszaka,
Forróság jön másnapra.

2. nap JÚNIUS 27.

Névnap: **László**, Sámson, Ciril, Ladislav **Ladisló** (dicső hatalom)
Népszokás: Barack és alma szüretének kezdete. Befőtt, lekvár, almabor készítése. Cefrőzés. Áldáskérő, vendégjáró nap.

Áldáskérő: Ha elapad tiszta kutunk – László napján fohászkodjunk,
Hogy királyunk áldást hozzon – és kutunkban víz fakadjon.

3. nap JÚNIUS 28.

Névnap: **Iréneusz**, Beátus, Lubomir, Smiljan **Levente** (kis lélek)
Népszokás: Készülődés az aratáshoz. Aratásban résztvevők összejövetele, közös áldomás. Időjelző nap.

Időjelző: Holdnak ködös udvara, esőt jelez holnapra

4. nap JÚNIUS 29.

Névnap: **Péter**, Pál, Ivett, Krešimir **Keszi** (darab)
Népszokás: Fokhagyma-vásár. Aratás kezdete, aratók és szerszámok megáldása. Időjelző dolognap.

Kéveőrző: Itt van Péter, itt van Pál,
Vágd a búzát, érett már!

5. nap JÚNIUS 30.

Névnap: **Emiliána**, Vlastibor, Lucyca, Kajo **Bese** (karvaly)
Népszokás: Halászsok, pákászsok fél-ünnepe. Nyári halásziidény, halszárítás kezdete. Időjelző nap.

Időjelző: Ha esőből zápor lesz,
Rossz időt az jobbá tesz.

6. nap JÚLIUS 1.

Névnap: **Diana**, Tábita, Kalina, Estera **Tihamér** (hallgatóg)
Népszokás: Aratási szemle. Agyaggyerő, vályogvető és szárító helyek kijelölése. Határjárás. Üres, dolognap.

Határjáró: Aki ráment gabonánkra,
Azt sújtsa a házunk átka!
'Ki birkáját rátelelte – úgy, fúvódják fel majd tőle.
'Ki ekéjét belevágta – feleségét, más úgy hágja.
'Ki kaszáját reá fogta – jószágát, más úgy meglopja!

Időjelző: Júniusban, ha méh rajzik, méznek haszna is szétfoszlik.

7. nap JÚLIUS 2. Sarlós Boldogasszony

Névnap: **Ottó**, Bertin, Jagoda, Višnja **Várkony** (avar-hun)
Népszokás: Aratók fél-ünnepe. Kalászkoszorú körbehordozása. Gyógyfűgyűjtés. Esőre „negyvenes” nap. Asszonyi dologtiltó nap.

Sarlós csízió: Sarlós napján nyess gyógyfüvet, majd búzában vágjál rendet. Asszonyi mezőn ne dolgozzék, Boldogasszonyt ünnepeljék.

Begyűjtő: Pipacsvirág, ezerjófű – levendula és orbáncfű!
Árnyék helyén szárítva – gyógyítóknak barátja!

Előjelző: Július, ha nem főzi – Szeptember sem eheti.

8. nap JÚLIUS 3.

Névnap: **Tamás**, Anatol, Miroslav, Radomir **Soma** (som)
Népszokás: Aratási fél-ünnepe. Első kévek megőrzése, rituális gyógyításokhoz. Termés- és egészségvarázsló nap.

Intelem: Első kévét tartsad meg, Karácsonyig őrizd meg!
Akkor etesd jószággal, hogy elteljen áldással.

9. nap JÚLIUS 4.

Névnap: **Erzsébet**, Prokop, Berta, Odon **Ódor** (birtokos)
Népszokás: Vályogvetés előkészítése. Víz menti agyaggödrök kiásása, elárasztása. Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Légy és szúnyog, ha csipkednek – időromlást így jeleznek.

10. nap JÚLIUS 5.

Névnap: **Antal**, Ciril, Metód, Slaven **Sarolt** (fehér menyét)
Népszokás: Karók, vesszők vágása. Gúllákba rendezés, szikkasztás. Lombsátrak kialakítása. Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Ha vereslő az ég alja – erős szélnek hírére adja.

11. nap JÚLIUS 6.

Névnap: **Mária**, Dominika, Patrik, Gotard **Csaba** (pásztor)
Népszokás: Asszonyünnep, lányavató (egyres helyeken ez Iván napi szokás).
Védő- és rontáselhárító, asszonyi dolgotiltó nap.

Átkozó: Kalászunkat, 'ki meglapta, ajándékul ezt fogadja!
„Szántó földed ne zöldelljen – búzád, borod ne teremjen!
Anyád, apád ne ismerjen – fiad, lányod ne segítsen!
Rokonságod elfeledjen – szülőfölded is kivessen!”

Lányavató: Asszony viszi koma lányát, hogy átadja tudományát.
Asszonynépség ünnepére, vízben, fűben bő helyére.

Ott gyógyfüvet gyűjtögetnek, lombból kunyhót hevenyésznek.
Gyümölcsökből étket főznek, virágfűzért fonnak, kötnek.
Este szagos fürdőt vesznek, fehér ingben vízhez mennek,
Égő mécszet elúsztatnak, sötétjére Lelket hívnak.
Kényeztetik, jóval tartják, éjfél után elbocsájtják.
Még mártóznak, heverednek, pirkadatig ismerkednek.
Amit tudtak szép asszonyok, így tanulták a nagylányok.

12. nap JÚLIUS 7.

Névnap: **Apollónia**, Vilibald, Donald, Kasztor **Velemér** (nyugalmas)
Népszokás: Vágott karók, vesszők tisztogatása. Válogatásuk paticsfalhoz, vesszőfonáshoz.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Ha száraz volt Június, kipótolja Július.

13. nap JÚLIUS 8.

Névnap: **Kilián**, Edgár, Eugén, Ivan **Ellák** (fővezér)
Népszokás: Vályogödrök árasztása. Pelyvás, szénás sár taposása paticsfal javításához.
Arató- és termésjelző nap.

Termésjelző: Rozsaratás félig kész – hátra van még fele rész.

14. nap JÚLIUS 9.

Névnap: **Lukrécia**, Lujza, Veronika, Drahoslava **Koppány** (diadalmos)
Népszokás: Paticsfalú házak, istállók és ólak építése, javítása. Salétromkert kialakítása.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Nappal párás melege, jégesőnek rossz jele.

15. nap JÚLIUS 10.

Névnap: **Amália**, Engelbert, Szilvánusz, Ljuba **Kenese** (vezéri)
Népszokás: Sövénykerítések, rekesztékek készítése vágott vesszőkből, karókból.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Délután, ha kakas szól, estig az ég válaszol.

16. nap JÚLIUS 11.

Névnap: **Benedek**, Milota, Oliver, Olga **Prav** (igaz)
Népszokás: Szalma, törek kihordása vályogvetéshez. Vályogvetés dandárja.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Siessél az aratással, eső jöhet Margit nappal.

17. nap JÚLIUS 12.

Névnap: **Izabella**, Fortunát, Eleonóra, Brunon **Abony** (apai)
Népszokás: Kévék behordása, nyomtatás és cséplés kezdete. Szénakazlak hordása.
Arató, és „hetes” időjelző nap.

Időjelző: Ha szerencséd megszakad, hetes eső rád szakad.

18. nap JÚLIUS 13.

Névnap: **Margita**, Ernő, Henrik, Borivoj **Szilás** (szilfás)
Népszokás: Leányvásár ideje. Aratólányok mustrája, leánykérések, kézfogók.
Arató, „negyvenes”, termés- és időjelző nap.

Csízó: Mérges Margit, ha nedves – negyven napig esős lesz.
Férgesíti a diót – lyukassza aogyorót.

19. nap JÚLIUS 14.

Névnap: **Kamill**, Roland, Esztella, Miroslav **Örs** (kabar férfi)
Népszokás: Szalmakötéshez és fonáshoz kalászkok válogatása és ízekre szedése.
Arató- és időjelző nap.

Csillagjelző: Vezér és Csósz égmagasban – igyekezzél aratásban.
Ártó vihart, hogy kerüljed – Illés napig bevégezzed.

20. nap JÚLIUS 15.

Névnap: **Henrik**, Egon, Bonaventúra, Vladimír **Örkény** (szertelen)
Népszokás: Cséplési munkák. Törek, felhasználása tapasztáshoz. Salétromgyűjtés.
Arató- és időjelző nap.

Termésjósló: Fellegeknek oszlása – zivatarok foszlása.
Főszelének iránya – búza árát mutatja.

21. nap JÚLIUS 16.

Névnap: **Ágost**, Karméla, Mária, Dragomír **Barót** (nyest)
Népszokás: Kazlak hordása, rendezése. Széna és szalmakötéssel lekötése.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Hangyák, ha szétfutkosnak, eső előtt rohannak.

22. nap JÚLIUS 17.

Névnap: **Endre**, András, Bohuslav, Bogdan **Zuárd** (boldogságos)
Népszokás: Állatvásár hete. Baromfi kihajtásra tarlóra. Szóródott magvak feletetése.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Esti égnek veres alja, erős szelet hírül adja.

23. nap JÚLIUS 18.

Névnap: **Frigyes**, Kamilla, Arnold, Dalibor **Milan** (kedves)
Népszokás: Szalma fonása és kötése. Kasok, tartók, díszek, fejfedők készítése.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Kelő napnak veres fénye, erős szelet ígér délre.

24. nap JÚLIUS 19.

Névnap: **Emilia**, Dusana, Aurelia, Justa **Varsány** (avar-alán)
Népszokás: Learatott területekre (gabonatartókra) állatok kihajtása, legeltetése.
Arató- és időjelző nap.

Időjelző: Nagy melegben hideg szél,
Szürke éggel jeget mér.

25. nap JÚLIUS 20.

Névnap: **Illés**, Margaréta, Cesla, Ilja **Csesznek** (tisztes)
Népszokás: Állatvásár hete. Búcsújárás. Villámlás, ménkü elleni babonás védekezés.
Mezei dologtöltő, időjósító nap.

Aratástiltó: Illés napja nem hoz áldást – fejezzed be az aratást.
Jég a termést elverheti – mennykő kazlat szétvetheti.

Emlékező: Munka végén, estebédnél,
Elődöknek tisztelegjél!
Gyűjtsál gyertyát emlékükre,
Idd poharad érdemükre!

26. nap JÚLIUS 21.

Névnap: **Dániel**, Lőrinc, Júlia, Dalina **Ilon** (élenk)
Népszokás: Aratás befejezése, aratóünnep. Elszámolás, aratási részek kiadása.
Közösségi nap.

Számadó: Elvégeztük az aratást, kínáljunk hát, jó áldomást!
Készítsünk hát, bő vacsorát, húzassunk hát, szép muzsikát!
Aratást már befejeztük, kazlakat is elrendeztük.
Legyen kövér minden szeme, ízes legyen kenyérlisztje.

Aratást már bevégeztük, koszorúkat megkötöttük,
Tiszta vízben lefiredtünk, ételt, italt, megérdemlünk.
Aratást, hogy befejeztük, jogos részünket kikértük,
Mindenkitől elköszönünk, családjunkhoz hazatérünk!

27. nap JÚLIUS 22.

Névnap: **Mária**, Magdolna, Marica, Léna **Naszlava** (dicső lány)
Népszokás: Nagyvásár. Leányvásár. Egészség- és szerelmi varázslások. Nagymosás.
Kenyérsütési tilalom. Női mezei dologtiltó nap.

Leánycsízó: Mária Magdolna – lány haját megnyírja.
Szőlőd lány lássa – kertedet kapálja.

Fohász: Földanyám!
Gyógyítsál!
Angyalaid meglássanak!
Bajomból, hogy gyógyítsanak!
Bánatomból, vidítsanak!
Erőt, békét, hogy adjanak!
Nyugodt álmat rám hozzanak!

28. nap JÚLIUS 23.

Névnap: **Brigitta**, Apollinár, Libor, Slobodan **Laborc** (behódoló)
Népszokás: Cséplés siettetése. Nedves időben szalmatetők javítása, ólak fedése.
Termésjelző nap.

Vetésjelző: Most elvetett uborka, veres cékla, újhagyma,
Őszutóra beérik – disznótorra jól díszlik.

29 nap JÚLIUS 24.

Névnap: **Kinga**, Krisztina, Vladimír, Mirjana **Csenge** (bozótos)
Népszokás: Nyári alma ideje. Aszalás, savanyítás. Befőtt, lekvár, bor és ecet készítése.
Időjelző nap.

Időjelző: Krisztina, ha túl meleg,
Karácsony már didereg.

30. nap JÚLIUS 25.

Névnap: **Jakab**, Kristóf, Valentina, Dalibor **Tomor** (vas)
Népszokás: Kádárok, bútorácsok fél-ünnepé és vására. Másodbor (csiger, löre) idénye. Termés- és időjósító nap.

Csízó: Jakab napja, ha felhős,
Havas tél lesz, nem esős.
És, ha csillagos ege,
Sok gyümölcs lesz őszére.

31. nap JÚLIUS 26. Ketted asszony

Névnap: **Anna**, Anita, Joachim, Mirosława **Mirka** (rendes lány)
Népszokás: Bálók, mulatozások. Nők ünnepe. Meddők, várandósok, nőbajosok fohásza. Asszonyi dologtiltó és termékenység-nap.

Dologtiltó: Keddasszonya Anna – mulatságok napja.
Asszonydolgot tiltó – répát vetni épp jó.

8. NYÁRUTÓ HAVA

ÚJ KENYÉR HAVA – SEBES BERTALAN HAVA – ARATÓ – OROSLÁN HAVA
3. fertály 2. hava Július 27. – Augusztus 25. 30 nap

1. nap JÚLIUS 27.

Névnap: **Natália**, Bozena, Celestyn, Pantaleon **Beten** (fohász)
Népszokás: Nagyvásárok. Liba és kacsza felvásárlás idénye. Tikászok fél-ünnepé. Vetés- és termésjelző

Vetésjelző: Aratásnak végezte – tarlószántás ideje.
Fojtott krumplit oda vess – első fagytól hogy szedhess.

2. nap JÚLIUS 28.

Névnap: **Viktor**, Ince, Nauzika, Svetomir **Szabolcs** (vágott)
Népszokás: Kendernyövés. Virágos (porzó) kender kihúzótatása, puha szövet készítéséhez. Időjelző nap.

Csillagjel: Sötét éjjel, tiszta égen – hullócsillag lesz most bőven.
Lőrinc naptól újra jönnek – fényes Klárát köszöntenek

Ajánló: Új méznek az ideje, mézelőknek ünnepe.
'Ki ahol most szüretel, jövőre ott mézre lel.

3. nap JÚLIUS 29.

Névnap: **Márta**, Olaf, Serafin, Blazenka **Cirpic** (szenvedő)
Népszokás: Középkori Erdélyben László napja is. Nők szépítkezése, vendégjárás.
Asszonyi dologtöltő, időjelző nap.

Időjelző: Nyár, ha Mártán nyafogó – Ignáctól már harsogó.

4. nap JÚLIUS 30.

Névnap: **Judit**, Péter, Ingeborg, Libusa **Szemő** (szépszemű)
Népszokás: Jégveszély. Rovarkár elleni védekezés. Száraz időben csalánleves permetezés.
Időjelző, zárt nap.

Időjelző: Báránfelhők legelése – szél és eső jelenése.

5. nap JÚLIUS 31.

Névnap: **Ignác**, Fábíusz, Vatroslav, Lubomir **Lubomér** (szépséges)
Népszokás: Nagyvásár. Rontáselhárítás ideje. Gyógyítók, tudók, látók ünnepi estéje.
Időjelző és veszélyűző nap.

Időjelző: Ignácnak arca – nyárutót mutatja.
Ignácnak pilácsa – házadat megóvjja.

6. nap AUGUSZTUS 1.

Névnap: **Péter**, Nádja, Bozidar, Ludomir **Ménrót** (Mén-törzs)
Népszokás: Tarlórépa vetése. Gabona próbasütés. Haragosok kibékülése, megbocsátás.
Szőlőben dologtöltő. Időjelző, rámutató nap.

Időjelző: Amit főzött Július – tovább süti Augusztus.
Amit süttött Július – megperkeli Augusztus.

Termésjelző: Vasas Péter zápora, törökbúzáat hizlalja.
De ha ömlő eső veri – nemcsak veri, el is viszi.

Ajánló: Új kovásznak házünnepe, új gabona szép kezdete!
Megerjesztett vizes korpa, sűrűje – a kovászt adja.
Leve – kiszét és ciberét; íze – gazdasszonya hírét.

7. nap AUGUSZTUS 2.

Névnap: **Gusztáv**, Mária, Karina, Stefan **Lehel** (lehelet)
Népszokás: Túri vásár. Gabona és takarmány felvásárlása. Gabonások fél-ünnepe.
Időjelző nap.

Időjelző: Hónapkezdés, ha esős, Tél jövése sietős.

8. nap AUGUSZTUS 3.

Névnap: **Ágost**, Lídia, Jergus, Nikodémusz **Bernát** (medveerejű)
Népszokás: Dinnyeszüret idejére. Kunyhótársaságok vacsorája. Dinnyebor (csiger) áldomás.
Termésjelző nap.

Termésjelző: Hogyha Ágost száraz, napos – úgy, gyümölcse is takaros.

9. nap AUGUSZTUS 4.

Névnap: **Domonkos**, Dominika, Rainer, Krasoslav **Törtel** (négyek ura)
Népszokás: Birkanyírás ideje. Gyapjú áztatása folyóvízben, mosása, szárítása.
Időjelző nap.

Időjelző: Dominik, ha vetkőzik – Márk, bundába öltözik.

10. nap AUGUSZTUS 5. Havi Boldogasszony

Névnap: **Mária**, Krisztina, Oszvald, Snezana **Sárna** (öz)
Népszokás: Nagyvásárhét ideje. Dinnye, barack, nyári alma felvásárlása.
Termésjelző idő.

Termésjelző: Tengerit, ha eső veri, nemcsak veri, üszke viszi.

11. nap AUGUSZTUS 6.

Névnap: **Berta**, Jozefína, Nehoslav, Slava **Gyécsa** (kisebb herceg)
Népszokás: Szőlőkapálás ideje. Gyomlálás, támasztás, felkötözés. Csalános permetezés.
Időjelző nap.

Időjelző: Éjszakának szelei, biztos idő jelei.

12. nap AUGUSZTUS 7.

Névnap: **Albert**, Kajetán, Stefánia, Klaudia **Kötöny** (lovasszónagy)
Népszokás: Szőlősgazdák napja. Jégverés, villámcsapás és madárkár elleni praktikák.
Időjelző nap.

Időjelző: Nagy forráság első héten – bő havazás lesz a télen.

13. nap AUGUSZTUS 8.

Névnap: **Ágost**, Dominik, Virgín, Hartvig **Zádor** (háborgó)
Népszokás: Szőlőgondozás. Beteg részek eltávolítása. Fürtök tormaleves permetezése.
Rontáselhárító és egészségvarázsló nap.

Elhárító: Ha férfi igézte, szálljon kalapjára!
Ha asszony igézte, szálljon a kontyára!
Ha leány igézte, szálljon fonatára!
Ott zúgva forogjon, ragadjon reája!

14. nap AUGUSZTUS 9.

Névnap: **Román**, Roland, Lubomira, Ryzard **Milorad** (kedveskedő)
Népszokás: Tárolóedények tisztítása. Gyümölcsborok lefejtése. Cefre vizsgálása.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha holdtölte közeleg, forgolódik a meleg.
Ha túl sok volt – lehűlés. Ha kevés volt – hevülés.
Ha száraz volt – eső lesz. Ha nedves volt – aszály lesz.

15. nap AUGUSZTUS 10.

Névnap: **Lőrinc**, Varvinc, Bogdan, Lovro **Hugya** (csillagocska)
Népszokás: Nagyvásár. Kerepüs pásztorok (csőszök) felfogadása, a szőlők védelmére.
Idő- és termésjelző nap.

Csízio: Tüzes Lőrinc, hogyha szép – lesz sok gyümölcs, többje ép.
De ha Lőrinc esőt adja – gyümölcsöd azt megsiratja.

Időjelző: Tüzes naptól Pisis napig – nagy hőség, ha beköszönt,
Telünk havas és hideg lesz, – ‘mit a búza megköszön.

16. nap AUGUSZTUS 11.

Névnap: **Zsuzsanna**, Klára, Dulcia, Lilia **Tarján** (alkirály)
Népszokás: Gyékénygyűjtés. Levágás, terítés, szárítás. Falakról salétromgyűjtés.
Termésjelző nap.

Termésjelző: Istvánig, ha eső esik, körte és tök vizesedik.

17. nap AUGUSZTUS 12.

Névnap: **Klára**, Hilária, Darina, Leticia **Lekh** (ravasz)
Népszokás: Gyógyfüvek gyűjtése, szárítása. Gyümölcserés megszemlélése.
Idő- és termésjelző nap.

Termésjelző: Tiszta napja, sok bort ígér – meleg napja, jó bort remél.

Csillagjel: Sötét éjjel, tiszta égen,
Hullócsillag ismét bőven.
Tüzes Viktor, aki küldi,
Fényes Klárát így köszönti.

18. nap AUGUSZTUS 13.

Névnap: **Hippolit**, Kasszián, Alena, Belinda **Kászon** (savanyú)
Népszokás: Lovak gyógyításának kedvező ideje. Istálló takarítása, kifüstölése.
Vetésjelző nap.

Vetésjelző: Sárhüvelybab, zöldborsó
Megterem, 'míg jön a hó.

19. nap AUGUSZTUS 14.

Névnap: **Marcel**, Maximilián, Mojmír, Eusebius **Bere** (fás)
Népszokás: Ünnepi készülődés. Kenyérsütés, virágkoszorúk kötése, rendrakás.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha sok volt már esőből – nem lesz jó bor, szőlőből.

20. nap AUGUSZTUS 15. Nagyboldogasszony

Névnap: **Mária**, Marcela, Marija, Tarzícia **Rada** (boldog nő)
Népszokás: Nagyvásár. Díszítés virágkoszorúkkal. Temetői körmenet, búcsújárás.
Kenyérsütési tilalom. Asszonyi dologtöltő, füves nap.

Ima: Dicséret neked Nagyasszony!
Legyen áldott a neved. Mindörökké, Teneked!

Csízó: Boldogasszony, Nagyasszony – virágokat fakasszon!
Gyógyfüveket most szerezz – asszony dolgot ne végezz.

Begyűjtő: Szamóca és szederlevél – boróka és macskagyökér,
Árnyékban jó szárítva – gyógyítóknak áldása.

21. nap AUGUSZTUS 16.

Névnap: **Rókus**, Joachim, Leonard, Stefán **Csépán** (koszorú)
Népszokás: Takarítás, tisztítás, füstölés, szellőztetés. Gyógyítás ideje. Füröszítés, kenés.
Időjelző nap.

Időjelző: Akác újravirágzása, meleg ősznek híradása.

22. nap AUGUSZTUS 17.

Névnap: **Jácint**, Libert, Milica, Slobodan **Hetény** (hetedik gyermek)
Népszokás: Körte és szilvaszüret kezdete. Válogatás, magozás. Befőtt eltevése, cefrőzés.
Időjelző, dolognap.

Időjelző: Ha még most is nő gomba – kevés lesz a tél hava.

23. nap AUGUSZTUS 18.

Névnap: **Ilona**, Elena, Heléna, Rajnald **Szépa** (szépasszony)
Népszokás: Körte és szilvaszüret ideje. Aszalás, lekvár főzése, szilvaíz sütése.
Termésjelző nap.

Emlékeztető: Nyárutónak vége fele – gyümölcsszüret szép ideje.
Lekvárt főzzél és aszaljál – tégy befőttet, savanyítsál.

24. nap AUGUSZTUS 19.

Névnap: **Lajos**, Lúdia, Boleslav, Tekla **Huba** (türk kán)
Népszokás: Ünnepi készülődés. Kenyér sütése új gabonából. Szalmakoszorú kötés.
Vetésjelző nap.

Vetésjelző: Spenót, sóska vethető – tavasszal már szedhető!
Retek, cékla, saláta – jó lesz téli asztalra.

25. nap AUGUSZTUS 20.

Névnap: **István**, Bernát, Arabela, Samuel **Vajk** (bőséges)
Népszokás: Nagyvásárok. Közösségi játékok. Vendéglátás. Nyáresti regölések.
Búcsújárás.

Emlékeztető: Új magokból süss kenyeret, rój szegéskor rá keresztet!
Amit levágsz, az a tied! Ha megtörted, meg is egyed!
‘Mit leejtesz lefújdossad, evés előtt megcsókoljad!
Ki rátapos, fohászkojjék, Földanyához bocsánatért!

26. nap AUGUSZTUS 21.

Névnap: **Anasztáz**, Sámuel, Piusz, Johanna **Kemenes** (köves)
Népszokás: Gyékénygyűjtés befejezése. Száraz gyékény kévézése, hazavitele.
Termésjelző nap.

Vetésjelző: Karalábé, káposzta – duggatható palánta.
Most ültetett szamócád – nyárelőre termést ad.

27. nap AUGUSZTUS 22.

Névnap: **Mária**, Tihamér, Szigfrid, Vladislava **Menyhárt** (erösszívű)
Népszokás: Várható esős idő előtt, a vert vályog összegyűjtése, hazaszállítása, takarása.
Időjelző nap.

Időjelző: Máriának napja, őszelőt mutatja.

28. nap AUGUSZTUS 23.

Névnap: **Rózsa**, Szidónia, Filip, Vlastislav **Zsadány** (várakozó)
Népszokás: Tapló (pötye), gyékénybuzogány (páka), ürömbuga gyűjtése, tüzgyűjtáshoz.
Termésjelző nap.

Termésjelző: Ha e napon eső esik, káposzta is fejesezik.

29. nap AUGUSZTUS 24.

Névnap: **Bertalan**, Jerzy, Barisa, Zlata **Taksony** (szilaj)
Népszokás: Nagyvásár. Tímárok, bőrművesek és lószerszámosok fél-ünnepe. Ördögűzés. Idő- és termésjelző nap.

Csízó: Miként Bertalan arcát mutogatja,
 Ősznek ideje, magát akként tartja.
 Rabló madarat zajjal elkergessed,
 Őrizd szőlődöt, hogy te is megszedhessed.

Ajánlás: Nyártól búcsúzz alázattal, termést fogadd áldozattal!
 Malacot vágj vagy birkát, öblítse bor a torát!

30. nap AUGUSZTUS 25. **Gonoszúzó**

Névnap: **Lajos**, Patrícia, Luiza, Radim **Délibáb** (szépasszony)
Népszokás: Középkorban ez volt Bertalan napja. Gyógyító, rontás- és gonoszúzó nap. Termésjelző, zárt nap.

Termésjelző: Levél már zöld, buga sárga – köles érik aratásra.

9. ŐSZELŐ HAVA

GYÜMÖLCSADÓ HAVA – FÖLDANYA HAVA – ASZALÓ – SZŰZ HAVA

3. fertály 3. hava Augusztus 26. – Szeptember 24. 30 nap

1. nap AUGUSZTUS 26.

Névnap: **Natalia**, Tália, Zamfira, Aleksandar **Cseke** (gázló)
Népszokás: Nagyvásár. Szilva felvásárlása. Hordók, kádak, teknők beszerzése. Időjelző, dolognap.

Időjelző: Kora reggel bő harmatja,
 Meleg időt marasztalja.

2. nap AUGUSZTUS 27.

Névnap: **Cézár**, Mónika, Silvius, Honorat **Gazsó** (kincsörző)
Népszokás: Férjes asszonyok vendégeskedése. Édesanyák, anyósok meglátogatása. Időjelző és dologtöltő nap.

Időjelző: Egész ég, ha beborul,
 Néhány nap, míg elvonul.
 De ha dörög, villámlik,
 Nem marad, csak két napig.

3. nap AUGUSZTUS 28.

Névnap: **Ágoston**, Patrycja, Wyszomir, Sobieslav **Bános** (kormányzósági)
Népszokás: Gyógyítók, tudók, remeték megtisztelése. Zarándokok kínálása másodborral.
Időjelző nap.

Időjelző: Ágostonnak nagy melege,
Fagyos Kata baljós jele.

4. nap AUGUSZTUS 29.

Névnap: **János**, Nikolaj, Nikola, Beata **Bolda** (boldog)
Népszokás: Nagyvásár. Vessző-, hánacs-, kéreg- és gyékénytermékek beszerzése.
Termés és időjelző nap.

Termésjelző: János napnak esője – dió tönkretrevője.

5. nap AUGUSZTUS 30.

Névnap: **Rózsa**, Leticia, Rebeka, Radoslava **Pázmán** (ismerős)
Népszokás: Kender felszedése, bugázása. Kúpokban szikkasztás, majd áztatás.
Időjelző nap.

Időjelző: Rózsa, ahogy hervadozik, meleg nyár úgy távolodik.

6. nap AUGUSZTUS 31.

Névnap: **Arisztid**, Izabella, Rajmund, Ramón **Hanga** (fenyér)
Népszokás: Kenderbuga szárítása napos-szellős helyen, majd kendermag cséplése.
Időjelző napja.

Időjelző: Fecskék, hogyha gyülekeznek – épp időben készülnek.
De ha máris útra keltek, hideg idők közelednek.

7. nap SZEPTEMBER 1.

Névnap: **Egyed**, Tamara, Drahoslava, Branislav **Felicsi** (társ)
Népszokás: Őszi búzavetés kezdete. Szüretig a szőlőhegyre csak gyalog szabad menni.
Gyógyító, idő-és termésjelző nap.

Csízó: Amilyen, ma Egyed napja – amolyan lesz őszi napja.
Ha derült az ideje – édes lesz a gyümölcse.
Disznót mától jól hizlaljad – Karácsonyra, hogy vág hassad!

8. nap SZEPTEMBER 2.

Névnap: **Imre**, István, Ingrida, Kalista **Bogdán** (isten adta)
Népszokás: Hagyma, zöldség és maradék uborka, paprika, paradicsom savanyítása.
Időjelző nap.

Időjelző: Amilyen volt Egyed napja – mától olyan lesz hónapja.

9. nap SZEPTEMBER 3.

Névnap: **Gergely**, Hilda, Broniszláv, Belo **Csobán** (pásztor)
Népszokás: Istállók, ólak takarítása. Trágyakihordás, friss szalmával almozás.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha az idő szép, napos, négy napig még maradós.

10. nap SZEPTEMBER 4.

Névnap: **Rozália**, Ida, Kandid, Ruzsalka **Róza** (rózsa)
Népszokás: Dinnyeszedés vége. Ezután szedett dinnyék feletetése állatokkal.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha gyümölcsfa kivirágzik, hosszú-szép ősz ígérkezik.

11. nap SZEPTEMBER 5.

Névnap: **Lőrinc**, Viktor, Regan, Bojan **Alpár** (hős férfi)
Népszokás: Sózott hal szárításának, füstölésének befejezése. Tárolás száraz padláson.
Idő- és termésjelző

Csúzió: Pisis Lőrinc rondíthat – dinnye bele megposhad.
Víz már hideg, hal bukik – kígyó, béka mind búvik.

12. nap SZEPTEMBER 6.

Névnap: **Zakariás**, Beáta, Magnusz, Alica **Harkány** (horka)
Népszokás: Gyümölcsfák kezelése. Beteg részek, vágása, elégetése. Salétromszérű hamuzása.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha esős volt tegnappja, esős lesz a hónapja.

13. nap SZEPTEMBER 7.

Névnap: **Regina**, Mariana, Melchior, Dusán **Rege** (monda)
Népszokás: Kovácsok fél-ünnepe, vendéglése. Szekerek, szerszámok javítása, patkolás.
Időjelző nap.

Időjelző: Amilyen lesz holnapig, olyan lesz majd Terézig.

14. nap SZEPTEMBER 8. Kisboldogasszony

Névnap: **Mária**, Adriána, Miriana, Radoslava **Aszonkus** (kisasszony)
Népszokás: Nagyvásár. Vetőmagok beszerzése, megáldása. Dióverés kezdetet. Búcsújárás.
Hajnali napköszöntés. Varázsló, női dologtöltő nap.

Csízó: Kisasszonynak vetése, jövő gazdag termése.
Asszony házban ne dolgozzék, kinn a mezőn munkálkodjék.

15. nap SZEPTEMBER 9.

Névnap: **Gorgiás**, Péter, Martina, Szergiusz **Gara** (fekete)
Népszokás: Gombaszedés időszakának második fele. Szárítás, pácolás, savanyítás.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha fecskék még maradtak, jó időről tudatnak.

16. nap SZEPTEMBER 10.

Névnap: **Miklós**, Honória, Oleg, Pulcheria **Tardos** (helytálló)
Népszokás: Földáldomás. Őszi ugarszántás, gabonavetés, boronálás, hengerlés.
Vetésjelző nap.

Vetésjelző: Mélyszántásnak ideje, őszi vetés kezdete.

17. nap SZEPTEMBER 11.

Névnap: **Teodóra**, Helga, Zdislav, Cvjetko **Dagna** (újnap)
Népszokás: Csemegeszőlők szüreti időszaka. Must és menyecskebor készítése.
Időjelző dolognap.

Időjelző: Ha dörög és szemerkél, jövő évre jót ígér.

18. nap SZEPTEMBER 12. Segítő Boldogasszony

Névnap: **Mária**, Irma, Radzimir, Gwidon **Szelestény** (falusi)
Népszokás: Búcsújárás. Vendéglátás. Négyfalus multság. Kacsá, töltött paprika, lepény sütése.
Időjelző és mulatozó nap.

Időjelző: Ha Mária szép napos, vének nyara maradós.

19. nap SZEPTEMBER 13.

Névnap: **Kornél**, Amátusz, Amáta, Ctibor **Krizsán** (keresztes)
Népszokás: Mogyoró- és mandulaszüret. Hulladék égetése. Salétromszérű hamuzása.
Vetésjelző dolognap.

Vetésjelző: Kertművelés jó hete, sóska, spenót vetése.
Kerted földjét gazoljad, jövő évre trágyázzad!

20. nap SZEPTEMBER 14.

Névnap: **Szeréna**, Radomira, Dragan, Ludomil **Szerény** (szerfalu)
Népszokás: Bodza, som, berkenye és szederszedés kedvező időszaka. Gesztenyeszüret.
Búcsújárás.

Figyelmező: Szeptember közepe, mandula érése,
Szilva begyűjtése, lekvár eltevése.

21. nap SZEPTEMBER 15.

Névnap: **Katalin**, Melissza, Jolana, Albin **Bogát** (gazdag)
Népszokás: Vadalma gyűjtése. Savanyúság, bor és ecetkészítés. Komlószüret. Szárítás.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha vadludak délre húznak, korai tél elől szállnak.

22. nap SZEPTEMBER 16.

Névnap: **Edit**, Ciprián, Ludmilla, Duňa **Szudomér** (ítélő)
Népszokás: Madárcsöszök fogadása. Napraforgó betakarításának siettetése.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha szükség jön Editre – idő fordul esősre.

23. nap SZEPTEMBER 17.

Névnap: **Zsófia**, Lambert, Hildegárd, Kornelije **Kolomba** (galamb)
Népszokás: Juhok tejelésének (fejésének) befejezése. Sajt készítési időszak vége.
Időjelző-rámutató nap.

Időjelző: Lambert napja ugyanaz, mint 'milyen lesz a tavasz.

24. nap SZEPTEMBER 18.

Névnap: **József**, Diána, Eugénia, Ariadna **Timur** (vas)
Népszokás: Sós kaborbolya és korai birs szedése, túl édes lekvárok sűrítéséhez.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha csalira kap a hal, nap melege még ural.

25. nap SZEPTEMBER 19.

Névnap: **Konstancia**, Vilhelmina, Emília, Mária **Sebő** (lövész)
Népszokás: Kukoricatörés ideje. Csövek górézása, szárvágás, kévézés, gúlázás.
Időjelző nap.

Időjelző: Szép időnek tiszta ege, jó gyümölcsnek biztos jele.

26. nap SZEPTEMBER 20.

Névnap: **Euszták**, Filippa, Luboslav, Liboslav **Ugorusz** (ruszin)
Népszokás: Burgonya, sárgarépa, petrezselyem, zeller, cékla, fekete retek felszedése.
Időjelző nap.

Időjelző: Ahány fagy volt Máté előtt, annyi lesz majd Pongrác mögött.

27. nap SZEPTEMBER 21.

Névnap: **Máté**, Mira, Jónás, Ifigénia **Bugac** (gulyás)
Népszokás: Nagyvásár. Vetési tilalom (pelyvahét). Szőlőhegyi szemle. Borfejtés.
Időjelző, mezei dologtöltő nap.

Napjelző: Nappalnak ideje éjjellel egyezik,
Őszünnep, kisleveg – immár közeledik.

Heti csízió: Máté hete nem jó vetni, hasznos inkább hordót mosni.
Mert, ha Napja látható – jó szüret 's bor várható!

28. nap SZEPTEMBER 22.

Névnap: **Móric**, Tamás, Maurícius, Emerita **Székely** (határvédő)
Népszokás: Mihály napi készülődés. Nyájak szétosztása, állatok kezelése, jelölése.
Időjelző és dolognap.

Időjelző: Napsütéses Móric napja – hóviharak hírének adja.

Hálaadás: Hála néked Teremtő!
Mert segítettél, hogy italom meglegyen!
Mert erőt adtál, hogy étellem meglegyen!
Mert, hitet adtál, hogy holnap is meglegyen!

Ajánló: Már most készülj Mihály napra,
Hagyományos áldomásra!
Bozát buggyants pirult lisztből,
Méhsört főzzél komlós mézből!
Murcit szűrjél érő mustból,
Gyertyát készíts méhviaszból!

29. nap SZEPTEMBER 23.

Névnap: **Tekla**, Lina, Zdenka, Bogusław **Baslav** (hírneves)
Népszokás: Gyümölcs-szüreti készülődés. Téli gyümölcsök helyének takarítása, elrendezése.
Gyógyító és rontás-elhárító, zárt nap.

Fohász: Földanyám!
Testem fáj!
Senkinek sem mondom, csak neked panaszlom.
Kórból, bajból gyógyíts meg, rontás elől mentsél meg.

30 nap SZEPTEMBER 24. Gyümölcscadó Boldogasszony

Névnap: **Gyárfás**, Gellért, Mercedesz, Lubor **Jámbor** (jóindulatú)
Népszokás: Közös gyümölcscsüret. Lekvár és befőtt elrakása, aszalás. Cefrekészítés.
Asszonyi dologtöltő nap.

Ima: Dicséret neked Földanya!
Legyen áldott a Te neved.
Most, mindörökké. Úgy legyen!

Fohász: Földnek Anyja! Hozz bőséget!
Hárítsd el a betegséget.
Érleljed be gyümölcsidet.

10. ŐSZ HAVA

BEHAJTÁS HAVA – TOROS DÖMÖTÖR HAVA – SÁRGULÓ – MÉRLEG HAVA
4. fertály 1. hava Szeptember 25. – Október 25. 31 nap

1. nap SZEPTEMBER 25.

Névnep: **Eufrozina**, Vladislav, Aurelia, Kleofa **Solymár** (solymász)
Népszokás: Vénasszonyok nyara időszak. Száraz időben épületek javítása, téli időszakra.
Időjelző nap.

Időjelző: Kleofás, ha esős ködös – tél havas lesz, sötét felhős.

2. nap SZEPTEMBER 26.

Névnep: **Jusztina**, Edita, Kozma, Damján **Csangó** (fellármázó)
Népszokás: Nagyvásár. Gyógyítók, tudók és látók fél-ünnepe. Emberek és állatok gyógyítása.
Rontásűző nap.

Gyógyító: Kozma, Damján megsegít, betegségből kigyógyít.
Jó füveket megmutatja, rossz heveket elmúlatja.

3. nap SZEPTEMBER 27.

Névnep: **Mirabella**, Vince, Ciprián, Gaj **Kósa** (kos)
Népszokás: Állatok számbavétele, jelölése, gyógyítása és védelme behajtás előtt.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha még repked fecske,
Újévig lesz enyhe.

4. nap SZEPTEMBER 28.

Névnep: **Vencel**, Salamon Vaclav, Kariton **Szalim** (sértetlen)
Népszokás: Mihály előtti esti készülődés. Kondák behajtása, szétválogatása.
Időjelző nap.

Időjelző: Vencel heti keleti szél, hosszú kemény telet ígér.

Ajánló: Készüldjél jó szokásra – Mihály napi áldomásra!
Bozát, méhsört, murcit fejtsd – gyertyabóbot elkészítsed!

5. nap SZEPTEMBER 29. Kisfarsang

Névnap: **Mihály**, Gábrriel, Rafael, Dadzbog **Tózsér** (marhakereskedő)
Népszokás: Állatvásár hete. Juhászok és kondások ünnepe. Behajtás, számadás. Búcsújárás.
Közösségi és időjósító nap.

Időjósító: Mihály lova, ha deres – hideg tél jó, és jegyes.
Házat tisztán megtartsad, Kisfarsangot fogadjad!

Számadó: Mihály napja elérkezik, juhászdíó most kitelik.
Juhokat is számba veszik, bárányokat megjelölik.
Az egyiknek van ürüje, a másiknak meg csengőse.
Sírnak-rínak a bárányok, elszegődnek a juhászok.

Bojtársírám: Mihály napkor meghívtak, paprikással kínáltak.
Mihelyt boltárunk lettem, már csak kását ehettem.
De ezt most már nem tűröm, más juhászhoz szegődöm!
Ez meg legyen magában, falu előtt csúfságban!

Báránysírám: Mihálykor már hűl az idő,
Sűrűn tornyosul a felhő.
Kisbárányok sírnak-rínak,
Bojtárunknak panaszkodnak.
Mondja meg a számadónak,
Adjon szénát juhainak!
Mert, ha éhen telettetnek,
Jövő nyáron már nem fejnek.

6. nap SZEPTEMBER 30.

Névnap: **Jeromos**, Honória, Una, Vera **Örsúr** (kabar vezér)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár. Burgonya, kukorica, gumós zöldségek felvásárlása.
Közösségi nap.

Rigmus: Kisfarsang már beköszöntött, szerteküldöz lánykérőt!
Háztűznéző, hozomány! Sokba kerül minden lány!

7. nap OKTÓBER 1.

Névnap: **Terézia**, Remig, Remus, Danuta **Hornyák** (hegylakó)
Népszokás: Kisfarsang. Gumós termések vermelése. Szüret kezdete Délvidéken.
Időjelző, dolognap.

Időjelző: Vadlibák, ha nem készülnek, hosszú ősze rendezkedtek.

8. nap OKTÓBER 2.

Névnap: **Berengár**, Levoslav Teofil, Anelko **Tomaj** (hallgató)
Népszokás: Kisfarsang. Leányvásár. Legények bandázása, próba és beavatás.
Kerti vetőnap.

Vetésjelző: Kertművelés ideje, spenótvetés véghete.
Kerted földjét ássad fel, ágyasokat rendezd el!

9. nap OKTÓBER 3.

Névnap: **Tereza**, Évald, Heliodor, Maximilian **Barót** (nyest)
Népszokás: Kisfarsang. Istállók és ólak takarítása. Állatok tisztogatása, gyógyítása.
Időjelző nap.

Időjelző: Viharos szél telet hozza, márciusig itt is tartja.

10. nap OKTÓBER 4.

Névnap: **Ferenc**, Edvin, Rozalia, Petronije **Zóra** (hajnal)
Népszokás: Kisfarsang. Gyógyfügyűjtés. Vetőhét kezdete. Gonosz üzése durrogatással.
Termésjelző és védő nap.

Csízio: Ferenc napon vetett búza, bő terméssel meghálálja.
Nyírfa ágát most kitűzted, ártó erőt így elűzted!

11. nap OKTÓBER 5.

Névnap: **Flávia**, Placid, Blahomír, Miodrag **Etele** (folyam menti)
Népszokás: Kisfarsang. Hagyma, fokhagyma, torma és áttelelő zöldségek vetése.
Termésjelző nap.

Termésjelző: Októbernek eleje, diószüret legvége.

12. nap OKTÓBER 6.

Névnap: **Ábrán**, Brúnó, Natália, Vera **Berény** (behódolt)
Népszokás: Kisfarsang. Leánykérések, háztűznézések, hozományalkuk kezdete.
Szerelmi varázsló, férjjósló este.

Jósló: Figyelj vénlány éjfélkor, jelet kapsz majd párodról.
Szegény lesz – ha hideget. Gazdag lesz – ha meleget.
De ha a jel nem tetszik, Köss egy legényt szüretig!

13. nap OKTÓBER 7.

Névnap: **Amália**, Maria, Eliska, Ambrozije **Bakács** (istenes)
Népszokás: Kisfarsang. Legényfogó. Lányok bandázása, befogadások és beavatások.
Őszi vetészáró dolognap.

Vendégváró: Diós kalács, almás lepény, ezt kínáljad, ha jön legény.

Ajánló: Őszi vetés végét járja, készüljél az elmúlásra!
Szerszámokat takarítsad, vetőmagot válogassad!

14. nap OKTÓBER 8.

Névnap: **Brigitta**, Pelagia, Zvonimir, Simeon **Magor** (pusztai magyar)
Népszokás: Kisfarsang. Leánykérések és háztűznézések. Elő-szüreti bor kóstolása.
Termésjelző nap.

Termésjelző: Ha Sarolta, nem volt esős – mogyoró, úgy bőven termős.
Jobb mielőbb begyűjteni – madaraktól megmenteni.

15. nap OKTÓBER 9.

Névnap: **Dénes**, Dioniz, Dionízia, Varejija **Putnok** (puttonyos)
Népszokás: Kisfarsang. Kunsági és jászági szőlőszüret ideje. Aszalás, mustkészítés.
Időjelző nap.

Télmutató: Ha északról fú a szél, hideg télre készüljél!
Tiszta ege, ha csillagos – kemény lészen és ropogós.

Ha nyugatról fú a szél, enyhe télre készüljél!
Ha felhő is száll az égen – bő termés lesz jövő évben.

16. nap OKTÓBER 10.

Névnap: **Gedeon**, Dániel, Slavomíra, Krasomila **Gerjén** (rangidős)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár. Gyümölcs, szőlő, must és törköly felvásárlása.
Vetés- és időjelző nap.

Vetésjelző: Most éri meg mákot vetni, így nyárra már be tud érni.

17. nap OKTÓBER 11.

Névnap: **Placida**, Bruno, Zvonimír, Selena **Szente** (szende)
Népszokás: Kisfarsang. Vetőhét vége. Felszerelések tisztítása, tavaszi munkákhoz
Gyógyító és rontásűző nap.

Emlékeztető: Javast, kenőt felkeressed,
Jómagadat megnézzessed!
Bajaidat kúráltassad,
Borral, mézzel megháláljad!

18. nap OKTÓBER 12.

Névnap: **Miksa**, Edvin, Maximilián, Szerafin **Bolyk** (bika)
Népszokás: Kisfarsang. Szőlőszüret kezdete Őrségben és Alpokalján.
Termésjelző.

Termésjelző: Sütőtök, uborka, répa és káposzta,
'Ki már begyűjtötte – télre jól elrakta.

19. nap OKTÓBER 13.

Névnap: **Ede**, Eduárd, Kelemen, Teofil **Kálmán** (maradék)
Népszokás: Kiszfarsang. Alma és körteszüret. Aszalás. Befőtt, lekvár bor és cefre készítése.
Termésjelző.

Időjelző: Késő alma, téli körte, tovább nem vár a szedésre.

20. nap OKTÓBER 14.

Névnap: **Ilona**, Lívia, Kalist, Boris **Alán** (nyugati jász)
Népszokás: Kiszfarsang. Lovak és lovasok felkészülésének kezdete a szüretzáró felvonulásra.
Idő- és termésjelző.

Időjelző: Ha már lehullt fák levele, jó termésnek csábos jele.

Lovasszemle: Lovad lábát jól ellássad! Szőrét, sebét leápoljad!
Kantárt, nyeret viaszoljad; díszet, sallangot kipucoljad!
Lovon határt körbejárjad; hagy lássák meg, milyen társad!

21. nap OKTÓBER 15.

Névnap: **Teréz**, Aranka, Jadwiga, Drogoslav **Berend** (legyőzött)
Népszokás: Kiszfarsang. Kanizsai nagyvásár hete. Szüret kezdete Dunántúlon és Mátraalján.
Mosási, kenyérsütési tilalom. Asszonyi dologtiltó nap.

Szüretelő: Megforrt már az újbor, ihatunk jó komám!
Félre vizes kancsó – van helyette bor, ám!
Szőlőt megkapáltuk, nem volt ok panaszra.
Erőt nem sajnáltuk, de megvolt a haszna.
Emlegettük sokat, szüretnek a nevét,
Mostan vigadozva, igyuk meg a levét.

Minden bajainkat, tegyük mostan félre!
Felejtsük gondunkat, nem kell az már télre.
Tavaszkor befognak, tőkét kell kapálnunk.
Most igyuk meg azt 'mit, akkor megszolgálunk.
Ne epeszd magadat, hisz hordónk már tele,
Pokolba a bajjal! Ne gondoljál vele!

22. nap OKTÓBER 16.

Névnap: **Gál**, Havel, Vladimira, Florentyna **Duboz** (tölgyes)
Népszokás: Kiszfarsang. Vásárhelyi nagyvásár. Halász-, vadásznapi. Szüret kezdete Erdélyben.
Idő- és termésjelző, dolognap.

Időjósló: Gál napjától hideg lesz – makk, ha beért, nagy tél lesz.
Tiszta éjjel menjék ki – csillaghullást számlálni!

Csízó: Gáltól lehet makkoltatni, disznót télre felhizlalni.
Halat most kell lehalászni, őszi vetést befejezni.

23. nap OKTÓBER 17.

Névnap: **Hedvig**, Jadviga, Vatroslav, Ognjen **Kont** (úrias)
Népszokás: Kisfarsang. Erdei gyümölcsök szedése. Aszalás, lekvárfőzés.
Idő- és termésjósló nap.

Termésjelző: Ha a dér már csipkelődő – kökény, csipke is szedhető.
Ha még egyszer látod fagyát – szedj berkenyét, galagonyát.

24. nap OKTÓBER 18.

Névnap: **Lukás**, Jusztusz, Ambrus, Trifonija **Bellér** (mészáros)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár. Mészárosok fél-ünnep. Szüret kezdete Hegyalján.
Gyógyfügyűjtő és időjelző nap.

Időjelző: Lukács, hogyha ragyogó – telünk lészen locsogó.

25. nap OKTÓBER 19.

Névnap: **Ferdinánd**, Péter, Izsák, Kristián **Nándor** (dunai bolgár)
Népszokás: Kisfarsang. Szüreti mulatságra készülődés. Fogatszemlék és búcsúhét kezdete.
Időjelző nap.

Időjelző: Ha nem hullt még fák levele, hideg télnek nem jó jele.

Fogatszemle: Szekeredet javíttassad!
Sérült fáját kipótoljad!
Hámot, gyepelőt takarítsad,
Fémet, szíjat csinosítsad!
Fogatodat jól díszítsed,
Becsülésed ne veszítsed!

26. nap OKTÓBER 20.

Névnap: **Vendel**, Irén, Vendelína, Eunika **Buga** (bika)
Népszokás: Kisfarsang. Állatbehajtás, számadás. Állatvásár, pásztorünnep.
Időjósló nap.

Intelem: Vendel – pásztorok védője,
Határoknak bölcs őrzője.
Ki jószágát nem becsüli,
Annak állatát elviszi.

27. nap OKTÓBER 21.

Névnap: **Orsolya**, Anatol, Anatólia, Hilaria **Csolt** (hatalmas)
Népszokás: Kiszokás. Szőlőszüret kezdete Órszágon és Alpokalján. Áldomás óborral.
Időjelző nap.

Csillagjelző: Csillaghullás, ha jól látszik – hideg idő közeledik.

28. nap OKTÓBER 22.

Névnap: **Kordélia**, Szalóme, Dobromil, Sergej **Előd** (elsőszülött)
Népszokás: Kiszokás. Kender és len törése, tilolása, előkészítése fonáshoz.
Időjelző nap.

Időjelző: Októbernek melegére – jön Február hideg böjtje.

29. nap OKTÓBER 23.

Névnap: **Gyöngyi**, Alojzia, Zitomír, Szeverin **Zerind** (szeretett)
Népszokás: Kiszokás. Szüreti munkálatok és a szőlőfeldolgozás siettetése.
Időjelző nap.

Időjelző: Októbernek szele – Januárnak enyhe.

30. nap OKTÓBER 24.

Névnap: **Salamon**, Rafael, Herold, Kvetoslava **Berek** (liget)
Népszokás: Kiszokás. Állatok behajtása, másnapi ünnepre készülődés.
Erdő- és mezőjáró nap.

Figyelmező: Folyó, forrás, legelő – erdő, hal, vad: mind közös.
‘Ki másoktól elveszi, saját vérért veszíti.

31. nap OKTÓBER 25. Behajtás

Névnap: **Dömös**, Krispin, Vojmír, Zivan, **Fodor** (göndör)
Népszokás: Kiszokás. Juhászév vége. Számadás. Napnyugtától Dömötör estéje.
Időjelző nap.

Időjelző: Dömös szele ha söpör, Dömötör is meggyötör.

Rigmus: Dömötör a Dömös – párja,
Pásztoroknak pártfogója.
Juhászokat táncoltatja,
Felfogadja, elbocsájtja.

11. ŐSZUTÓ HAVA

ELMÚLÁS HAVA – TUDÓS KATALIN HAVA – HULLATÓ – SKORPIÓ HAVA

4. fertály 2. hava

Október 26. – November 24.

30 nap

1. nap OKTÓBER 26.

Névnap: **Dömötör**, Amand, Evarist, Zvonimir **Örsi** (férfias)
Népszokás: Kisfarsang. Juhászújév kezdete. Dömötör-heti állatvásár. Pásztorünnep. Időjósító nap.

Fohász: Új hód, új király!
Adjá neköm jó szerencsét!
Irigyeknek balszerencsét!

Áldomás: Adjon isten minden jót! Bort, pecsenyét, olcsó sót!
Palócoknak kalácsot – rusznyákoknak pirogot.
Adjon isten sok szépet! Pálinkát, húst és mézet!
Székelyeknek puliszkát, szászoknak ízes buktát.

Adjon isten, 'ki mit várt! Méhsert, kolbászt és lekvárt!
Székieknek dús fánkát, tótoknak bő haluskát.
Adjon isten egészséget! Magyarok közt békességet!
Bő szüretet, eleséget – szépasszonyt, jó feleséget!

Adjon isten igazat! Barátoknak jutalmat!
Idegennek búcsúsót – ellenségnek koporsót.
Boszorkánynak lapátot – vak koldusnak kabátot!
Elevennek tüzes bort – halottaknak vidám tort.

Időjelző: Ha szelet fúj Demeter, tél havával temet el.

2. nap OKTÓBER 27.

Névnap: **Szabina**, Horislav, Zoa, Gordana **Besnyő** (besenyő)
Népszokás: Kisfarsang. Állatvásár. Új juhászok felfogadása. Juhászok leányvására. Gyógyító, rontásűző nap.

Fohász: Sebeimet gyógyítottam, hajamat is megvágattam.
Tiszta vízben megfiredtem, magokat is elvettem.

3. nap OKTÓBER 28.

Névnap: **Simon**, Júdás, Tadé, Dobromíla **Tömör** (vas)
Népszokás: Kisfarsang. Szüret végi multság. Állatvásár. Új juhászok felfogadása. Idő- és termésjelző nap.

Termésjósító: Eljön Simon-Júdás – fázik már a gatyás.
Mártonig jó idő – bőtermő szép jövő.

4. nap OKTÓBER 29.

Névnap: **Nárcisz**, Euzébia, Zénó, Ermelinda **Ünő** (szarvastehén)
Népszokás: Kisfarsang. Állatvásár. Régi juhászok búcsúztatása. Juhászbál.
Idő- és termésjelző nap.

Emlékeztető: Őszi vetést befejezzed, hogy a fagyot elkerüljed!

5. nap OKTÓBER 30.

Névnap: **Simon**, Arzén, Zenóbia, Makarij **Csempes** (csalárd)
Népszokás: Kisfarsang. Állatvásár. Népi vígasságok. Új juhászok megvendégelése.
Határjáró nap.

Átkozódó: Aki vetésünket bántja – azt sújtsa a házunk átka!
Aki vízzel elárasztja – fulladjon is, bele nyomban!
Aki mocskát reá hordja – sírdombjának az megkapja!

6. nap OKTÓBER 31.

Névnap: **Farkas**, Vulfia, Wolfgang, Vuk **Kurd** (farkas)
Népszokás: Kisfarsang. Juhok gyógyítása. Tudók, látók estéje. Gonosz- és szellemjáró éj.
Zárt, rontás-elhárító nap.

Fohász: Nap már lement, éjjel jött el,
Kérünk, Nagy Ég, tisztelettel!
Oltalmazd az éjszakát,
Ház népének védj nyugalmát.
Nyomó álmok pusztuljanak,
Gonosz erők távozzanak!

7. nap NOVEMBER 1.

Névnap: **Mariana**, Benignusz, Denis, Svetislav **Szajin** (jólelkű)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár. Esti gyertyagyújtás, ősök rituális vacsoráztatása.
Emlékező, családi emléknap.

Emlékező: Szenteknek kalácsát vidd a temetőbe.
Kínálgass másokat, holtak emlékére.

8. nap NOVEMBER 2.

Névnap: **Achillesz**, Cézár, Bogdán, Tóbiás **Batus** (parancsoló)
Népszokás: Dömötör-hét vége. Halottak hetének kezdete. Megemlékezés az ősökről.
Mosást tiltó, zárt nap.

Fénygyújtó: Halottaknak napján díszítsd a sírokat!
Napnak elmúltával, gyújts otthon gyertyákat!

9. nap NOVEMBER 3.

Névnap: **Győző**, Szilvia, Hubert, Valentin **Varda** (palánkvár)
Népszokás: Halottak hete. Vadászok, madarászok, erdőkerülők és favágók fél-ünnepe. Mosást tiltó, télkészülő dolognap.

Emlékeztető: Őszutónak eleje, nagyvadászat kezdete.

Szálláshagyó: Nyári szállást készítsd télre!
Mi elmaradt, tedd még helyre!
Szállás tüzét most kioltasd,
Hajlékokat takarítsd!
Kamrát, magtárt kiséperjed,
Kénes méccsel kifüstöljed!
Téli szállást lakjad télen,
Nyári szállást hagyd őrzésen!

10. nap NOVEMBER 4.

Névnap: **Károly**, Karola, Olgierd, Dragutin **Oguz** (nyíl)
Népszokás: Halottak hete. Szőlőtő takarása. Téli szállásra költözés, téli felkészülés. Mosást tiltó, dolognap.

Emlékeztető: Borodat fagy ne vigye, vigyázz szőlőd rügyire!
Vesszeiket lehúzzad, tőkét földdel takarjad!

11. nap NOVEMBER 5.

Névnap: **Imre**, Zakariás, Elzbieta, Slavomir **Tétény** (hercegi)
Népszokás: Halottak hete. Téli szállás belakása. Tűzgyújtás és kenyérsütés. Mosást tiltó, időjelző nap.

Időjelző: Ha csillagos éjjele, fagyos lehet reggele.

Csillagjelző: Imre naptól egy hétig – csillaghullás Mártonig,
Ki nem nézte, ne bánja – Gergő napján meglátja.

12. nap NOVEMBER 6.

Névnap: **Lénárd**, Renátus, Vedran, Sever **Bogdány** (istenadta)
Népszokás: Halottak hetének vége. Takarítás, rendrakás, nagymosás, tisztálkodás. Gyógyító és rontásűző nap.

Rontásűző: Jöjjön az egészség!
Menjen a betegség!
Úgy múljék el végleg,
Mint szalma a tűzben!
Mint lángja a vízben!
Mint füstje a szélben!

13. nap NOVEMBER 7.

Névnap: **Erneszt**, Engelbert, Antoni, Andelko **Rados** (öröm)
Népszokás: Kisfarsang. Kerti vetés ideje. Pinceszemle, az újbórs első lefejtése.
Vetésjelző nap.

Emlékeztető: Duggass hagymát és fokhagymát,
Dugványozzá gyökér tormát.
Ha nem fagyos, borsót vess,
Tenyér mélyre leültess.

14. nap NOVEMBER 8.

Névnap: **Gottfrid**, Bogumir, Milotislav, Bogdan **Kál** (öreg)
Népszokás: Kisfarsang. Rokonok, Leánykérők, háztüznézők fogadása. Kínálás újbórral.
Dolognap.

Emlékeztető: Lombhullástól fát ültessél, fagybeálltig elvégezzél!

15. nap NOVEMBER 9.

Névnap: **Tivadar**, Teodor, Orest, Ursyn **Ugron** (magyar ember)
Népszokás: Kisfarsang. Sütőtök, káposzta és fojtott burgonya felszedése, tárolása.
Időjelző nap.

Időjelző: Varjak, ha csapatban szállnak – és leszállva kárognak,
Hideg idő közeleg, tűzifádat összeszedd!

16. nap NOVEMBER 10.

Névnap: **András**, Meluzina, Lena, Ludomir **Ladány** (emberlaka)
Népszokás: Kisfarsang. Márton előtti készülődő. Napestétől hajnalig veszély-elhárítás.
Rontásúzó, zárt nap.

Fohász: Köszöntelek, Teremtő! Kérlek téged, Segítő!
Gonoszságot távol tartsd! Házunk népét megáldjad!

17. nap NOVEMBER 11.

Névnap: **Márton**, Menás, Bartlomiej, Lavoslav **Atád** (apai)
Népszokás: Kisfarsang. Búcsújárás. Juhászok elszámolása, tisztújítása. Lúdvágó-vendéglátó.
Negyvenes időjósító. Gonoszjáró, asszonyi dologtöltő nap.

Rigmus: ‘Ki Mártonkor libát eszik, egész évben nem éheznek!
Liba mellcsont, ha fehér – száraz havas lesz a tél.
Márton lúdja, ha csúszkál – Karácsonykor vízben jár.

Mártonozó: Adja Isten minékünk, hogy sok Mártont megéljünk!
Jó erőben eltöltsük – egészségben élvezzük.

Nem búval, nem bánattal – hanem kövér libával.
Isten adjon szép napot! Hozzá békét, búzát, bort.

Köszöntő: Adjon isten jó estét! Hoztam Márton vesszejét!
Ahány ága vesszőnek, annyi bornyú tehénnek!
Ahány boga vesszőnek, annyi malac emsének!
Ahány rügye az ágnak, annyi monya a tyúknak!
Ahány arasz a hossza, annyi arasz szalonna!
Legyen teli a verem! Így legyen hát, Istenem!

18. nap NOVEMBER 12.

Névnap: **Jónás**, Renátusz, Asztrid, Svatozluk **Keresztély** (keresztény)
Népszokás: Kisfarsang. Leánybandázás. Leánymustra. Szerelemvarázsló este és éjszaka.
Időjelző nap.

Időjelző: Borús idő – enyhe tél, fényes idő – kemény tél.

19. nap NOVEMBER 13.

Névnap: **Szaniszló**, Árkád, Stanislav, Mikolaj **Kilény** (remete)
Népszokás: Kisfarsang. Fonóházak, asszony és lányhelyek közös berendezése.
Időjelző nap.

Időjelző: Zimankós ősztű – zöldülő télutó.

20. nap NOVEMBER 14.

Névnap: **Klementina**, Ima, Juventin, Mladen **Vanda** (vad nő)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyfarsangig tartó szövés-fonás időszakának kezdete.
Idő- és termésjelző nap.

Termésjelző: Novembernek menydörgése, kövér búza ébredése.

21. nap NOVEMBER 15.

Névnap: **Lipót**, Leopold, Albert, Artúr **Ladomér** (nagyhatalmú)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár. Kovácsok, fémművesek megkínálása. Céggyűlés.
Idő- és termésjelző és vetőnap.

Emlékeztető: Ha már hideg az idő, répa éppen elvethető.
Petrezselyem, sárgarépa – jövő évben meghálálja.

22. nap NOVEMBER 16.

Névnap: **Ödön**, Edmund, Ágnes, Gertrúd **Ögyén** (birtokos)
Népszokás: Kisfarsang. Téli felkészülés. Kémények tisztítása, reparálása. Tető javítása.
Zárt, dolognap.

Figyelmező: Jól gyújtsad be a kemencét, Brigit napig őrizd tüzét.

23. nap NOVEMBER 17.

Névnap: **Gergely**, Klodeta, Szalomea, Igor **Zekő** (szökkenő)
Népszokás: Kisfarsang. Istállók takarítása. Eladó lovak, marhák csutakolása, gyógyítása. Rontáselhárító és időjelző nap.

Figyelmező: Küszöbön túl gonosz járja, ház erejét kiszívhatja.
Tűznek-lángnak melegét, ölelésnek melegét.
Helyébe hoz hideglelést, betegséget, veszekedést.

Csillagjelző: Hullócsillag égen játszik, ha sok csillag tisztán látszik.
De ne örülj e látványnak, tiszta égbolt – jele fagynak.

24. nap NOVEMBER 18.

Névnap: **Eugen**, Platón, Odó, Román **Jenő** (bizalmas)
Népszokás: Kisfarsang. Vásárolásra készülődés. Leánykérés utolsó napja. Zárt, dolognap.

Bűbájoló: Erzsébet-nap előestje, varázslásnak jó ideje.
Nagylány párját megláthatja, kötésekkel megfoghatja.

25. nap NOVEMBER 19.

Névnap: **Erzsébet**, Liza, Matilda, Severin **Bodor** (békés)
Népszokás: Kisfarsang. Nagyvásár ideje. Ló- és marhavásár. Csikós és gulyásbál. Időjósó nap.

Időjósó: Erzsébet fúvása havat szokott hozni,
Bitangló marhákat karámba kell kötni.

26. nap NOVEMBER 20.

Névnap: **Ödön**, Edmund, Félix, Sedzimir **Joleán** (jó leány)
Népszokás: Kisfarsang. Tavaszti torkos csütörtök „tükörnapja”. Fánk (csöröge, herőce) sütése. Termés- és dologjelző nap.

Csízó: Száraz földre hullott hó,
Gabonának éppen jó.
Ekkor indulj rózsét szedni,
Tűzvenyigét gyűjtögetni!

27. nap NOVEMBER 21.

Névnap: **Kolumbán**, Ctirad, Rúfusz, Mavro **Polak** (lengyel)
Népszokás: Kisfarsang. Tavaszti sovány péntek „tükörnapja”. Anyós vendéglátása. Rontásűző és időjósó nap.

Időjóslo: Máriának tiszta ege – tél havának hideg jele.
Kolumbin, ha eltakarja – tél hidegét megolvasztja.

28. nap NOVEMBER 22.

Névnap: **Cecília**, Filemon, Selja, Marek **Vegier** (felföldi magyar)
Népszokás: Kisfarsang. Rokonjárás. Otthoni zenés-táncos esti vígasság. Védekezés tűz ellen.
Időjóslo nap.

Időjóslo: Hogyha éles holdnak arca,
Cicelle már jegét hozza.

29. nap NOVEMBER 23.

Névnap: **Kelemen**, Felicita, Cecílija, Filemon **Bagamér** (isten kedveltje)
Népszokás: Kisfarsang zsiros napja. Vő-itató. Legénybandázás. Muzsikások fél-ünnepe.
Időjóslo nap.

Időjóslo: ‘Milyen idő Kelemenkor, olyan lesz Pál-forduláskor.

30. nap NOVEMBER 24. Utolsó lakodalom

Névnap: **Emma**, Katerina, Flóra, Szvetlána **Cveta** (virág)
Népszokás: Kisfarsang. Év utolsó lakodalmas napja. Asszonyok kisfarsangja. Katalin estéje.
Asszonyi dologtíltó, időjelző nap.

Időjóslo: Emma ege, ha dördül, télnek fagya megenyhül.

12. TÉLELŐ HAVA

KARÁCSONY HAVA – NYUGALOM HAVA – FAGYASZTÓ – NYILAS HAVA
4. fertály 3. hava November 25. – December 24.

1 nap NOVEMBER 25. Kisfarsang vége

Névnap: **Katalin**, Erzsébet, Erazm, Krizogon **Tegomér** (békeőrző)
Népszokás: Kisfarsang húshagyó. Nagyvásár. Bálozás. Bognárok ünnepe. Dorottya „tükörnapja”.
Asszonyi dologtíltó nap.

Csízio: Ha Katalin kopog,
Karácsony majd locsog.
Katalin nap, ha elmúlt,
Kisfarsangja is kimúlt.

Csúfolódó: Aki párját nem lelte, Nagyfarsangtól keresse!

2. nap NOVEMBER 26. Karácsony böjtje

Névnap: **Kurt**, Konrád, Kornel, Milos **Konor** (merész)
Népszokás: Kisfarsang hamvazója. Szentestéig bojtölési időszak. Ünnepe utáni takarítás, égetés. Nagyfarsangig lakodalmi és bálozási tilalom. Időjelző nap.

Időjelző: Ha elolvad Kata hava, visszajön majd Karácsonyra.

Búcsúztató: Kisfarsang elmúlt, de mi azt nem bánjuk,
Vénlányok sirassák otthonmaradásuk!

3. nap NOVEMBER 27.

Névnap: **Virgil**, Milan, Severin, Velimir **Sztojan** (ört álló)
Népszokás: Kisfarsang utáni lomtalanítás, takarítás, égetés. Bezárkózás kezdete. Időjelző, zárt nap.

Időjelző: Ha Andrásig havazik – megmaradhat száz napig.

4. nap NOVEMBER 28.

Névnap: **Dezdemóna**, Trisztán, Leslav, Zdzislaw **Terestyén** (zavaros)
Népszokás: Lombhullató fák kivágásának kezdete. Téli tüzelő, maradék birs begyűjtése. Termésjelző, zárt nap.

Termésjelző: Virgil hava, ha magos – búza leszen takaros.

5. nap NOVEMBER 29.

Névnap: **Filoména**, Saturnin, Blazej, Svjetlana **Rápolt** (tanácsos)
Népszokás: Fürdés, szépítkezés. Szerelmi varázslások, férjjóslás este és éjszaka. Termés-varázsló, zárt nap.

Bűvölő: András előtt kendert vetek, hogy megtudjam, kihez megyek.
Korsó vízbe almát rakok, másnap attól kedvest látok.

6. nap NOVEMBER 30.

Névnap: **András**, Andrej, Ondrej, Maura **Ártány** (herélt disznó)
Népszokás: Nagyvásár hete. Disznóvágás, feldolgozás. Féreg-, rontásűzés. Álomfejtés. Asszonyi dologtöltő. Szerelmi varázsló nap.

Csízó: Megérkezett jósló András – kezdődhet a disznóvágás.
Aki böjtöl egész napján, párját látja éjszakáján.

Kántáló: Eljöttem hát, köszönni – kántálni.
Disznótorból részemet – kikérni,
Mer' én fogtam a fülét – a farkát,
Adjanak hát legalább – egy hurkát.

Benéztem az ablakon – úgy látom,
Málé van az asztalon – a tálon.
Legyen az a gazdáé – ha éhes,
Jó lesz nekem a rétes – a béles.

Kenyeret és mézes bort – hozzanak,
Hozzá kolbászt és hurkát – adjanak.
Ahány szálat gazda ád – belőle,
Annyi disznót vágjon le – jövőre.

Füle, farka a papé – nem részem.
Maradék a koldusé – nem kérem.
De ha mostan elereszt – éhesen,
Több disznótor, házuknál – ne legyen.

7. nap DECEMBER 1.

Névnap: **Natália**, Elígiusz, Edmund, Božena **Szüics** (varró)
Népszokás: Kelmések, szücsök, díszművesek fél-ünnepe, vására. Cégek gyűlése.
Időjelző, zárt nap.

Időjelző: Hogyha enyhült az idő,
Karácsonyra hideg jó.

8. nap DECEMBER 2.

Névnap: **Vivien**, Bibiána, Budimír, Balbina **Budamér** (békés)
Népszokás: Nagyvásárhét vége. Állatok téli szállásának takarítása, rendbe hozása.
Zárt, dolognap.

Jótanács: Kölcsönt házból ki ne adj, ajándékot ne fogadj!
Állatokat ne vegyél, ígéretet ne tegyél!

9. nap DECEMBER 3.

Névnap: **Ferenc**, Szofóniás, Xavér, Lucije **Berend** (engedelmes)
Népszokás: Boglyák rendezése, lekötése. Takarmány ellenőrzése, tárolásának megoldása.
Rontásűző, takarító, rendrakó dolognap.

Rítus: Tollfosztás és borfejtés, kisöprés és portörlés.
Mosott ruhát ne száríts... kint! Mert viszketés hozhat rád... kint.

10. nap DECEMBER 4.

Névnap: **Borbála**, Barbara, Bratomila, Krystian **Csiszár** (fegyverkovács)
Népszokás: Fémművesek fél-ünnepe. Luca-naphoz hasonló. Káposzta savanyítása.
Női dologtöltő, rontásűző, termékenység-varázsló nap.

Csízó: Tűzhöz asszony ne érjen – kerten kívül ne menjen!
Söprést, fonást most ne tegye – varrást, mosást is kerülje!

Kölcsönt házból ki ne adj – mert, szerencséd, úgy elhagy!
Idegen nőt be ne engedj, – külső rontást, hogy ne szenvedj!

Jóslás: Borbála ág vízbe rakva,
Karácsonyra kivirulva,
Ifjú lánynak azt jósolja,
Közeleg már házassága.

11. nap DECEMBER 5.

Névnap: **Sába**, Sabina, Otokar, Gerald **Ünige** (megbízható)
Népszokás: Legénygyűlés. Legénybíró választás. Beavató és bandázó. Karácsonyi járás kigondolása.
Zárt, dologtiltó nap.

Bandázó: Legénybandák összegyűlnek, ifjúcéhek megegyeznek.
Karácsonyt, hogy elriasszák; regölést, hogy visszahozzák.
Kifundálnak leánymustrát, nagyfiúknak avatását,
Legénybíró választását, és farsangnak majd folyását.

12. nap DECEMBER 6.

Névnap: **Miklós**, Nikolaj, Dionizja, Jarema **Fertőd** (lápos)
Népszokás: Nagyvásár. Ételek megáldása. Halászkok, révészek fél-ünnepe. Gyermekes esti maskarázása.
Asszonyi dologtiltó bontónap.

Legényjáró: Láncos Miklós legényjáró, mustráló és kiválasztó.
Legénybanda falut járja, kiket jól elrejt maskarája.
Leánybandát, hogy kémleljék, eladólányt számba vegyék.
Nagyfiúkat ekkor hívják – próbára, hogy beavatják.

13. nap DECEMBER 7.

Névnap: **Ambrus**, Ambróz, Aramant, Marcin **Bag** (kert)
Népszokás: Kaptárok ellenőrzése, kijárók takarítása. Betakarásuk fagy ellen.
Időjósló nap.

Időjósló: Ha homályos felhők járnak, jelet adhat havazásnak.
És, ha csillog éjszakája – csikorgó lesz a nappala.

14. nap DECEMBER 8.

Névnap: **Mária**, Emő, Marina Swiatozar **Buzád** (búzás)
Népszokás: Búcsújárás, Földtiltó Boldogasszony napja. Leány felkészítő.
Eketiltó nap.

Felkészítő: Süldőleány piros lett – ha háromszor, úgy érett.
Nagyanyja, 'ki ápolja, nagynénje, majd tanítja!
Komaasszony mutatja, anyja szeme vigyázza!
Így lesz nagylány a lánya!

15. nap DECEMBER 9.

Névnap: **Valéria**, Leokádia, Dalila, Vieslav **Viszló** (dicső hely)
Népszokás: Leány bemutató és befogadó. Fagy esetén a nádvágás kezdete.
Asszonyi dolognap és esti találkozó.

Bemutató: Leányt visznek a fonóba, asszonynéphez mutatóba.
Pártát tűznek a hajába, kendőt raknak a nyakába,
Kontyalávalót kiissza, nagylányként jön onnan vissza.

16. nap DECEMBER 10.

Névnap: **Judit**, Eulália, Julia, Daniela **Bodajk** (istenadta)
Népszokás: Leánypróba és beavatás. Legényjáró napok kijelölése udvarláshoz.
Asszonyi dolognap és esti találkozó.

Befogadó: Nagylány menjen a varróba, leánybanda tanítóba.
Idősebbek kioktatják, tapasztaltak beavatják,
Próbát tesznek, befogadják, titkaikat mind megosztják.

17. nap DECEMBER 11.

Névnap: **Damáz**, Hildegard, Waldemar, Barsaba **Bojmér** (békehozó)
Népszokás: Leánybandázó. Lányok és asszonyok felkészülése Luca napjára.
Asszonyi dolognap.

Bandázó: Nagylány menjen bandájába, eladólány tanítóba!
Farsangot, 'hol megbeszélnek, legényeket kibeszélik,
Csábítgatást megtanulják, kötést, oldást kitanulják.

18. nap DECEMBER 12.

Névnap: **Johanna**, Aleksandra, Spiridon, Dionizja **Teke** (kecskebak)
Népszokás: Legkorábbi napnyugta. Napnyugtától már Luca napjának számított.
Rontásűző, termékenység-varázsló nap.

Csízó: Meleg napja, hideg nyár – igazi tél még kivár.
Legkorábbi napnyugta – Luca hunyát láttatja.

Leányjáró: Este jönnek lánybandában, Luca-napi maskarában,
Nagy titokban kísértetni, legényházat körbelesni.
'Kit kint látnak, megfoghatják, ruhájából kiforgatják.

Asszonyjáró: Késő este Lucát járnak, asszonynépek így vadásznak.
Férfi házat el ne hagyja, mert különben azt bánja.
'Kit kint fognak, megszaggatják, megnyomatnak, eltángálják.

Luca-szék: Luca-székét készítsd, tizenhárom fából,
Tizenhárom napig, ennyi darabjából.

Napi munka: Lucaszéknek ülőkéjét készítsd el,
E darabbal, még éjfélig készülj el.

19. nap DECEMBER 13. Fényváró

Névnap: **Luca**, Otília, Rosan, Roxana **Boszurka** (megnyomó)
Népszokás: Vajszlói leányvásár. Pogácsasütés. Szembetegség, vérzés gyógyítása.
Rontásúzó, varázsló-bontó nap.

Kutyulás: Luca, Luca kitty-kotty – tojjanak a tikjok!
Lucát hoztam ke'teknek, bizalmokba vegyenek!
Ezöst legyen gyűrűjök, – vas legyen a fazékjok,
Cin legyen a tányérjok – ólom legyen kanáljok.

Luca, Luca kitty-kotty – tojjanak a tikjok!
Csirke annyi ke'teknek, mint fűszál a mezőnek!
Tehenjeik bornyazzon – lovoik lecsikózzon,
Disznajuk malacozzon – asszonik meg fiazzon.

Luca, Luca kitty-kotty – tojjanak a tikjok!
Pénn meg annyi ke'teknek, mint gubóban mákszemek!
Kolbász legyen százfőnyei – zsír legalább hordónyi,
Szalonna hét deszkányi – bor legalább egy kútnyi.

Luca, Luca kitty-kotty – tojjanak a tikjok!
Adassék meg ke'teknek, amik lánynak tetszene!
Legyen néki nagy fara – csöcse, mint a bugyoga,
Fejsze nyelét befogja – 'ki néki kell, megfogja!

Luca, Luca kitty-kotty – tojjanak a tikjok!
Azt kívánom ke'teknek, rontás híján legyenek!
Férfi meg ne nyomassék – asszony meg ne döftessék,
Gyermek meg ne rémüljék – jószág meg ne ijedjék.

Luca-jóslás: Luca-búza zöldülése,
Jövő termés hű jelzése!
Luca-tizenketted napok,
Mint a jövőndő hónapok!

Luca-szék: Luca-széknek januárját készítsd el,
Darabjával pirkadatra készülj el.

20. nap DECEMBER 14.

Névnap: **Bertold**, Boleslav, Branislava, Izydor **Boroszló** (dicső barát)
Népszokás: Nádvagás, kévézés, kazlazás és behordás. Hulladék feletetésre, almózásra.
Zárt, üres nap.

Luca-szék: Luca széknek februárját készítsd el,
Hajnal előtt faragással készülj el!

21. nap DECEMBER 15.

Névnap: **Detre**, Nina, Irenej, Ivica **Vidor** (vidám)
Népszokás: Nagyvásár. Káposztasavanyító habjának eltávolítása, káposzta leszorítása.
Üres nap.

Luca-szék: Luca széknek márciusát készítsd el,
Még az éjjel darabjával készülj el!

22. nap DECEMBER 16.

Névnap: **Albina**, Adelaida, Zorka, Zdzisław **Bela** (fehér)
Népszokás: Istállók, ólak takarítása. Száraz csalán- és diólevél keverése az alomba.
Zárt nap.

Luca-szék: Luca széknek áprilisát készítsd el,
Estebédig darabjával készülj el!

23. nap DECEMBER 17.

Névnap: **Lázár**, Olimpia, Korina, Jolanda **Zsiromér** (habzsoló)
Népszokás: Hamulíg készítése. Fahamu oldása vízben, ülepités, szűrés, beszárítás.
Gondúzó nap.

Luca-szék: Luca széknek a májusát készítsd el,
Napnyugtával, faragvánnyal készülj el!

Ajánlás: Szerencsét hoz Lázár napja,
Annak, aki módját tudja.
'Ki bort iszik, kártyát verjen,
'Ki pálinkát, kockát vessen,
'Ki meg vizet, fohászkodjon,
Rózsafűzért morzsolgasson!

24. nap DECEMBER 18.

Névnap: **Grácián**, Slava, Boguslaw, Dražen **Szemér** (befogadó)
Népszokás: Húspácoló só főzése salétromból, hamulúggal. Derítés, szűrés.
Zárt nap.

Luca-szék: Luca széknek júniusát készítsd el,
Napnyugtakor darabjával készülj el!

25. nap DECEMBER 19.

Névnap: **Dárius**, Tea, Neméz, Mstislav **Bozica** (istenadta)
Népszokás: Mészégetés. Mésztej készítés kolbász és hurkabelek tisztításához.
Zárt, kerti dolognap.

Luca-szék: Luca széknak júliusát készítsd el,
Napnyugtával faragással készülj el!

Ajánlás: Madarakat megetessed, Földanyánkat megköszöntsed.

26. nap DECEMBER 20.

Névnap: **Teofil**, Eugén, Dagmara, Makarije **Bojta** (gazdag)

Népszokás: Mésztej készítése savanyú-ecetesegett borok feljavításához.
Férfi vendégjáró, veszélyes nap.

Vigyázó: Viselős nő, ki ne menjen – kerítésen maradjon benn!
Szemmel, hogy ne verethessék – teje, hogy ne rekeszthessék.

Luca-szék: Luca széknak augusztusát készítsd el,
Estebédig e darabbal készülj el!

Ajánló: Készülődj az ünnepekre, hozzád békét a szívedre!
Szép szavakat megköszönjed, veszekedést elkerüljed!
M megbánt vétket megbocsássad, engesztelést elfogadjad!
Vendégeket hívogassál, látogatást viszonzózzál!

27. nap DECEMBER 21.

Névnap: **Tamás**, Péter, Glicerius, Bohdan **Bodomér** (megbékélő)

Népszokás: Téli napforduló. Ünnepi készülődő, disznóvágó. Ácsok és fafaragók fél-ünnepe.
Férfijósló, gyógyító nap.

Csízó: Tamás, disznót vágja, Karácsonyt ellátja.
Újévet eteti, szalonnát elteszi.

Napjelző: Legmélyén a Napjárása – leghosszabb a fa árnyéka.
Rövid nappal, hosszú éjjel – pásztorcsillag tekint széjjel.

Luca-szék: Luca széknak szeptemberét készítsd el,
Faragással késő estig készülj el!

28. nap DECEMBER 22.

Névnap: **Zénó**, Honorata, Adela, Caslav **Dragomér** (kibékítő)

Népszokás: Kenőszappan készítése. Hamuzsír oldása vízben, zsiradékkal főzése.
Zárt, gonoszűző nap.

Rontásűző: Legény 's leány most vigyázzon! Gonosz által ne nyomódjon.
Elkerüli, 'ki nem állja – ha csengőt köt az ágyára.

Luca-szék: Luca széknak októberét készítsd el,
Faragással lefekvésig készülj el!

Ajánló: Méhviaszából formálj gyertyát, aki gyermek, lássa lángját!

29. nap DECEMBER 23.

Névnap: **Viktória**, Dagobert, Nadesda, Slavomira **Zente** (jámbor)
Népszokás: Ünnepi készülődő. Takarító, tisztító. Gyógyítók, tudók, látók estéje.
Zárt, gonoszűző nap.

Rontásűző: Ha kisded az éjszaka – felsír, bölcsőt rugdalja,
Éjfélasszony zargatja – álmaiban nyomassza.
Szobájában gyújts gyertyát, simogasd meg a lábát!

Luca-szék: Luca széknek novemberét készítsd el,
Darabjával késő estig készülj el!

Ajánló: Újbort most kell megkóstálni! Tavalyi bort megvizsgálni!
Férfi kapja régebbijét, asszony nép az édesebbjét.
Jegyespár az újbor kapja, koma – borát megválasztja.

30. nap DECEMBER 24. Földanya napja Karácsony estéje

Névnap: **Ádám**, Éva, Gaia, Léda, Zemina **Korocsun** (halál)
Népszokás: Háziak köszöntése, áldomás. Karácsony böjtje. Napnyugtától Karácsony estéje.
Közös esti vacsora. Rituális, rontáselhárító nap.

Köszöntő: Adjon isten jó sokat, szép karácsony napokat!
Bort és búzát, eleget, hogy kibírják a telet.
Kövér ludat, sok tikot, szőrös tökű malacot.
Diót, mákot, mogyorót, karácsonyi kalácsot!

Kántáló: Eljöttünk mink kántálni, nem köll minket bántani.
Adjanak egy szál kolbászt, félarasznyi szalonnát.
Három karéj kenyeret, karácsonyi peracet.
Egy korsónyi forralt bort! Boldogságos Karácsonyt!

Beköszönő: Nagykarácsony, kiskarácsony! Kisült-e már a kalácsom...
Ha kisült már ide kérem, hagy vigyem el melegében.
Ha nem sült ki, én nem várom, mert majd lefagy már a lábom.
Kis pálinka most jól esne, hazaúton hevítene.

Luca-szék: Luca széknek decemberét készítsd el,
De a székkal még éjfélíg készülj el.
Ha éjfélkor eme székre felállasz,
Boszorkányt a közeledben, megláthatsz.

Bűbájolók: Évutónak estéje, jóslásoknak ideje.
Tisztálkodj friss ruhához, díszben ülj az asztalhoz!

Karácsonyi asztalra, huncut ember ezt rakja:
Rostát, sőt és fokhagymát, kenyeret, bort, sőt almát.
Karácsonyi almádat, gerezdekre felvágjad.
Ezt osszad szét azoknak, aki kedves a háznak!

Karácsonykor éjfélkor, Luca-széke varázsol.
'Ki felmászik reája, boszorkányt is meglátja.

Éjfél után önts ólmot, eljövendőt mutatót.
Dermedt ólom formája, Szíved párját mutatja.

Adjon néked Teremtő, vidám éjszakájára,
Boldog felvirradást Karácsony napjára!

Regula: Igyál bort és pálinkát – csak ne vizet, mert megárt.
Ügyelj arra, hogy mit eszel – tányérodba mit is teszel!
Főtt bab, borsó és lencse – sok pénzt hozó szerencse.
Száras gomba, aszalt szilva – káposztádat gazdagítja.
Hurka, kolbász, kenyérral – főtt káposzta lepénnyel,
Úri módi, halas éték – ezt tálalni, sem oly vétek.
Alma, dió, mogyoró – egészséget fokozó.
Só, méz, mák és jó fokhagyma – rontásokat ez gyógyírja.
Mákos guba, réteszel – lekvár, kompót bélessel,
Húsos pirog, lepényes – asztal így nem szegényes.

KARÁCSONY

FEKETE VÉG – KERECSEN – KRACUN – ÁTLÉPŐ – TUSKÓ – FORDULÓ

Évforduló	DECEMBER 25.	Nap újjászületése	Télközép
-----------	--------------	-------------------	----------

Névnap: **Kalenda**, Eugénia, Natalia, Bozidar, Noel **Karácson** (fekete vég)
Hagyomány: Korabeli népi naptár év-váló napja. Önálló, hónapokon kívüli nap.
Népszokás: Éjféltől vígalom, jóslás, maskarázás. Hajnaltól napnyugtáig pihenés.
Reggeltől estéig dologtöltő, zárt nap.

Regula: Karácsonynak hajnala, vígasságnak múlása.
Napkeltével reggele, pihenésnek kezdete.
Karácsonykor megpihenj, családdal ünnepelj!
Állatokat megetesd, de más munkát meg ne kezdj!

Karácsonynak zárt napja, vendéget nem fogadja.
Házból semmit ki ne adj, mert, szerencséd is elhagy!
Karácsonynak estéje, Újesztendő kezdete.
Regelőket marasztald, koledálót kínáljad!

Ajánló: Boldogasszonyt üdvözöljed! Gyümölcseit megköszönjed!
Ürítsed rá poharadat! Kenyeredet így háláljad!

HÉT NAPJAI

HÉT

Dicséret: Hétfő napja szelet dicsér, Holdnak fénye életet ígér.
Keddek napja vizet dicsér, Vérszem csillag nyugtot remél.
Szerda napja eget dicsér, Napfényével hevet ígér.
Csütörtök nap tüzet dicsér, Magyarcsillag hitet remél.
Péntek napja lelket dicsér, Esthajnalfény reményt ígér.
Szombat napja földet dicsér, Székelycsillag békét remél.
Vasárnap, új életet dicsér, Szarvas boga jövőt ígér.

Napok: Hétfő – újító, Ketted – zárkózó.
Szerda – lyukasztó, Csütörtök – üres tők...
Péntek – megrontó, Szombat – jobbító.
Vasárnap – szent nap, vígságot meghozó.

Intelem: Hétfőn ne fizessél!
Kedden ne ültessél!
Szerdán ölelgessél!
Csütörtök – pihenjél!
Pénteken tisztuljál!
Szombaton mulassál!
Vasárnap vigadjál, de hétfőig áldozzál!

Ajánló: Hétfőn kell danolni,
Kedden kell mulatni!
Szerdán félbehagyni,
Csütörtökön hálni!
Pénteken felkelni,
Szombaton bort inni!
Vasárnap egész nap... másokkal vigadni!

Soroló: Hétfőn hetibe,
Kedden kedvibe,
Szerdán szívébe,
Csütörtök csűribe,
Pénteken pitvarba,
Szombaton szobába,
Vasárnap estére... puha dunnák hegyibe!

Rontásűző: Seprő, söprő Ketted,
Vizes mosó Hetfő,
Koszorú Vasárnap,
Szépítkező Szombat,
Szita, szita Péntek,
Szerelem Csütörtök,
Dob... szerda! Múljon el a hét baja!

HÉT NAPJAI

- Hétfő:* Hétfő napja – Hét fő napja! Többi hat is akképp adja.
Nagyvásárát jókor tartja, pénzes erszényt okkal nyitja.
Kedved szerint étket főzhetsz! De kenyeret, azt nem süthetsz!
Kedvező a nagymosáshoz, de nem jó a vasaláshoz.
E nap tyúkot ne ültessél, legényt lányhoz ne eresszél!
- Kedd:* Keddnek napja gonoszjáró, asszonyoknak dologtiltó.
Ajánlatos elkezdéshez, de nem jó az elvégzéshez.
Kerülendő vetés, szedés; aratás és dióverés!
Kedvező a gyógyításra, éppen úgy, mint a rontásra.
E nap tyúkot már ültethetsz, legényt lányhoz beengedhetsz!
- Szerda:* Szerda napja jó lyukasztó, szerencsés és mulattató.
Mezőn munkát ne végezzünk, palántákat se ültessünk!
Lakodalmat vígan tartja, gyermekszülés üdvös napja.
Kedvező a vígasságra, de nem jó a foltozásra.
E nap magot el ne vessél, legényt lányhoz ne eresszél!
- Csütörtök:* Csütörtök nap megengedő, bajt és tiltást elengedő.
Kedvező az eladásra, akárcsak a vásárlásra.
Lakodalmat vígan tartja, vendégeket mulattatja.
Vetést, barmot jól táplálja, mint a tököt – úgy hizlalja.
Eme napon köthetsz, varrhatsz; legényt lányhoz bebocsáthatsz!
- Péntek:* Péntek napja gonoszjáró, asszonynépnek dologtiltó.
Takarítást megengedi, esti fürdést elviseli.
De tiltja a fonást, varrást; kenyérsütést és nagymosást.
Szerencsétlen születéshez, házassághoz, vendégséghez.
E napon tyúk le ne üljék, legényt lányhoz ne engedjék!
- Szombat:* Szombat napja szebbre fordul, aki beteg, jobban gyógyul.
Lencse éhet jól enyhíti, leányokat megszépíti.
Kenyérsütést meghálálja; fonást, mosást nem kívánja.
Nem ildomos kertészkedni, meszelné és tapasztani.
E nap tyúkját ültetheted, legényt lányhoz engedheted!
- Vasárnap:* Vasárnap a békességé, minden dolog tiltásáé.
Ki ne seperd szerencsédet, vasaló ne érje kezéd!
Kedvező a bálozásra, lakodalmi mulatságra.
Vendégségnek jeles napja, áldomásbort jól itatja.
Eme nap jó születésre, legényt lányhoz engedésre!

REGÖLŐ IDŐ

REGÖLÉS – KOLEDÁLÁS – ÖSSZEÉNEKLÉS – MASKARAJÁRÁS

Időszak: Karácsonytól – Vízkeresztig. December 25. napnyugtától – január 6. éjfélig.
Hagyomány: Ősi-népi naptár újévköszöntő időszaka. Napnyugta-éjféli közötti regös-járás.
Népszokás: Regölők, köszöntők fogadása, megvendéglése.

FELVIDÉKI REMÉLÉS

Hó-hó farsang, hármás farsang!
Itt is adnak, ott is adnak!
Emitt vagyon gazda háza,
Áldás szálljon eme házra!
Hat szép lóval, hat ökörrrel,
Kilenc borjas szép tehénnel.
Egy aranyos vasekével,
Két vasaltas faszekérrel.

Elé van-e itt a gazda?
Nyitva van-e ház kapuja?
Van-e óbor hordójában?
Só, méz, szarvas, a kamrában?
Ha nincs szarvas, ártányt öljön!
Óbor helyett, újat töltsön!
Ártány máját, ha nem adja!
Jó lesz nekünk szalonnája!

De ha nincsen kis házában,
Van néki a nagykamrában.
Menjen ki a gazdasszonya,
Hogy felhúzza a nyársamra!
Jó gazdának adjon Isten!
Arany búzát jó földjében.
Ha billenti szarka farkát,
Mindég százaz üsse markát!

ALFÖLDI REMÉLŐ

Isten tartsa ezt a népet, – Hej, regő rejte.
Jó erőben, egészségben! Reme-reme rejte.

Adjon az Ég annyi szállást, – Hej, regő rejte.
Amennyi a szarvas boga! Reme-reme rejte.
Adjon hozzá annyi birkát, – Hej, regő rejte.
Ahány csillag égen vala! Reme-reme rejte.

Kelmeteknek annyi búzát, – Hej, regő rejte.
Ahány pelyva a kazalba! Reme-reme rejte.
Kenteknek meg annyi tojást, – Hej, regő rejte.
Ahány pihe a pusztába! Reme-reme rejte.

Emitt vagyon egy szép legény, – Hej, regő rejte.
János fia, gulyás Pista! Reme-reme rejte.
Amott vagyon egy szép leány, – Hej, regő rejte.
Péter lánya, szőke Marcsa! Reme-reme rejte.

Adjon Isten a legénynek, – Hej, regő rejte.
Bort, pénzt, botot – de jó nagyot!
Adjon Isten a leánynak, Hej, regő rejte.
Vásznat, éket, de gazdagot! Reme-reme rejte.

Adjon Isten kettejüknek, – Hej, regő rejte.
Puha ágyat, szép álmokat! Reme-reme rejte.
Adjon Isten a házukba, – Hej, regő rejte.
Fiút, leányt, áldottakat! Reme-reme rejte.

Adja is meg, engedje meg, – Hej, regő rejte.
A Teremtő igaz Isten! Reme-reme rejte.

DUNÁNTÚLI REGÖSÉNEK

Kelj fel gazda, kelj fel! Áldás száll házadra!
Terült asztalával, teli poharával.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Tekintsél fel gazda, te házad népével.
Közben borral kínálj, minket igaz szívvel.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Nem vagyunk mi rablók, de Urunk szolgálói,
Hideg földről jöttünk, regölést kántálni.
Kinek füle fagyott, kinek keze-lába,
Gyógyítana minket kendtek adományá.
Haj, haj regő rejte! Regő, regő rejte!

Ég sötét sátora ott fent kerekedik.
Halovány égi út azon megjelenik.
Mellette ezüstös pázsit formálódik,
Csillagfényű szarvas abban legelészik.
Haj, haj regő rejte! Regő, regő rejte!

Csillagos szarvasnak ezer ága-boga.
Annak tetejében ezer fényes fáklya.
Megannyi szövétnek gyújtatlan gyújtassék.
Mindannyi szövétnek oltatlan aludjék.
Haj, haj regő rejte! Regő, regő rejte!

Tekintsél fel gazda, te házad népével.
Közben borral kínálj, minket igaz szívvel.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Föld szülte fa mellett folyó keletkezik,
Dúsfüvű mezők azt, rejtve körülveszik.
Amott kerekedik egy gazdag halas láp,
Az is ott elrejté, vad rengeteg sás-nád.
Haj, haj regö rejte! Regö, regö rejte!

Emitt egy ékes út, közte nyiladozik.
Arról egy szűk csapás, ösvényke ágazik.
Körülveszi azt is egy zöldülő nádas,
Azon nevelkedik Csodafiú szarvas.
Haj, haj regö rejte! Regö, regö rejte!

Tekints körbe gazda, te házad népével.
Kínálj meg kenyérrel, minket tiszta szívvel.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen

Ha kimennél oda, Szent István királyom,
Halakért, madárért, vadászni lóháton.
Nem lelnél ott halat, madarat se vadat
Találnál így szóló Csodafiú szarvast.
Haj, haj regö rejte! Regö, regö rejte!

„Ne siess jó uram, Szent István királyom,
Nem vagyok ellened, ne kívánd halálom.
Élő lélek vagyok, vadként megjelentem.
Teremtő Istentől követként küldtettem.”
Haj, haj regö rejte! Regö, regö rejte!

„Fölkelő arany Nap homlokomon vagyom,
Árdeli ezüst Hold oldalamon vagyom.
Jobbomon kigyúlnak égnek csillagai.
Balomon kihunynak hulló csillagai.”
Haj, haj regö rejte! Regö, regö rejte!

Tekints reánk gazda, te házad népével.
Hozass sültet, gubát, minékünk jó szívvel.
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Adjon az Úristen kegyes gazduramnak
Ökröt, egy hold földön búzát garmadával...
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Adjon az Úristen hű gazdasszonyának
Tyúk alól száz csibét, hízót jó haszonnal...
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Éneklünk szép legényt, melléje ékes leányt.
Ennek furkósbotot, annak pihe dunyhát...
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

Hogy csöndörödjének, hogy pöndörödjének.
Hogy újesztendőben, egymásé legyenek...
Azt is megadhatja az nagy jó Úristen!

DÉLVIDÉKI REGÖLÉS

Kelj fel gazda, kaput nyitni, hozzád jöttünk köszönteni!
Régi regöt elregélni, asztalodnál megpihenni.

„Édesapám, én jó Uram – sej, regélök, regélök,
Álmaimban csodát láttam – sej, regélök, regélök.
Napot láttam én fennkelni – sej, regélök, regélök,
Holdat láttam én lemenni – sej, regélök, regélök.

Kettő között szarvast láttam – sej, regélök, regélök,
Ezüstösen félhomályban – sej, regélök, regélök.
Egyik szarva az Napba volt – sej, regélök, regélök,
Másik szarva az Holdban volt – sej, regélök, regélök.

Egyik lába zöld erdőben – sej, regélök, regélök,
Másik lába tengervízben – sej, regélök, regélök.
Jobb oldalán tűz villózik – sej, regélök, regélök,
Bal oldalán köd sötétlik – sej, regélök, regélök.

Szeme előtt hajnal virrad – sej, regélök, regélök,
Mögötte meg éjjel szakad – sej, regélök, regélök.
Körülötte dús legelő – sej, regélök, regélök,
Felette kék égbolt, fénylő” – sej, regélök, regélök.

„Hagyjál’ engem, édes fiam – sej, regélök, regélök,
Felnőttél már, kedves fiam – sej, regélök, regélök.
Szarvas nyomra reá lelhetsz – sej, regélök, regélök,
Forrás mellett szarvast ejthetsz – sej, regélök, regélök.

Ha erdőbe elvetődnél – sej, regélök, regélök,
Napkeltéig ébren lennél – sej, regélök, regélök.
Csudaszarvast lenyilaznád – sej, regélök, regélök,
Legelőjét elfoglalnád” – sej, regélök, regélök.

Duna folyó, ki ne áradj – sej, regélök, regélök,
Zöld réteket el ne árasz – sej, regélök, regélök.
Gyalogösvényt köd ne rejtsen – sej, regélök, regélök,
Mocsár lelket ne veszejtsen – sej, regélök, regélök.

Ottan legel Csudaszarvas – sej, regélök, regélök,
Arany bogu fiúszarvas – sej, regélök, regélök.
Ifjú akkor őt meglátva – sej, regélök, regélök,
Hangos szóval ekképp szóla: – sej, regélök, regélök.

„Nyilaimmal rád kell lőnöm – sej, regélök, regélök,
Agancsodat le kell töröm – sej, regélök, regélök.
Legelődet elfoglalnóm – sej, regélök, regélök,
Dús rétedet felszántatnom” – sej, regélök, regélök.

„Ne öljél meg, ne lőjél le – sej, regélők, regélők,
Agancsomat ne törjed le – sej, regélők, regélők.
Meglásd, legott üdvös leszek – sej, regélők, regélők,
Meghálálva hasznot teszek – sej, regélők, regélők.

Lakodalmadba elmegyek – sej, regélők, regélők,
Agancsomon fáklyát viszek – sej, regélők, regélők.
Udvarodat beragyogom – sej, regélők, regélők,
Vendégeket felvidítom” – sej, regélők, regélők.

Viszek néked ezüstkorsót – sej, regélők, regélők,
Menyasszonynak drága orsót – sej, regélők, regélők.
Házatokra boldogságot – sej, regélők, regélők,
Szomszédsággal barátságot – sej, regélők, regélők.

Disznótoros megkóstoljuk, új borodat megkóstáljuk!
Adományod megköszönjük, családodra áldást kérünk!
Adja az Úristen!

DÉLVIDÉKI REGÖLÉS

Menjünk testvéreim, esti vendégútra,
Legelső gazdához, az első udvarba.
Isten jövetelét másoknak hirdetni,
Vidám Karácsonyhoz szerencsét kívánni.
Hej, rege, rege. Víg karácsony ének.

Ne restelkedjete ősi regelésért,
Ha kapuhoz értek, illő adományért.
Hangoskodni fognak, velünk kicsik, nagyok,
Ha szolgálatunkért eleget nem kaptok.
Hej, rege, rege. Víg karácsony ének.

Felébred az új Nap, éjjeli sötétben.
Ég Istene jött el, szarvasnak képében.
Tűz ereje hevül, nappali fény éled
Világ Mozgatója új életet éleszt.
Hej, rege, rege. Víg karácsony ének.

Eljöttünk, megjöttünk, hogy őt szolgálhassuk,
Megújulásának, ünnepét hirdessük.
Megtisztult testünkre, maskarát öltöttünk.
Ősi módi szerint, adva tiszteletünk.
Hej, rege, rege. Víg karácsony ének.

Szerencsét kívánunk az újesztendőben,
Jó egészséget és élelmet bőségben.
Káposztát meg borsót, áldásos terméssel.
Kővér rozsot, kölest, számtalan kévével.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Vályú tömve legyen, krumplival és babbal,
Jászol csordultiglan, telis-teli zabbal.
Asszonyoknak tyúkokat, sok tojást jó áron.
Gazdának gyors lovat, meztéláb ne járjon.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Pajta négy sarkában disznó, tehén elljen.
Kamrájuk terménnyel, hússal, sajttal teljen.
Nyulaik legyenek, nagyok, mint a birkák.
Birkáik nőjenek, nagyra, mint a bikák.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Szántó és legelő viruljon, zöldeljen.
Aranyló gabonát, dús szénát teremjen.
Fák adjanak bőven almát, szilvát, körtét.
Nap, Hold és csillagok, hozzanak szerencsét.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Füstölt szalonna lóg gazda kamrájában
Bárcsak adná Isten, hogy leessen onnan.
Éppen csak akkora, hogy mi örülhessünk,
Nem több csak annyi, hogy éhünket elverjük.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Nekünk elég lenne néhány ízes falat,
Gazdának meg nem kár, ekkora kis darab.
Ha velünk, jó szívvel megossza ételét
Hálánk erejével megtoldja életét.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Add meg gazda, add meg, ami kijár nekünk,
Hogy kemény hidegben, felmelegedhessünk.
Add át hát gazduram, hogy tovább induljunk.
Hosszú út vár még ránk ideje fordulnunk.
Hej, rege, rege. Adja az Úristen!

Ezért jöttünk ide, köszöntőt mondani,
Régi énekléssel, jókedvet meghozni.
Hogy házuknak népe egészséges legyen,
Hogy házuk tüzéhez, boldogság betérjen.
Áldott szép Karácsonyt! Adjon az Úristen!
Úgy legyen!

SZÉKELYFÖLDI REGÖSÉNEK

Porka havak hulladoznak – de hó reme róva,
Nyulak, rókák futkároznak – de hó reme róva.
Kutakodunk a faluba – de hó reme róva,
Székely uram udvarára – de hó reme róva.

Ottan látunk rakott házat – de hó reme róva,
Abban látunk vetett ágyat – de hó reme róva.
Kívül fekszik jámbor gazda – de hó reme róva,
Belül fekszik hű asszonya – de hó reme róva.

Köztük fekszik éber gyermek – de hó reme róva,
Atyját, anyját keltegetve – de hó reme róva.

„Kelj fel, atyám! Kelj fel, anyám!
Kaput, ajtót nyitni!
Mert eljönnek a régiek, regölést mondani.”

Kapu előtt mind megállunk – de hó reme róva,
Bebocsátásunkra várunk – de hó reme róva.

„Beeresztesz, jámbor gazda?
Ha nem, akkor bánod.
Kikötözzük az ajtódat, oszt’ nem lesz hol járnod.”

Régi törvény! Nagy rött ökör – de hó reme róva,
Annak fele regösöké – de hó reme róva.
Hátán hosszan sült pecsenye – de hó reme róva,
Annak fele regösöké – de hó reme róva.

Szarva teli főtt pereccel – de hó reme róva,
Annak fele regösöké – de hó reme róva.
Farka bojtján egy korsó bor – de hó reme róva
Annak fele regösöké – de hó reme róva

Ha nincs ökör, disznó is jó – de hó reme róva,
Annak fele regösöké – de hó reme róva.
Hátán hosszan hat sing kolbász – de hó reme róva.
Annak fele regösöké – de hó reme róva.

Füle teli aprópénzzel – de hó reme róva,
Haszna legyen a gazdáé – de hó reme róva.
Köldökénél köből komló – de hó reme róva,
Terhe legyen asszonyáé – de hó reme róva.

Fara teli mogyoróval – de hó reme róva,
Gazda adja gyerekiknek – de hó reme róva.
Csontja teli jó erővel – de hó reme róva,
Kínálja azt vendégeknek – de hó reme róva.

DÉL-ERDÉLYI REMÉLÉS

Adjon Isten, áldást rátok – tejjel, mézzel, sóval!
Békességet, gazdagságot – minden széppel-jóval!
Regét szólunk tanulságul – ősi reme szóban,
Gyermekeknek okulásul – régi regüs módban.

Bemutatjuk, mondjuk, nyomjuk, – elkántáljuk szóval.
Elregöjlük maskarában – gonoszúzó zajjal.
Vagy távozzunk most íziben – élelemmel, borral.
Mert különben kiéneklünk – falunak csúfsággal.

Egyszer élt egy öreg atya – de hó reme róva,
Vala néki sok-sok fia – de hó reme róva.
Idősebbek szántogattak – de hó reme róva,
Fiatalok vadászgattak – de hó reme róva.

Fiatalját megkímélte – de hó reme róva,
Nem tanítva mesterégre – de hó reme róva.
Azok csak az erdőt járták – de hó reme róva,
Vadkant, szarvast ott hajtották – de hó reme róva.

Ménest, gulyát nem tereltek – de hó reme róva,
Földbe magot nem vetetek – de hó reme róva.
Szántón kalászt nem arattak – de hó reme róva,
Vadont járva vadászgattak – de hó reme róva.

Ifjak egyszer útra keltek – de hó reme róva,
Vadat löni messzi mentek – de hó reme róva.
Otthonukból hegyes tájra – de hó reme róva,
Hazájuktól új világba – de hó reme róva.

Szarvas nyomot hűn követve – de hó reme róva,
Csodaszarvas nyomát lelve – de hó reme róva.
Ingoványban eltévedtek – de hó reme róva,
Csodaszarvas nyájra leltek – de hó reme róva.

De miközben barangoltak – de hó reme róva,
Hegyen-sziklán áttal' vágtek – de hó reme róva.
Csudamódon megváltoztak – de hó reme róva,
Hegyi szarvasokká váltak – de hó reme róva.

Ezért aztán szarvasokkal – de hó reme róva,
Megbékéltek, bizalommal – de hó reme róva.
Csodaszarvas nyájjal éltek – de hó reme róva,
Új hazára, népre leltek – de hó reme róva.

Egyszer élt egy öreg atya – de hó reme róva,
Vala néki sok-sok fia – de hó reme róva.
Idősebbjét otthon hagyva – de hó reme róva,
Fiatalját felkutatta – de hó reme róva.

Öreg atya vadont járva – de hó reme róva,
Mocsarakon által vágva – de hó reme róva,
Szarvas nyomot hűn követve – de hó reme róva,
Csodanyájnak nyomát lelve – de hó reme róva.

Öreg atya lesben állva – de hó reme róva,
Hús forrásnál íját vonja – de hó reme róva.
De ekkor az egyik szarvas – de hó reme róva,
Emberhangon így szólala – de hó reme róva.

„Öreg atyánk, Édesapánk – de hó reme róva,
Ne bánts minket, ne célozz ránk – de hó reme róva.
Engedd nekünk itten' élni – de hó reme róva,
Új népünkkel békét lelni – de hó reme róva.”

„Öreg atya, Édesapánk – de hó reme róva,
Ne támadj ránk, ne lőjél ránk – de hó reme róva.
Ha ránk támadsz, védekezünk – de hó reme róva,
Új hazánkat védelmezzük – de hó reme róva.”

Öreg atya, ismert szóra – de hó reme róva,
Megörülve ekként szóra, – de hó reme róva.
„Szeretteim, gyertek haza – de hó reme róva,
Régi honba, nyugalomra – de hó reme róva.”

„Jó anyátok otthon vár ránk – de hó reme róva,
Fáklyát gyújtva, régi háznál – de hó reme róva.
Asztalt bőven megteríti – de hó reme róva,
Kupát borral megtelíti – de hó reme róva.”

Így szól erre legnagyobbik – de hó reme róva,
Szarvasfiú, idősebbik – de hó reme róva.
„Itt maradunk, nem mehetünk, – de hó reme róva,
Mi már szarvasokká lettünk – de hó reme róva.”

„Szövött inget nem viselünk – de hó reme róva,
Szarvval házba nem léphetünk – de hó reme róva.
Asztal köré nem ülhetünk – de hó reme róva,
Régi módon nem élhetünk – de hó reme róva.”

„Erdőt járva, más az utunk – de hó reme róva,
Szarvas néppel elvonulunk – de hó reme róva.
Tiszta forrás, erre vágyunk – de hó reme róva,
Új népünkkel ösvényt vágunk – de hó reme róva.”

Egyszer élt egy öreg atya – de hó reme róva,
Visszatért az óhazába – de hó reme róva.
Háziakról gondoskodván – de hó reme róva.
Elmenőket elbocsájtván – de hó reme róva.

Köszönjük hát jámbor gazda, hogy vendégül láttál!
Friss kenyérrel, szalonnával, minket megtraktáltál.
Ízes borral, pálinkával, minket megkínáltál.
Százszorosán kapjad vissza, amit nekünk adtál.

Adjon Isten minden jót! Diófából koporsót!
Poharunknak feneket, Hogy ihassunk eleget!
Asztalunkra kenyeret! Kemencében meleget!
Vetett ágyba szeretőt! Békességes esztendőt!
Adja az Úristen! Egy az igaz Isten!

Egekbe tekintek, felvilágot látok.
Magasságos helyen, csillagfényt találok.
Csillagok közt kertet, életfa árnyában.
Égi csodás várat, Teremtőnk honában.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Télen Csodaszarvas tündérek járásán,
Nimród fiak hajtják, égi hadak útján.
Hunor 's Magor úzi, nyomában haladva,
Soha el nem érve, soha sem lankadva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Nyáron Turul vezet Csaba útját járva.
Attila nyomában, nyugalomra várva.
Álmos népe-lelke, tükröződik rajta.
Ősi népünk múltját örökségül hagyva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Magyar csillag útját Székely csillag járja.
Keletről nyugatra, mint Nap-Hold járása.
Vacsora csillaga 's Hajnal hírmondója,
Nekünk jelölt mezők határát mutatja.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Ég szülte vizünket, víz szülte földünket.
Föld szülte ékes fát, fa szülte ágasát.
Ág szülte levelét, megszülte bimbaját.
Népeink írmagját, népünk fiát-lányát.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Fiú adott erőt, célt, földet jelölőt,
Ellent legyőzőket, népünknek vezetőt.
Leány adott hitet, életet teremtőt,
Családot gondozót, gyermeket, szeretőt.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Földünkre tekintve, világunkat látom,
Vizet, földet, hegyet, életadó tájon.
Föld négy sarkát őrzi, négy mennyei őrség,
Tartja és forgatja, négy égi erősség.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Föld szülte Életfát bő forrás élteti,
Dúsfüvű mezejét, virágja szépíti.
Szem elől elrejté tüskés bozót 's nádas,
Ottan nevelkedik földi Csodaszarvas.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Forrásnak végiben halban bő tavacska,
Partját ékesíti sok gyümölcsös fácska.
Idegentől rejté ingoványos nádas,
Ottan rejtőzködik földi Csodaszarvas.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Bozótos-nádason egy járat rejtezik.
Mocsaras berken át egy ösvény létezik.
Csak tiszta lélekkel fogadja az utast,
Csak igaz láthatja földi Csodaszarvast.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Balra Napunk felkél. Szemünk előtt délszak.
Jobbra Napunk nyugszik. Hátunk mögött észak
Felettünk az égbolt, szent-kék fényben úszva.
Alattunk sárga föld, mélységet takarva.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Hold sötét egével, kelet tudatja.
Sarokcsillag fénye, északot mutatja.
Nap útját bejárva nyugat irányt adja.
Nap Hold delelése, dél felét uralja.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Kelet feketéje vad tájakat tudat.
Északnak zöldese erdőségre mutat.
Dél vörös jelével enyhe földre utal.
Nyugat fehérsége havas hegyre mutat.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Mélységbe tekintve, alvilágot látok.
Föld szülte ékes fa gyökerénél átok.
Bánat, viszály, rémség, telve gonoszsággal,
Melyek legyőzhetők hittal, bátorsággal.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

Tűzlángba révedek, jövőnket meglátom.
Széthúzást, villongást őszintén feltárom.
Erő, hűség, remény, tudás fényét látom.
Hitet, megegyezést, összefogást várom.
Rótt örök régi törvény! Haj, haj regő rejte!

IGÉZŐ

FARSANG

VÍZKERESZT és HAMVAZÓSZERDA közötti ünnepi időszak.

Eredetileg Dorottya-nap végéig. Ellenreformáció hatására hamvazószerdáig.

FARSANGKEZDŐ Vízkereszt napja (január 6)

Hagyomány: Kárpát-medencei sajátosság. Más kultúrkörben a farsang később kezdődik, és rövidebb.
Népszokás: XVII. századig tiltott, majd megtűrt népszokás. XVIII. századtól egyház által szabályozva. Dologtiltó, vígalmi nap.

Időjelző: Vízkeresztkor csillagos ég, tél hideg és hosszú lesz még.
Farsang napját elindítja, ünnep nyomát takarítja.

Farsangszó: Hej, Konc vajda, sódar ura! Farsangolás tukmálója!
Vízkeresztől királykodik, Húshagyóig uralkodik.
Cibere bánt kiszorítja, tisztességet megcsúfolja.
Maskarázást elrendeli, pajzánkodást megengedi.

Aki éhes, húst zabálhat, sódart, kolbászt elcsámcsoghat.
Ehet hájast, túrós rétest; tikmonyt, vajat, húsos bélest.
Aki szomjas, igya borát, gyümölcsökből főtt pálinkát!
Vagy jó méhsert, ízesítve; mint az urak, úgy vedelve.

Köszöntő: Itt a farsang beköszöntött, vígan várjuk a Vízöntőt.
Készüljél hát hamarjában dalra, táncra, maskarában!
Farsang hossza már kimérve, hamvazóra annak vége.
Mulassunk hát húshagyóig, míg farsangot el nem űzik.

MENNYEGZŐS VASÁRNAP Vízkereszt utáni első vasárnap

Hagyomány: Általában január 7-13. között. Némely helyen vő-vasárnap is.
Népszokás: Lakodalmak, farsangi bálok. Muzsikások fél-ünnepe. Dologtiltó, vígalmi nap.

Koledáló: Hó, hó farsang itt az idő, elmúlt már az újesztendő.
Ez évben is vigadjatok, daloljatok, táncoljatok!
Maskarában beköszöntem, házukat is megtiszteltem.
Ha sajnálja szalonnáját, farkas vigye el disznáját.

Hárító: Adjál sót a jószágnak, kancsó bort a komának!
Fokhagymát az ajtóra, égő gyertyát asztalra!

LEÁNYVASÁRNAP Farsangvasárnap előtti vasárnap.

Hagyomány: Húsvét előtti nyolcadik vasárnap. Középkorban Dorottya előtti második vasárnap.
Népszokás: Leánynéző. Felavatott legények házjárása, koledálása. Párkereső. Dologtiltó, vígalmi nap.

Leányjáró: Ta-na-na, Tuk Lorinc! Da-na-na, Zsír Lőrinc!
Mind kiszökött a kakas, feldöntötte a vajat.

Mivel sütjük a rétest? Kuti vízzel, hús vízzel!
És, hogy sütjük a bélest? Patak vízzel, friss vízzel!
Ágyó, ágyó, Húshagyó! Ha nem adtak semmit...
Pocok egye kalászikat, görény vigye tyúkjaikat.

TORKOS CSÜTÖRTÖK Húshagyó kedd előtti csütörtök,

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap előtti csütörtök. Középkorban Dorottya-nap előtti csütörtök.
Népszokás: Farsang farkának kezdete. Fánksütés. Kínálás, forralt borral.
Legények és lányok közös vígassága. Közösségi nap.

Mondás: Inkább a has kidurranjon, minthogy friss fánk megmaradjon.

SOVÁNY PÉNTEK Rokonszombat előtti kisböjtös péntek.

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap előtti péntek. Középkorban Dorottya-nap előtti péntek.
Népszokás: Anyós vendéglátása, kibeszéltetése. Rontáshozó péntek.
Zárt, gonoszüző, asszonyi dologtiltó nap.

Regula: Sovány péntek, farsang böjtje, vigasságnak csendesebbje.
Anyósodat hívd házadba, péntek este, böjti tálra.
Had mondja ki, mi is bántja, ne háborogj, ha utálna...
Jobb, ha mérgét már kiadja, nem holnapra tartogatja!

ROKONSZOMBAT Farsangvasárnap előtti nap

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap előtti szombat. Középkorban Dorottya-nap előtti szombat.
Népszokás: Rokonság közös ünneplése. Kézfogók, lakodalmak megbeszélése.
Ünnepi készülődés napja.

Regula: Rokonszombat, farsang töve, nagy vígasság készülője.
Retyerutyák összegyűlnek, kóstolókból vendégülnek.
Közös dolgot kibeszélnek, kalákákban megegyeznek.
Bábot, maszkot összeütnek, Vasárnapra így készülnek.

FARSANGVASÁRNAP Farsangi időszak utolsó vasárnapja

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap. Középkorban Dorottya-nap előtti vasárnaphoz kötődött.
Népszokás: Maskarázás. Sokácoknál busójárás. Téltemető mulatságok, zajkeltés, tánc. Bál.
Közösségi, vígalmi nap.

Koledáló: Már leölték itt az ártányt, de nem adták nekünk máját!
Ha nem kapunk szalonnából, farkas vigyen disznajából.
Ha nem adnak néhány tojást, görény hordja baromfiját.

Maskarázó: Hipp-hopp, farsang! Kedves idő! Elmúlt már az óesztendő!
Ez újban is vigadjanak. Kövér ártányt is vágjanak.
Míg, farsangot kihatjátok, addig én is maskarázok.

Legényjáró: Zsír-háj gyűljön, hozzon meleget!
Aztán melyet? Nyári meleget!

Haj, székecske, székecske, szőlő dombocskája.
Zabkalásza szemesedjék, búzatöve bokrosodjék.
Ahány ürge-, pocoklyuk, annyi verem búzájuk,
Annyi legyen, úgy legyen...
Király lova megdögölgjön, a kenteké gömbölyödjön.
Ekképp legyen, úgy legyen...

HÚSHAGYÓ HÉTFŐ Asszonyfarsang

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap utáni hétfő. Középkorban, Dorottya előtti nap.
Népszokás: Húshagyó kedd előtti nap. Nagyvásár. Asszonyok mulatsága, férfiak megalázása.
Asszonyi dologtiltó, otthoni zárt nap.

Riogató: Asszonynépnek vígassága, férfinépnek sötét napja.
Házasember, messze fusson; legény, fiú házba bújjon.
Leány őket elkerülje, pulya 's anyja ne tekintse.

Asszonynépnek mulatsága, férfinépnek nagy bánata.
Gaz némberek beöltöznek, becstelenül viselkednek.
Pince kulcsát elorozzák; bort, pálinkát, megdézsmálják.

Asszonynépnek házjárása, férfinépnek szorulása.
Mert, 'kit nappal kívül lelnek, áldozatnak kiszemelnek.
Megkergetik és lefogják; borotválják, liszttel szórják.

Asszonynépnek esti bálja, férfinépnek rút csapdája.
Mert, 'kit arra vezet sorsa, fesletteknek lesz ott fogja.
'Hol, ruháját leszaggatják; megnyomatják, majd kidobják.

Minden év négy tombolása, asszonynépek vígassága.
Nagyfarsangban, majd György napján, Kisfarsangban, 's Luca-napján.
Férfinép ezt tartsa észben, hogy maradjon tisztességben!

Csujogató: Komámuram gatyája, mintha engem kívánna...
De biz, az'at nem adom, inkább vőmet tanítom!

Nem engedem! Hacsak úgy! Kend a kakas, én a tyúk!
Búboljon meg setétben! Hogy ne tudja, senki sem!

HÚSHAGYÓKEDD Farsang vége

Hagyomány: Húsvét előtti hetedik vasárnap utáni kedd. Középkorban Dorottya-nap.
Népszokás: Farsang utolsó napja. Gazdagok, céhek bálja. Erdélyben (néhol) hamvazószerdán.
Éjfél előtt szétoszlás, bezárkózás. Dologtiltó víg nap.

Csúfolódó: Dorottya húshagyó! Leányokat itt hagyó!
Akit nem lelt párjával, tuskót húzzon magával!
'Ki párját nem lelte, Mihálytól keresse!
Legény öltön maskarát, úgy kutassa a párját!

- Kikiabáló:* Húshagyó, húshagyó! Itt maradt az eladó!
Akinek van nagy lánya, hajtsa a szűzgulyába!
Húshagyó, húshagyó! Itt a vénlány, eladó!
Húzzál tőkét, szakadj meg! Mért nem házasodtál meg?

Húshagyó, húshagyó! Öreglegény, eladó!
Árpamálé, zabkenyér! Mért nem lettél vőlegény?
Húshagyó, húshagyó! Özvegységet meghagyó!
Ború után kiderül! Mért maradtál egyedül?
- Kislánydal:* Farsang elmúlt, itt hagyott! Nagylányoknak bút hozott!
Én ugyan nem bánkódok, mert nagylány még nem vagyok.
Várok még egy farsangot, egy szép legényt megfogok.
De ha ilyet nem lelek, gazdag özvegyhez megyek.
- Fiúcsúfoló:* Farsang végén táncoljatok! Búcsúképpen vigadjatok!
Legény lánnyal ne pörögjön, hogy a kender nagyra nőjön!
Legényt most kell felavatni, asszonnyéppel okítani!
Maskarában vonuljanak, lányos háznál zajongjanak!

NAGYBÖJT IDEJE

HAMVAZÓSZERDA Húshagyó kedd után.

- Hagyomány:* Húsvét előtti hetedik vasárnap utáni szerda. Középkorban Dorottyát követő nap.
Népszokás: Farsangi időszak vége. Első böjti és bűnbánati nap. Húsvétig vígalmi és lakodalmi tilalom.
Zárt, takarító-rendrakó nap.
- Böjtkezdő:* Cibere bán, kishi ura! Böjti idő szurkálója!
Húshagyótól uralkodik, Kiszehajtás idejéig.
Konc vajdáját kiszorítja, húsos étket mind megtiltja.
Túrót, tikmonyt nem enged, dorbézolást berekeszti.

Aki éhes, egyen levest, növényből kislevest.
Bab és borsó, húst pótolja; zsírt és vaját, olaj adja.
Aki szomjas, igyon vizet, növényből kifőtt levet,
Vagy feles bort megvizezve, mint a papok, úgy vedelve.
- Intelem:* Aki vétkes, ezt tegye! Szórjon hamut fejére!
Álljon színre, vallja bűnét! Láss be a téveltségét!
Aki sértett – engeszteljen! Aki kárt tett – jóvátegye!
- Regula:* Készüljél böjtidőre! Húst, zsírt és bort – tegyed félre!
Házad, kerted takarítsd, ruhát, ágyat kitisztítsd!
Farsang piszkát összegyűjtsd, hulladékát elégessd!
Edényt zsírtól jól kifőzzed, majd szennyedet lefürödjed!

Napjában csak egyszer étkezz! Napnyugtával, hogy ne vétkezz!
Italozást meg ne engedd! Duhajkodást így kerüljed!

BÖJT ELŐ VASÁRNAP	Vajhagyó vasárnap	Csonkavasárnap
-------------------	-------------------	----------------

Hagyomány: Húsvét előtti 6. vasárnap. Hamvazószerdát követő vasárnap. Középkorban Dorottya utáni vasárnap.

Népszokás: Legényavatás, tűzkarikázás (mint Húsvét, Szent-Iván, Kisfarsang és Karácsony előtt). Ünnepi készülődő, otthoni zárt nap.

Beavatás: Aki legény akar lenni, dolgosnak kell annak lenni.
Terelésben, lovaglásban, szántásban és aratásban.

Aki legény akar lenni, embernek kell annak lenni.
Okosságban, becsületben, bátorságban és erőben.

Aki legény akar lenni, elmésnek kell annak tenni.
Maskarában, csínytevésben, sérelmeknek tűrésében.

Aki legény akar lenni, áldomást is kell fizetni,
Legénybíró, hogy fogadja, legénybanda befogadja.

Akit, imígy beavattak, annak legény címet adtak.
Viseletre, kocsmázásra, mentésre és mulatságra.

Akit, mihelyt befogadtak, azon módon okítottak.
Bor erejét 'hogy élvezze, szépasszonyt is megismerje.

'Kit legénynek jóváhagytak, háztűznéző jogot kaptak.
Farsangolni, locsolkodni, pajzánkodni, udvarolni.

'Kit legénynek felemeltek, épkézlábnak tekintettek.
Alkalmasnak katonának, hites férjnek, jó apának.

Sajbózás: Sajbó, sajba, tűzkarika, lánggal égő fakarika!
Legény dobja, felajánlja, 'mit nyársán süt, felkínálja.
Leány látván, elfogadja, kalácsával meghálálja.

BÖJT MÁSOD VASÁRNAP	Guzsalyvasárnap
---------------------	-----------------

Hagyomány: Húsvét előtti 5. vasárnap. Középkorban Dorottya utáni 2. vasárnap.

Népszokás: Hamvazószerdát követő 2. vasárnap. Asszonyok vendégeskedése.
Női pletyka és dolgnap.

Regula: Szövecs-fonást siettessed,
Kelmés munkát félretegyed.
Asszony – vessen, palántázzon,
Ha jó esik – dugványozzon.

BÖJT HARMAD VASÁRNAP	Neveletlen vasárnap	Böjtszerda
----------------------	---------------------	------------

Hagyomány: Húsvét előtti 4. vasárnap. Középkorban Dorottya utáni 3. vasárnap.

Népszokás: Hamvazószerdát követő 3. vasárnap. Böjtidőszak közepe. Legények bátorság- és erőpróbája. Mészárosok dolognapja. Húz beszerző dolognap.

Bikafuttatás: Böjtközépnek ős szokása, készülődés húsfogásra.
Némely bikát kiválasztják, virágozzák, aranyozzák.
Kibocsátják, megugrasztják, megkergetik, jól meghajtják.
És, ha legény nem foghatta, gulyahelyét megváltotta.
Ha megfogták, ünnepelek, jóval tartják, kényeztetik.
Lészen húsvét húsadója, áldozatnak híradója.

BÖJTKÖZÉP VASÁRNAP	Guzsalyütő	Rózsavasárnap	Csíkvasárnap
--------------------	------------	---------------	--------------

Hagyomány: Húsvét előtti 3. vasárnap. Középkorban Dorottya utáni 4. vasárnap.
Népszokás: Hamvazószerdát követő 4. vasárnap. Fonás és szövés időszakának vége. Száraztészta-készítő dolognap.

Regula: Szövés-fonást bevégezni, varrást-hímzést befejezni!
Asszony – hosszú tésztát nyújtson; csíkot, laskát daraboljon.

FEKETE VASÁRNAP	Süketvasárnap	Téltemető
-----------------	---------------	-----------

Hagyomány: Húsvét előtti 2. vasárnap. Középkorban Dorottya utáni 5. vasárnap.
Népszokás: Hamvazószerdát követő 5. vasárnap. Felföldön a Kiszehajtás napja. Rontásűző, családi nap.

Emlékező: Házi oltárt letakarjad, ősök képét elfordítsad!
Öltözzél be feketébe, gyűjtsál mécses emlékükre!

VIRÁGVASÁRNAP	Vajhagyó vasárnap	Kiszehajtó
---------------	-------------------	------------

Hagyomány: Húsvét előtti vasárnap. Középkorban Dorottya utáni 6. vasárnap.
Népszokás: Több helyen nagyvásár ideje. Kiszehajtás, villőzés, télbaba égetés vagy úsztatás. Közösségi nap, vendégjáró, áldomásívó nap.

Kiszehajtó: Kiszé-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Kiszé vicét kivisszük, átkos telet elűzzük.
Szárax bogát kihordjuk, rongyaival eldobjuk!

Kiszé-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Testét széjjelszakítjuk, Vízbe-tűzbe hajítjuk.
Bolha, tetű, lehulljon! Dög, kolera távozzon!

Kiszé-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Határt jég már ne verje! Házat fertő ne érje!
Jöjj be sódar gömböce, lánykákra hullj szerencse!

Kiszé-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Kiszé úszik, víz viszi, tél hidegét elviszi.
Ha szalmája szétfoszlik, hideg köd is eloszlik.

Kisze-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Ha ég kisze 's füst felszáll, meleg már a napsugár.
Mire nyoma eloszlik, hideg köd is szétfoszlik.

Kisze-vice villó, gyűljön rád a himlő!
Tél már elment, tavasz jön, meleg idő beköszön.
Várnak ránk a vetések, menjünk haza, emberek.

Villőző: Villó, villó! Ez ki háza? Bíz'a jámbor ember háza.
Egy vetett ágy van már benne, ringó bölcső van mellette.
Villó, villó! Kinek háza? Bíz'a lányos ember háza.
Villó – legényt hozz a leánynak; tyúkmonyt, sódart gazdájának.

Villó, villó, itt ki lakik? Híres asszony, ilyen lakik.
Fehér ruhát kértünk tőle. Adott is ő a kiszére.
Villó, villó, itt ki lakik? Híres asszony, olyan lakik.
Csak egy kendőt kértünk tőle. De nem adott a kiszére.

Villó, villó, selyemsátor! Falu végén zöldág bokor!
Villó, várj meg ott engemet, had vegyem fel gyolcsingemet.
Villó, villó zöldnek ága! Nyitva van már a kapuja.
Mező – piros a rózsától; parlag – rózsás a szirmától.

NAGYCSÜTÖRTÖK

Zöldcsütörtök

Hagyomány: Húsvét előtti csütörtök. estéje. Kora középkorban 3 nappal Gyümölcsoltó Boldogasszony napja előtt.
Népszokás: Kenyérsütés. Étek készítése növényekből. Állatok mosdatása. Este zajkeltés, gonoszűzés. Tisztító, zárt dolognap.

Ajánló: Böjti töltött káposzta,
Zöldcsütörtök falatja.
Benne kása és gomba,
Étek ízét jól adja.

NAGYPÉNTEK

Féregűző péntek

Hagyomány: Húsvét előtti péntek. Kora középkorban 2 nappal Gyümölcsoltó Boldogasszony napja előtt.
Népszokás: Szigorú böjt. Takarítás, meszelés, nagymosás, tisztálkodás. Határjáró-, tisztító- és gonoszűző nap.

Féregűző: Tüzet viszek, nem látod! Eloltanák, ha látod!
Lángom, rontást eloszlass, veszedelmet távoztass!
Kígyót, békát a háztól, egereket kamrából,
Férgeket az akolból, rontást, bajt az udvarból!

Szöleinkről a ragyát, mezeinkről a sáskát,
Legelőről áradást, erdeinkről rothadást!
Vizeinkből a fertőt, határunkból jégesőt,
Falunktól a tüzeket, környékről az idegent!

NAGYSZOMBAT

Tűzgyújtó szombat

Hagyomány: Húsvét előtti szombat. Kora középkorban 1 nappal Gyümölcsoltó Boldogasszony napja előtt.
Népszokás: Új tűz gyújtása. Ház környékének felseprése. Friss vízben mosdás. Határjáró-, tisztító- és gonoszűző nap.

Igéző: Kígyó, béka üzessék, házból, kertből távozzék!

HÚSVÉTI IDŐ

HÚSVÉTVASÁRNAP

Tavaszasárnap

Hagyomány: Márc. 21. utáni holdtöltét követő vasárnap. Régen Gyümölcsoltó Boldogasszony napján.
Népszokás: Közös étkezés: sonka, torma, kemény tojás, kaláccsal és borral. Gazdák határjárása, áldomásívás. Legények kántálása, falujárása. Dologtiltó nap.

Kapujáró: Süss fel nap, fényes nap, nyissad szét subádat!
Szérún aranybúza, hidegtől elfagyhat.
Bújj-bújj zöld, vesszőcske, zsenge aranybúza!
Aranykapu nyílik, csak bújjál át rajta!

Gyere át, gyere át, te szép aranybúza!
Átmennék jó szívvel, hogyha nyitva volna.
Nyitva vagyon, nyitva, csak bújjál át rajta!
Bújjál át fedetlen, süveged kint hagyva!

Arany Nap, fényes Nap – kapudon bocsásd be!
Ezüst Hold, teli Hold, – házadba fogadd be!
Zsenge aranybúza jobban keményedjék,
Tavaszi új tojás, szebben pirosodjék!

HÚSVÉTHÉTFŐ

Öntöző hétfő

Leányöntöző

Vízbevető

Hagyomány: Húsvét vasárnapját követő hétfő. Ősidőkben márc. 26-án, Gyümölcsöző napján.
Népszokás: Hajnalág állítása lányos házhoz. Legényjárás, locsolkodás. Eladósorú lányok megöntözése. Cserébe hímes tojás adása, vagy hajnalágra aggatása. Bálozó és termékenységvarázsló nap.

Öntöző: Falunkat bejártuk, jel után kajtattunk.
E háznál tárt kaput, zöldágot megláttunk.
Mondják, kegyelmednek leány-virágszála
Bimbaja kipattant, de már hervadozna.

Azért hát bejövénk, hogy ezt kiderítsük,
Erre kegyelmedtől szabadságot kérünk.
E szép virágszálat próba alá fogjuk.
Aztán hogyan tovább, majd még kigondoljuk.

Eme szép virágszál, tudjon nyíllal lőni.
Vagy piros tikmonnyal, úgy, ezt kiváltani.
Ha tudja, tegye meg, s' nem kell öntözése,
Talál majd locsolót, maga örömére.

De ha e virágszál, próbát nem viselné.
Választhat közülünk, ki őt megöntözné.
Kúthoz e leánykát, többiek kivinnék.
Addig fogva tartva, amíg megöntöznék.

HÚSVÉTKEDD Legényöntöző

Hagyomány: Húsvét vasárnapját követő kedd. Ősidőkben márc. 27-én, Fűnövesztő napján.
Népszokás: Leánybandázás. Legények megöntözése. Dologtiltó nap.

Intelem: Legény – ne lépj az utcára! Kerten át fuss a határba!
Mert, leányok – ha megfognak, hideg vízzel lelocsolnak.

KOMÁLÓ Mátkáló Kis Húsvét Fehérvasárnap

Hagyomány: Húsvét utáni vasárnap. Néhol Húsvétkor, Pünkösdkor.
Népszokás: Erős barátságok kötése, „testvérré” fogadások. Kóstolók küldése egymásnak.
Dologtiltó nap.

Fogadalom: Koma, koma, komálunk, esztendeig komálunk!
Életben komák leszünk, Hó'ttan testvére leszünk.
Becsben tartom, ha jó lesz, eltaszítom, ha rossz lesz.
Tojást, vissza, ha veszi, komaságot elveszti.
Hűtlen fejre baj hulljon! Vessző, virág száradjon!
Barátsága szakadjék! Szerelmében csalassék!

Tálhordozó: Komatálat elhoztam, szépen felkoszorúztam.
Koma küldte komának, koma váltsa magának!
Ha kiváltja, komáznak; mindég komák maradnak.
Ha nem váltja magának, küldje vissza komának!

FEHÉRHÉTFŐ Komázó hétfő

Hagyomány: Húsvét vasárnap utáni 8. nap.
Népszokás: Előző évi „testvéri” fogadalmak megerősítése. Rokonok sírjának felkeresése.
Üres nap.

Fogadalom: Mátka, mátká, mátkázzunk, még egy évre komázzunk.
Ha megéljük, ha halunk, testvérségben maradunk.

ZÖLDJÁRÁS Játszóvasárnap

Hagyomány: Húsvét és Pünkösdk közötti vasárnapokon. Középkorig
Népszokás: Gyermekek hidas- és bújós játéka. Legények és lányok kivonulása, udvarlása, incselkedése.
Közösségi vígjátéki, nem vendéglátó nap.

Fésülködő: Fehér liliomszál, ugorj a Dunába!
Támaszd meg magadat, zöld leveles ággal!
Szemektől rejtve meg is fürödözzél!
Rézhímzett kendővel, meg is törülközzél!
Ezüsttükörben, meg is nézelődjék!
Aranyos fésűvel, meg is fésülködjél!
Vedd ki violádat, forgasd ki rózsádat.
Jobbról is, balról is... a leveles ágat.

Bujkáló: Nyisd ki virág a kapudat! Hadd kerüljem a váradat!
Egyet lépek, kettőt hágok; harmadikra betalálok.

Bújj, bújj zöldág! Bújjál rajta! Aranykapu tárva-nyitva.
Ha bejöttél légy csendesen, hogy a szomszéd meg ne lessen.

PÜNKÖSD	Ötvened-nap	Tavasztúó ünnepe
<i>Hagyomány:</i> <i>Népszokás:</i>	Húsvét utáni 7. vasárnap (49. nap). Ősidőkben Gyümölcsoltó utáni 49. nap, vagyis Szervác-napja. Búcsújárás. Közös májfa-állítás, versengés. Király- és királynő választása, körbehordozása. Vígalmi ünnepnap.	
<i>Köszöntő:</i>	Elhozta Teremtőnk piros pünkösöd napját. Mi is körbe hordjuk Pünkösöd királynéját. Ifjú leányoknak rózsakoszorúját, Ifjú legényeknek szegfűbokrétáját. Öreg embereknek csutorányi borát, Öreg asszonyoknak, kemence kalácsát. Adjon Isten esőt! Szándékot felkeltőt! Hogy táncra keljenek, egymásra leljenek.	
<i>Választó:</i>	Ötöd-hónap próbálója, legénykirály választója. Nyájterelés és kaszálás, bikahajsa és vágózás. Aki győzött, koronázzák, királyukként körbehordják. Esztenedig ingyen ihat, legények közt bíraskodhat.	
<i>Körbejáró:</i>	Mi van ma? Má' ma van, piros pünkösöd napja. Holnap lesz, holnap lesz a második napja. Jönnek hajadonok szép gombos ruhában Óvatlan lépkedtek rózsák ágyásában. Bokrétás új Király, fogd lovad zabláját, Hogy el ne tapossa pünkösödnek rózsát. Királyt is kínáljad bélessel, tojással, Had igyunk áldomást pálinkával, borral.	
<i>Hordozó:</i>	A pünkösdi rózsza, kihajlott az útra. Szedjed fel szép leány, kössed bokrétába. Lányok kinn tornácon, gyöngyös koszorúval. Hozzákjuk legények, sárga sarkantyúval.	

Királyné pálcája szálljon házaikra,
Ha nem házaikra, Úr asztalára.
Királynét kínáljad gyümölcssel, kaláccsal,
Díszítsed szekerét szalaggal, virággal.

PÜNKÖSDHÉTFŐ

Tavaszásár

Hagyomány: Pünkösöd másnapja. Ősidőkben Gyümölcsoltó utáni 50. nap, vagyis Bonifác-napja.
Népszokás: Nagyvásár. Választott király- és királynő uralkodása. Tavaszi nagybál.
Vendégjáró, dologtító nap.

Emlékező: Pünkösöd ünnep hétfője,
Tavaszevének hírnöke.
Boldogasszonyt dicséri,
Nyár eljöttét élteti!

VÉGE